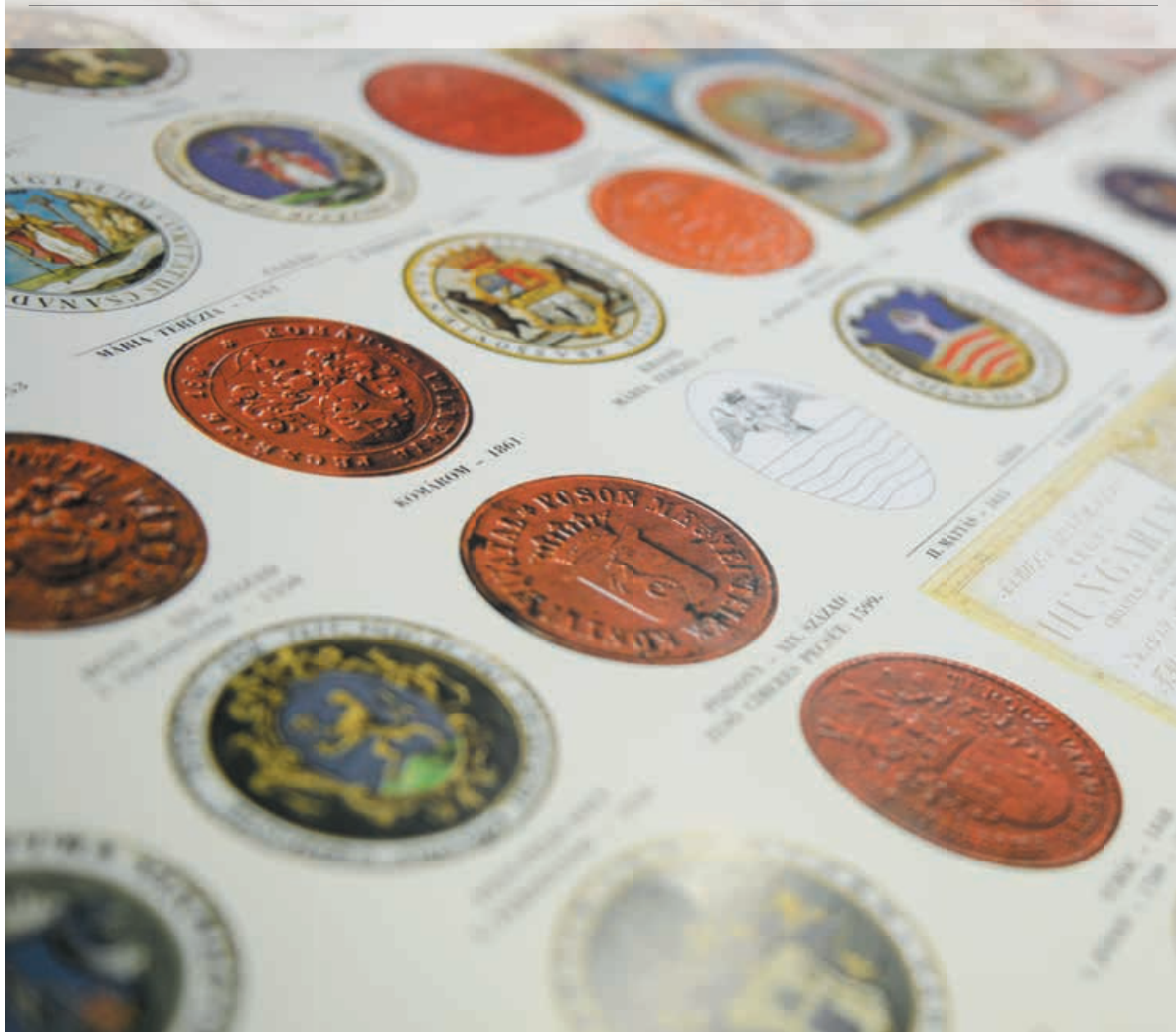

BONUM PUBLICUM

06

„A HAZA SZOLGÁLATA
A LEGNEMESEBB CÉLOK
EGYIKE”
Interjú Dr. Bakondi Györggyel

14

ÖTÉVES AZ NKE,
KÉTÉVES A NETK

28

KORSZAKVÁLTÁST
IS HOZHAT
TRUMP ELNÖKSÉGE

LUDOVIKA

SZABADEGYETEM

A 2016/2017-es tanév során ismét folytatódik a Ludovika Szabadegyetem. A tudományos ismeretterjesztő programsorozat továbbra is nyitott az egyetem polgárai és a külső érdeklődők számára, az előadások pedig a megszokott menetben, keddenként 18 órától, a Ludovika Főépület Egyed István termében hallhatók.

Program:

- 2017. 03. 21.** Dr. Szabó Andrea ezredes: *Pénzügyőrök a mindennapokban (1867-től napjainkig)*
- 2017. 04. 04.** Dr. Balla József r. alezredes: *Biometrikus adatok a rendészeti célú személyazonosításban*
- 2017. 04. 11.** Dr. Regényi Kund Miklós ezredes: *Korszerű lövészfegyverek alkalmazása a modern hadviselésben*
- 2017. 04. 25.** Dr. Ujházi Lóránd: *A Magyar Katolikus Egyház szerepvállalása a migrációs válság kezelésében a vatikáni bevándorlási politika fényében*
- 2017. 05. 02.** Dr. Szemplér Tamás: *Európai és regionális integrációs folyamatok magyar szemszögből*
- 2017. 05. 09.** Dr. Krasznay Csaba: *Információbiztonság és kibervédelem: veszélyben van-e Magyarország?*
- 2017. 05. 16.** Dr. Haller József: *Agresszió: neurobiológiától a kriminológiáig*

Ludovika Szabadegyetem – Legyen nyitott a tudásra!

További információ és regisztráció:
www.uni-nke.hu/szolgáltatások/ludovika-szabadegyetem

A Ludovika Szabadegyetem korábbi előadásai megtekinthetők
az NKE YouTube-csatornáján.

44
A Készenléti Rendőrség Köztársasági Elnöki Őrségének csapata a műveleti egységek világversenyén maga mögé utasította a világ elitjét tavaly az Egyesült Államokban. A Rendőrtiszti Főiskola egykori és az NKE jelenlegi hallgatóiból álló csapat a második helyen végzett, egyben kiérdemelték a legjobb nemzetközi csapat címét is. Papp Zoltán r. alezredessel, a Köztársasági Elnöki Őrség parancsnokhelyettesével beszélgettünk.

06
„A haza szolgálata a legnemesebb célok egyike” – Interjú Dr. Bakondi Györggyel

50
Történelmünk mozaikképei

11
Az NKE megérkezett Bajára

39
Karcolatok a könyvtárból

TARTALOM 2017. MÁRCIUS

02 MOZAIK

06 „A HAZA SZOLGÁLATA A LEGNEMESEBB CÉLOK EGYIKE” – INTERJÚ DR. BAKONDI GYÖRGGYEL

11 AZ NKE MEGÉRKEZETT BAJÁRA

14 ÖTÉVES AZ NKE, KÉTÉVES A NETK

16 UKRAJNA MAGYARORSZÁGI NAGYKÖVETE AZ NKE-N

18 OKLEVELET KAPTA A RENDVÉDELMI SZÓVIVÓK

19 AZ NKE A KÖZIGAZGATÁS NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSÉÉRT

22 A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI TANSZÉK LEGJELENTŐSEBB TUDOMÁNYOS PROJEKTJE VALÓSULHAT MEG

25 EGYSZERRE ÉL A HAGYOMÁNY ÉS A JÖVŐ A KATONAI TÉRKÉPÉSZETBEN

28 KORSZAKVÁLTÁST IS HOZHAT TRUMP ELNÖKSÉGE

30 „AZ NKE SAJÁTOS SZEREPÉBŐL EGY KIEMELTEN JÓ NEMZETKÖZI PROFIL ÉPÍTHETŐ FEL”

33 A MŰEMLÉKEK VÉDELMEÉNEK SZABÁLYOZÁSA ÉS ESZKÖZEI MAGYARORSZÁGON

36 „ÉLETPÁLYAMODELLRE VAN SZÜKSÉG A VÍZÜGYI ÁGAZATBAN IS”

39 KARCOLATOK A KÖNYVTÁRBÓL – KIRÁLY BÉLA GYŰJTEMÉNY

44 AZ ELNÖK EMBEREI

47 SZÉLHÁMOS VAGY KALANDOR? – NAPHEGYI GÁBOR

50 TÖRTÉNELMÜNK MOZAIKKÉPEI

54 A KIEGYEZÉSI TÖRVÉNY MEGSZÜLETÉSÉNEK ÉVFORDULÓJÁRA

56 AJÁNLÓ

Gazdasági-pénzügyi képzések a közszolgálatban dolgozók részére

Új gazdasági-pénzügyi képzéseket indít idén a közigazgatási, rendészeti és honvédelmi intézmények dolgozói részére a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. A Budapesti Gazdasági Egyetemmel (BGE) közösen szervezett pénzügyi-számviteli alapképzésről aláírták a megállapodást az intézmények vezetői.

Az együttműködés értelmében a BGE a következő tanévben Ludovika pénzügyi-számviteli alapképzési évfolyamot indít, amelyre 50 főt várnak a közigazgatási, rendészeti és honvédelmi intézmények dolgozói közül. A közszolgálati továbbképzési rendszer részeként megvalósuló képzés rugalmas időrendben folyik, azaz munka mellett is végezhető lesz majd. A két intézmény megállapodása alapján a 3-6. félév oktatása az NKE Ludovika campusán történik, a képzés államháztartási specializációt is tartalmaz, és az oktatásban, vizsgáztatásban az NKE oktatói is részt vesznek. A képzést sikeresen elvégző hallgató számára a BGE oklevelet, az NKE továbbképzési minősítő okiratot állít ki. Az önköltséges képzésre május 30-ig lehet jelentkezni, amelynek költségeit a Nemzeti Közszolgálati Egyetem finanszírozza a KÖFOP-projektek keretében.

Az intézmények közötti megállapodás aláírásakor Prof. Dr. Patyi András abbéli reményének adott hangot, hogy az egyszerre fogja szolgálni a két egyetem, a képzésben érdekelt közszolgálati szervek és maguknak a képzés résztvevőinek az igényeit és érdekeit. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora szerint a megállapodás jól példázza azt, hogy az NKE – egyik mottójához híven – az együttműködés egyeteme szeretne lenni a jövőben is.

„Képzéseinket a társadalmi igények, így például a közigazgatás kiszolgálása irányába is fejlesztjük, ennek egyik jó példája az NKE-vel kötött megállapodás” – mondta el Prof. Dr. Heidrich Balázs. A BGE rektora hozzátette, hogy egyetemüknek több évtizedes tapasztalata van a közigazgatási és államháztartási szakemberek képzésében. Szerinte sikeres lesz az együttműködés az NKE-vel, mert kölcsönös előnyök mentén indul, és várhatóan egymástól is tanulnak majd, hogy hogyan lehet minél hatékonyabban végezni a közös munkát, leginkább a hallgatók előnyére.

Gazsó L. Ferenc marad a Mentorok Kollégiumának elnöke

Egyhangúlag támogatta a Mentorok Kollégiuma Dr. Gazsó L. Ferencet, hogy a mentor-oktatói cím viselésének napjáig, 2019. december 22-ig legyen a kollégium elnöke. Erről a CEPOL-székházban tartott, februári kihelyezett ülésén döntött a testület. Az MTI igazgatója az eltelt időszakban kiemelkedő mértékben támogatta munkájával, szakmai-gyakorlati tudásával a Mentorok Kollégiumának működését, ezzel hatékonyan hozzájárult az egyetem oktatási, kutatási és kulturális feladatainak ellátásához. A Mentorok Kollégiuma, az NKE véleményező és javaslattevő szakértői testülete 2015-ben alakult meg olyan vezető szakemberekből, akik a kormányzati, közigazgatási, rendészeti, honvédelmi, illetve az egyetem egyéb tevékenységéhez kapcsolódó szakterületen kiemelkedő tapasztalattal rendelkeznek, és szakmai-gyakorlati tudásukkal hozzájárulnak az intézmény oktatási, kutatási és kulturális tevékenységének fejlesztéséhez. A mentor-oktató címet öt éven keresztül viselhetik a szakemberek, akik a többi között előadást tarthatnak, részt vehetnek a szigorlati és záróvizsga-bizottságok munkájában, valamint szakértőként a doktori és habilitációs eljárásokban. A mentor-oktatók a címmel automatikusan tagjaivá válnak a Mentorok Kollégiumának. Az elnöki feladatokat kezdettől fogva Gazsó L. Ferenc látja el.

Megszűnik több közigazgatási illeték

KORMÁNYABLAK
INTEGRÁLT KORMÁNYZATI ÜGYFÉLSZOLGÁLAT

Több közigazgatási illeték és igazgatási szolgáltatási díj megszüntetéséről döntött a parlament. Március 1-jétől nem kell illetéket fizetni többek között az anyakönyvi kivonatért, a 18 éven aluliaknak az általános tételű közigazgatási eljárásokért, a 65 évnél idősebbeknek pedig a magánútlevélért. Nem lesz díjköteles a családi név korrekciójára irányuló eljárás sem. A családi otthonteremtési támogatás igényléséhez kapcsolódó ügyintézés megkönnyítése miatt nem kell fizetni a jogviszonyt igazoló egészségbiztosítási pénztári hatósági bizonyítvány kiállításáért. Mentessülnek az illeték megfizetése alól azok, akik az egyéni vállalkozók nyilvántartásában szereplő adatokról állítatnak ki hatósági bizonyítványt, vagy kft.-t, egyéni céget, közkereseti, betéti társaságot jegyeztetnek be a cégbíróságon. Utóbbi ügycsoportban közzétételi költségterítést sem kell fizetni. Az építésügyi eljárási szabályokkal összefüggésben is több illeték csökken vagy megszűnik. A hatósági bizonyítvány kiadása például 3000 forint lesz, a nem hiteles, elektronikus tulajdonilap-másolatot pedig évente kétszer díjmentesen lehet lekérni. A kormány korábbi közlése szerint az újabb bürokráciacsökkentő intézkedés a lakosságnak 400 millió, míg a vállalkozásoknak további 1,2-1,3 milliárd forintos megtakarítást jelent.

Diplomaosztó ünnepség a NETK-n

Ünnepélyes keretek közt tartotta meg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar a 2016/2017. tanév keresztféléves oklevélátadóját a Ludovika Főépületben. A rendezvényen diplomát vehettek át a kar biztonság- és védelempolitikai alap- és mesterszakos, nemzetközi közszolgálati kapcsolatok mesterszakos és International Public Service Relations magyar és külföldi mesterszakos hallgatói. „Nagy örömmel tartok beszédet, azonban az örömben egy kis szomorúság

is vegyül, mivel elveszítjük Önöket mint hallgatókat” – szólította meg a friss diplomásokat Dr. Koller Boglárka. A NETK dékánja két tanáccsal szolgált útravalóként számukra: „Ugyanolyan szorgalommal folytassák a munkájukat, mint ahogy a karon elvártuk Önöktől, emellett megfelelő alázattal végezzék munkájukat! Kérdezzék meg saját maguktól, hogy mindezt megtették-e ahhoz, hogy a legjobb teljesítményt nyújtsák”.

Megérkeztek nemzetközi hallgatóink

Az International Welcome Day keretében köszöntötte újonnan érkezett nemzetközi hallgatóit az NKE, amelyet évről évre egyre többen választanak a világ minden tájáról. 2017 elején több mint hetvenen választották az NKE valamelyik karát az Erasmus+ ösztöndíjprogram keretében. Idén Lengyelország, Csehország, Bulgária, Románia, Kína, Görögország, Franciaország, Lettország, Portugália, Olaszország, Belgium, Oroszország, Izrael, Németország, Azerbajdzsán,

Törökország, Szlovákia és Anglia is képviselteti magát. A Zrínyi teremben tartott ünnepségen hagyományosan Prof. Dr. Kis Norbert továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettes köszöntötte a hallgatókat, aki emellett, hogy kiemelte az egyetem nemzetközi kapcsolatainak fontosságát, gratulációját is kifejezte a hallgatóknak, amiért a mi egyetemünket választották. Mint mondta, reméli, hogy a félév végén minden hallgató elégedetten fog hazatérni Budapestről.

Habilitáltak dékánhelyetteseink

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem két dékánhelyettese is sikeresen teljesítette a habilitációs eljárás követelményeit február utolsó hetében. Ezzel Dr. Budai Balázs, az ÁKK mb. oktatási dékánhelyettese és Dr. Jobbágy Zoltán ezredes, a HHK nemzetközi és tudományos dékánhelyettese számára is megnyílt a lehetőség az egyetemi tanári cím megszerzésére.

A *közigazgatási reformok tanulságai* – ez volt a címe Budai Balázs habilitációs előadásának. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar Szakigazgatási és Szakpolitikai Intézet egyetemi docensének az elektronikus közigazgatás, a közigazgatási modernizáció, a rugalmas foglalkoztatás a közigazgatásban és a csúcstechnológia a közigazgatásban a kutatási területe. Az NKE Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola témavezetőjének habilitációs vitája a digitális állam hivatali infrastruktúrájának kihívásairól szólt. A habilitációs bírálóbizottság elnöke Prof. Dr. Patyi András rektor volt. Dr. Jobbágy Zoltán ezredes, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Összhaderőnemi Művelti Tanszék egyetemi docense habilitációs előadásában a felkelés elleni műveletekről értekezett. Az NKE Hadtudományi Doktori Iskola témakiírójának kutatási területe a szövetségi összhaderőnemi műveletek elmélete és gyakorlata. A dékánhelyettes habilitációs vitájának címe *Clausewitz és a nem-háromsági háború* volt.

Új igazgató a KVI élén

Az NKE Szenátusa egyhangú döntésének értelmében Dr. habil Vass Gyula tűzoltó ezredes vezeti február 16-ától a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézetét. Vass Gyula tűzvédelmi mérnök és okleveles építőmérnök végzettséggel rendelkezik, tudományos fokozatot 2006-ban szerzett a jogelőd Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen. Habilitált doktorrá tavalý avatták az NKE-n, amelynek jelenleg is docense a KVI Iparbiztonsági Tanszékén. Számos szakmai elismerésben részesült pályája során, így megkapta többek között a Szent Flórián Érdemjelet, a Honvédelemért kitüntető címet, de a vörösiszap-katasztrófa során tanúsított helytállásért is kitüntették. Szakmai pályája során részt vett például az 1996-ban hatályba lépett tűzvédelmi törvény kidolgozásában, a 2001-es tiszai árvízét követő újjáépítési

és helyreállítási munkák koordinációjában és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos uniós irányelvek (SEVESO) hazai megvalósításában.

Vass Gyula tavalý júniustól a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálatának vezetője. Itt tűz megelőzési és vízügyi területen végzi a jogszabályi feladatok szakmai irányítását, de részt vesz a Paksi Atomerőmű bővítésével kapcsolatos előkészítő munkákban is. Rendszeresen publikál az egyetemi és más katasztrófavédelmi folyóiratokban, eddig összesen 113 publikációt jegyez. Részt vett számos szakmai kézikönyv, egyetemi tankönyv és jegyzet kidolgozásában.

Hadtudomány és a 21. század

Öt szekcióban mintegy húsz doktorandusz tart előadást a *Hadtudomány és a 21. század* című tudományos konferencián. A 10. alkalommal megszervezett rendezvényen a harmadéves hallgatók mutatják be kutatásaik eddigi eredményeit az NKE Hungária körúti campusán, február végén. A kétnapos esemény megnyitóján Prof. Dr. Csikány Tamás ezredes elmondta, hogy a fiatal kutatóknak ma már egyre több lehetőségük van tudományos eredményeik bemutatására. *„Ezek a konferenciák azért is fontosak, hogy az ember önbizalmat szerezzen azzal, hogy mások is elismerik és értékelhetőnek tartják a munkáját”* – hangsúlyozta a Hadtudományi Doktori Iskola vezetője. Dr. Forgács Balázs százados, egyetemi docens elmondta, hogy számára is nagy segítséget jelentett a védéshez, amikor 2008-ban részt vehetett az első ilyen doktoranduszkonferencián. A Katonai Vezetőképző Intézet munkatársa szerint a doktoranduszok számára ezek a rendezvények valóban előrelépést jelentenek tudományos pályájukon. A rendezvényen olyan témákban hangoztak el előadások, mint például a nemzeti kiberbiztonsági stratégia, a katonai vezetői kiválasztás és felkészítés pszichológiai aspektusai vagy a magyar katonai elhárítás állapotanalízise.

Parlament előtt a büntetőeljárásról szóló törvény

Az Igazságügyi Minisztérium február közepén benyújtotta az Országgyűlésnek az új büntetőeljárási törvény (Be.) tervezetéről szóló előterjesztést. Az új törvény elfogadásával és hatálybalépésével a kormány lezárná a 2010-ben elindult, átfogó büntetőjogi reformot. A reform első lépcsőjeként létrejött az új büntető törvénykönyv, ezt követte az új büntetés-végrehajtási törvény, a harmadik, egyben utolsó nagy lélegzetű jogszabály pedig a Be.-előterjesztés. Az új törvény csaknem három éven át tartó előkészítés után került az Országgyűlés elé. Mindezt széles körű szakmai és társadalmi egyeztetés előzte meg, továbbá a külföldi törvények tapasztalatait, a nemzetközi szervezetek és az EU jogát is a legmeggyszébbmenőkig figyelembe vette az igazságügyi tárca. A tervezet elfogadása lehetővé tenné, hogy egy, a jogállami normáknak maradéktalanul megfelelő, korszerű, hatékony és az eljárások gyors lefolytatását lehetővé tevő törvény szülessen. Mivel a szöveg a jogi hivatásrendek gyakorlati ismereteivel bíró képviselőinek bevonásával, az ő tapasztalataik figyelembevételével született, várható, hogy a törvény elsődleges „felhasználóinak” – az eljárások alakítóinak és résztvevőinek – olyan munkaeszköz kerül a kezébe, amely kiküszöböli az eljárások elhúzódnását vagy sikertelenségét előidéző akadályokat.

A Hazáért mindhalálig!

„A Hazáért gondolkodunk, a Hazáért szolgálunk, a Hazáért tanulunk, a Hazáért élünk. A kar jelmondata magában foglalja mindazt, amiért az NKE létrejött és működik” – emlékezett meg Prof. Dr. Patyi András rektor a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar jelmondatáról az NKE és a kar megalakulásának 5. évfordulója alkalmából tartott ünnepi állománygyűlésen. A Zrínyi Miklós laktanyában rendezett eseményen ünnepélyesen átvette kinevezését a HHK új dékánja, Dr. Pohl Árpád ezredes, aki beszédében megköszönte a bizalmat a minisztériumnak, a Honvéd Vezérkarnak, valamint az egyetem vezetésének. Ígéretet tett, hogy bár a dékáni feladatok megfeszített munkát

követelnek, ő helyt fog állni. „A honvédtisztképzés értékrendje évszázadok alatt alakult ki. Ezek azok az értékek, amelyek bennünket összetartanak, és amiket a hallgatók felé közvetítünk. Ha ezt nem tévesztjük szem elől, akkor az eredmény nem marad el” – hangsúlyozta. Az ünnepség keretében díjakat és elismeréseket adtak át, majd a hagyományokat követve az egyetem vezetősége és a meghívott hazai és nemzetközi díszvendégek megkoszorúzták Zrínyi Miklós szobrát. A program során a résztvevők

megtekinthették a kar öt éves fennállásáról készült fotókiállítást, emellett a Magyar Honvédség Légió Zenekar biztosította az ünnepi hangulatot Toldi Miklós százados vezényletével.

„A haza szolgálata a legnemesebb célok egyike”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES

FOTÓ: BOTÁR GERGELY

Dr. Bakondi György tűzoltó altábornagy, a miniszterelnök belbiztonsági főtanácsadója, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság korábbi főigazgatója szakmai pályafutása során mindvégig a magyar emberek biztonságának megteremtéséért dolgozott. Két időszakban is vezette az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot, széles körű vezetői, parancsnoki ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkezik. Számos, Európában soha nem látott katasztrófát követő helyreállítási és újjáépítési munkálatot irányított sikerrel. Életútja minden rendvédelmi dolgozó számára példaként szolgálhat.

○ A szentendrei Kossuth Lajos Katonai Főiskolán határőr-parancsnokként és általános iskolai tanárként diplomázott 1975-ben. Az ott tanultak hogyan határozták meg a későbbi pályafutását?

Bakondi György: Gyermekként az volt a vágyam, hogy ejtőernyős tiszt legyek, de ilyen szak akkor nem volt a főiskolán. Így lettem határőr, kitűnő eredménnyel végeztem, főhadnagyként avattak. Négyéves képzésben tanultam, amelynek komoly katonai, vezetői és határőrizeti elemei voltak. Ez pszichikailag és fizikailag is nehéz időszaka volt az életemnek. A gyakorlólászlógalaton belső alparancsnoki tapasztalatokat szereztem, aztán századparancsnok, majd a Kossuth Lajos Katonai Főiskola első évfolyamának parancsnokhelyettese lettem. Gyakran vettünk részt határőrizeti feladatok ellátásában, területzárásokon. Ez a képzés a leendő tisztek önálló parancsnoki képességeit, a gondolkodási készséget és a döntési, vezetésirányítási ismereteik elsajátítását fejlesztette.

○ 1977–1982 között a József Attila Tudományegyetemen jogi végzettséget szerzett, a jogi szakvizsgát 1997-ben tette le. Akkoriban kevesen lettek jogászok, Önt mi motiválta, amikor jelentkezett?

B. Gy. A karrierutam következő állomása a Zrínyi Katonai Akadémia is lehetett volna, de én inkább jogi ismereteket akartam elsajátítani. 1978-ban változott a beosztásom, áthelyeztek a szegedi határátkelőhelyre parancsnokhelyettesi beosztásba. Kiemelkedően nagy átkelőhelyen végeztünk közúti, vasúti, légi és vízi határátléptetést is. Az itt elsajátított ismeretek nagy segítséget jelentettek későbbi határőrtiszti szolgálatom során. 1982-től 1987-ig a Ferihegyi repülőtér parancsnokhelyetteseként tevékenykedtem, amely akkor a legnagyobb átkelő volt Hegyeshalom mellett. Ebben az időszakban az addigi egységszintű forgalom-ellenőrző pontot átszervezték, parancsnoksági jogállásba került, így törzsfőnök (a parancsnok szakmai helyettese) lettem. 1987-ben a Határőrség Országos Parancsnokságának Határforgalmi Osztályára kerültem. Ez az osztály a határátkelőhelyek munkájának szakmai irányításával foglalkozott, alosztályvezetői, osztályvezető-helyettesi, majd osztályvezetői beosztásban szolgáltam. A rendszerváltás után világossá vált, hogy az addig alkalmazott határforgalom-ellenőrzési módszertan már nem felel meg a kor kihívásainak. Ekkor kezdtem el egy új típusú ellenőrzési rendszerrel foglalkozni, bevezettük a szelektív, differenciált határforgalom-ellenőrzést.

○ 1990-ben és 1992-ben az Amerikai Egyesült Államokban járt tanulmányutakon. Milyen ismereteket sajátított el?

B. Gy. Határforgalmi vezetőként továbbképzésén vettem részt, tanulmányoztuk a mexikói határon zajló tevékenységet, majd Floridában és Washingtonban képeztek minket. Ennek keretében terrorcselekmények felszámolásának irányításával összefüggő ismereteket is elsajátítottam, megismertem a zöldhatárőrizet és a „kerítéses” módszer lényegét. Az idegenrendészet, a menekültkérelmek elbírálása, a naponta több száz határsértő megjelenése akkor számomra elképzelhetetlennek tűnt. Nem gondoltam volna, hogy később, évtizedek múlva Rószkénél lesz olyan nap, amikor tízezren lépik át a határunkat... Értékes nemzetközi szakmai kapcsolatokra tettem szert, megismertem azt a módszert is, amelynek alapján eljártak az elfogottakkal szemben, illetve megtudtam, milyen táborokban helyezik el őket, milyen jogorvoslati lehetőségeik vannak, és hogy miként zajlik az idegenrendészeti eljárás. Tanulmányoztam az amerikai vízumrendszert, akkoriban ugyanis a magyar is megújításra szorult.

○ A délszláv háborús helyzetben milyen feladatokat láttak el?

B. Gy. A határainkat elaknásították, sok ezer átlövés és behatolás nehezítette a munkánkat, jelentős erőket csoportosítottunk át a jugoszláv határra. Egy olyan szituációt kellett megoldanunk, amelyet a katonai akadémiákon nem tanítanak, ugyanis azzal mindenki tisztában van, hogy mi a teendő, ha háborús helyzet alakul ki egy szomszédos országgal, hogyan történik a mozgósítás, arról azonban nem volt ismeretünk, hogy milyen intézkedéseket kell tennünk akkor, amikor a határunkon két állam háborúzik, Horvátország és Szerbia, és egyik sem lép fel ellenünk. Törvényt készítettünk elő a határőrizetről; Magyarországon akkoriban az 1974. évi 40. számú minisztertanácsi rendelet szabályozta a határőrizeti tevékenységet. A legfontosabb feladataink között szerepelt a jogalkotás, a jogállami kereteknek megfelelő működési mechanizmus, a képzési rendszer, a felvételi eljárások, a továbbképzés, az együttműködés, a megfelelő kommunikáció kialakítása és a nemzetközi kapcsolatok ápolása.

○ 1999 júliusa és novembere között irányította az 1700 települést érintő újjáépítést a beregi árvíz után, mint az Árvízi Újjáépítési és Helyreállítási Kormánybizottság vezetője.

B. Gy. 33 milliárd forintos kár keletkezett. A helyreállítás megszervezésével nagy gyakorlatra tettem szert. Az újjáépítés során az emberek érezték, hogy a magyar nemzet összefogott értük.

○ Két időszakban is vezette az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot.

B. Gy. Először köztisztviselőként, 1999. december közepén kérték fel. A következő év január 1-jén alakult meg az Országos

Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, ennek lettem a főigazgatója. 2000. január 30-án bekövetkezett a tiszai cianidszennyezés, elpusztult a folyó élővilága. Európában még hasonló sem történt azelőtt. A parton lévő embereket és az élővilágot is mentenünk kellett, ezért például Szolnok vízellátását is leállítottuk. Ezt követően bekövetkezett az évezred tiszai árvize, mely rendkívüli vízmagasságokat produkált az Alföld térségében, különösen Szolnok fölött, több települést kellett kitelepítenünk. Újabb helyreállítás következett. A Békés megyében, 2001 szeptemberében bekövetkezett gázkútkitörést négy hónap alatt tudtuk elfojtani, nagyon kritikus volt ez a szituáció is. 2002 nyarán pedig a dunai árvíz jelentett óriási kihívást.

○ A borsodi árvíz idején kormánybiztosként irányította a helyreállítási munkákat.

B. Gy. Egy elrontott, rossz védekezés után kezdtem neki a munkának, amelynek során jelentős erő- és eszközhiánnyal küzdöttünk. 2010. június 15-én reaktiváltak vezérőrnagyként, majd július 1-től újra főigazgató lettem az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnál. Világossá vált, hogy a katasztrófavédelem átfogó reformja nem halasztható. Olyan intézményrendszerre volt szükség, amely képes megelőzni a súlyos katasztrófákat. A tűzoltóságokkal kapcsolatos, kissé széttagolt rendszert áttekinthetőbbé kellett tenni, és a polgári védelem tevékenységrendszerre is megújításra szorult.

○ A 2010 októberében bekövetkezett vörösiszap-katasztrófa után a kormány 2012. január 1-jétől megnövelte a katasztrófavédelem jog- és hatáskörét. Hogyan emlékszik vissza erre az időszakra?

B. Gy. Óriási mennyiségű lúgos víz ömlött ki a széttört tározóból. Tízen meghaltak, több mint kétszázan megsérültek, a természet is nagy károkat szenvedett, több települést romba döntött az áradat. Nyilvánvalóvá vált, hogy a veszélyes üzemekkel kapcsolatos hatósági jogköröket is átláthatóvá kell tenni, a szabályozás hatékonyságát növelni kell. A Magyar Országgyűlés új törvényt alkotott, amely létrehozta a ma is működő hivatásos katasztrófavédelmi szervezetet. A polgári védelem, az iparbiztonság, a tűzoltóság és 2014 szeptembere óta a vízügyi hatóság tevékenységrendszerre is megújult. Nem sokkal később történt Budapesten egy halálos kimenetelű diszkótűz, így még fontosabbá vált a katasztrófák megelőzése. 2013-ban nagy mennyiségű hó esett le tizenhét megyében, több mint tíz vasúti szerelvény vesztegelt a nyílt pályán, három megyében nem volt ivóvíz- és áramszolgáltatás. Közel száz települést elzárt a hó, az M7-es autópályán száznál is több autó ütközött össze. A legnagyobb eredménynek azt tartom, hogy mindenkit meg tudtunk menteni. Ezt követte a dunai árvíz, ahol először vált nyilvánvalóvá, hogy a katasztrófavédelem működőképessége, mobilizálhatósága és logisztikai rendszere egy ilyen óriási kihívást is képes kezelni. Kiemelkedő, sikeres védekezést

hajtottunk végre. Létrehoztunk egy központi rendeltetésű mentőszervezetet, amellyel később külföldön is példásan helytállva nyújtottunk segítséget.

○ **2015 májusától miniszterelnöki megbízott, a miniszterelnök belbiztonsági főtanácsadója. Egyre több feladata van.**

B. Gy. A fő feladatom a belbiztonsági kérdésekben való szaktanácsadás. Szerteágazó területről van szó, hiszen a közbiztonságtól kezdve a nemzetbiztonságon át egészen a kritikus infrastruktúrák védelméig olyan kérdésekkel foglalkozunk, amelyek az emberek életét, biztonságát érintik. Magyarországon és Európában is nagy kihívást jelent a tömeges, erőszakos migrációs áradat feltartóztatása, amelynek során rövid időn belül világossá vált, hogy szükségünk van egy jól működő műszaki akadályrendszerre. Kiemelt feladatunkká vált az emberek biztonságát veszélyeztető terrorcselekmények felderítése és megelőzése is.

○ **Sokszor hallunk a határőrség újjászervezésének gondolatáról. Ez valóban megoldást jelenthetne?**

B. Gy. A határ rendjének fenntartása nem attól hatékony, hogy önálló határőrség látja el. Az erők, eszközök célirányos alkalmazásával, a rendőrség irányításával is jól működik a határrendészeti tevékenység. Mint minden biztonságnak, a belbiztonságnak is alapvető kérdése, hogy az adott állam a szuverenitását kifejező államhatárt tudja-e őrizni. Képes-e

kontrollálni, hogy kik jönnek be és milyen céllal, milyen az identitásuk, jogosultak-e menedékkérelemre, ezért a határbiztonság erősítése a kormányzat szempontjából kiemelt prioritást kapott: komoly pénzeszközöket, élőerőt, technikai eszközöket rendszeresítettünk. A Készenléti Rendőrség állománya tervezetten 3 ezer fővel bővül, akik határőrizeti feladatokat látnak majd el. A képzésük folyamatos, az első 532 személy ünnepélyes eskütétele januárban megtörtént.

○ **Volt határőrként határőrizettel is újra foglalkozik. Hogyan jellemezné az akkori feladatokhoz képest napjaink határrendészeti tevékenységét?**

B. Gy. A határőrizet minden időszakban más típusú tevékenységet igényel. Nem lehet például ugyanazokkal a módszerekkel irányítani a határforgalom-ellenőrzést: háborús időszakban vagy illegális migrációs tömegmozgás esetén – mert más az eljárás – más megoldásokat kell alkalmaznunk. Ma már a rendőrség is rendelkezik azzal a tudással, ami a migrációs nyomás kezeléséhez szükséges.

○ **Még 2013-ban, a katasztrófavédelem leendő szakembereinek tartott előadásában nem könnyű, de szép hivatásnak nevezte mindazt, ami a végzett hallgatókra vár majd.**

B. Gy. A katasztrófavédelem országos parancsnokaként a Katasztrófavédelmi Intézetben gyakran találkoztam az oktatói és a hallgatói állománnyal. Minden alkalommal elmondtam, hogy »

a hivatásunk gyakorlása során nyolcórás munkaidő nem létezik. Az átlagember számára nem is látható, hogy a rendvédelmi szervek dolgozói milyen komoly és veszélyes feladatokat látnak el, ugyanis a haza szolgálata, a nemzet szolgálata a legnehezebb célok egyike.

○ **Oktat és vizsgáztat egyetemeken és főiskolákon. A Rendőrtiszti Főiskola, majd a Nemzeti Közszolgálati Egyetem címzetes egyetemi docense lett.**

B. Gy. A Rendőrtiszti Főiskolán és a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán is oktattam, záróvizsgáztattam. Nagyon fontosnak tartom, hogy a jövőbeni tisztai utánpótlásnak átadjuk a megfelelő ismeretanyagot, a gyakorlati tapasztalatainkat. Rendészetről, határőrizeti, katasztrófavédelmi kérdésekről tartottam előadást tudományos konferenciákon is, legutóbb Pécsen, migrációs témában. Több mint 30 publikációm is megjelent az évek során.

○ **Az NKE-n rendvédelmi szóvivői képzés indult. Mi a hatékony krízis- és válságkommunikáció legfőbb ismérve? Hiszen sokszor fordult elő az életében, hogy ezt gyakorolta és irányította.**

B. Gy. A katasztrófavédelem első számú vezetőjeként többször nyilatkoztam. Vannak pillanatok, amikor meg kell mondani az embereknek, hogy mit tegyenek, és elérni azt, hogy ne féljenek. A kommunikáció valóban egy külön szak indítására érdemes. Számos módszert alkalmaztunk a legválságosabb órákban, rendszeresen adtunk ki közleményeket, sajtótájékoztatókat tartottunk a helyszíneken is. Egy krízishelyzet esetén óriási érdeklődést tapasztalunk, azonban sok esetben a média képviselőit is mentenünk kellett. A válságmenedzselésnek egyik nagyon fontos szegmense a kommunikáció. A vörösiszap-katasztrófánál bejelentette a kormány, hogy újjáépítjük a házakat, de az emberek nem akarták ezt elhinni. Sokat gondolkodtam, hogy mivel győzhetnénk meg őket. A károsultakat két busszal utaztattuk el Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe, ahol 2001-ben nagy újjáépítés történt a gátszakadást követően. Nagy szeretettel fogadták őket, és megmutatták nekik a Makovecz Imre által tervezett házait. Végül egyik károsultnak sem kellett csalódnia. A hatékony kríziskommunikáció egy szakma.

○ **Tavaly példátlan terrorcselekmény-sorozatot hajtottak végre Európában, amelyben több mint százan haltak meg. Az emberek félelmet, bizonytalanságot éreznek, aminek rossz társadalmi, politikai és gazdasági hatásai vannak. Magyarországon biztonságban érezhetjük magunkat?**

B. Gy. Az elmúlt másfél évben 300 emberéletet követeltek a terrorcselekmények, volt olyan időszak, amikor 12 nap alatt közel százan haltak meg. A magyar kormány álláspontja a kezdettől az volt, hogy az illegális migráció összefügg a terrorizmussal, és hatékony határellenőrzés nélkül nincs belbiztonság

Európában. Nagyon fontos, hogy a hatóságok tudják, kik jönnek Európába. A klasszikus terrorizmus, amely a hetvenes, nyolcvanas években volt jellemző, amikor túszoikat ejtettek, és a szabadon bocsátásukat valamilyen követelés teljesítéséhez kapcsolták, megszűnt létezni. Ma öngyilkos merénylőkkel állunk szemben, akik nem követelnek semmit, nem akarják túlélni a terrorcselekményt, gyilkolnak és félelmet keltenek. Ezért joggal merülnek föl olyan vélemények a szakirodalomban, hogy ma már jellemzően háborút folytató katonai diverzánsalakulatokról van szó. Az ellenük vívott harc eredményessége érdekében az európai országok rendvédelmi szerveinek folyamatosan fejleszteniük kell a titkosszolgálatok létszámát, a rendőri erők képességeit és technikai lehetőségeit egyaránt.

○ **A magyar hatóságok úgynevezett mélységi határőrizetet vezettek be. Azokat az elfogott migránsokat, akikre nem tudnak bűncselekményt bizonyítani, visszakísérik a kerítésen található kapukig, és útba igazítják a legközelebbi tranzitzona felé.**

B. Gy. A határőrizet során technikai eszközöket alkalmazunk, többvonalas, többlépcsős határőrizeti rendszereket működtetünk. Megfelelő felderítő tevékenységet folytatunk az embercsempészek mozgását is figyelve, egészen 8 kilométeres mélységig.

○ **Európa melyik szegletében tölthetnék el biztonságban, nyugalomban, félelem nélkül néhány napot?**

B. Gy. Magyarországon. Bár 100 százalékos biztonság soha nincs, az intézkedéseink hatására a turistaforgalom jelentősen növekedett, a biztonság minden ember számára óriási érték, egyúttal a jól működő gazdaságnak is elsőrendű feltétele.

○ **A Kormány csaknem egy éve, 2016. március 9-i hatállyal rendelte el Magyarország egész területére a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet, amelyet szeptember 1-jéig ismét meghosszabbított.**

B. Gy. A magyar államhatáron naponta átlagosan 60–80, de előfordul, hogy 100–150 illegális átlépési kísérletet regisztrálnak. Különösen a szerb szakaszon, de másutt, így az ukrán és a román szakaszon lévő helyzet is indokolja, hogy a rendőri és katonai erőket továbbra is közvetlenül alkalmazzuk, és erre a jelenleg is hatályos válsághelyzet ad lehetőséget. Tavaly és idén a nagyobb arányú mozgás (európai szinten) Olaszország irányába figyelhető meg, ráadásul a titkosszolgálati információk alapján ezek szervezésében egyre nagyobb arányban vesznek részt a magát Iszlám Államnak nevező terrororganizációk aktivistái. Az illegális migránsok nagyrészt Líbiából érkeznek hajókon, de jellemző útvonalak alakultak ki Tunézia és Egyiptom irányából is.

○ **Elhúzódó válsághelyzetre kell készülni Európában?**

B. Gy. Egészen biztosan. Belbiztonsági veszély alakult ki: tömeges, szervezett, agresszív és illegális a migráció, amelynek utánpótlása szinte beláthatatlan méreteket ölt. ●

Az NKE megérkezett Bajára

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Ünnepélyes keretek között fogadta karai sorába a február 1-jén létrejött Víztudományi Kart (VTK) a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. A Baján tartott ünnepi szenátusi ülésen Dr. Bíró Tibor, a kar dékánja átvette a dékáni jelképeket és a kari zászlót. Az ágazatért felelős államtitkár szerint a magyar vízügyi ágazat mérföldkőhöz érkezett a kar létrehozásával.

„A vízügyi ágazatban tapasztalható diplomásszakember-hiány miatt, az ágazat globális és nemzetgazdasági jelentőségére tekintettel a belügyminiszter kezdeményezte a vízügyi szakemberképzés kialakítását a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen” – mondta el az egyetemi és állami vezetők részvételével megtartott rendezvényen a Szenátus elnöke. Prof. Dr. Patyi András rektor hangsúlyozta, hogy a Víz tudományi Kar az Emberi Erőforrások Minisztériumának, az NKE Szenátusának és Fenntartói Testületének támogatásával és jóváhagyásával az Eötvös József Főiskola (EJF) Vízellátási és Környezetmérnöki Intézetének, valamint Vízépítési és Vízgazdálkodási Intézetének az NKE-be történő beolvadásával jött létre február 1-jén. Hozzátette, hogy minderről egy külön fenntartói megállapodás is született tavaly decemberben, amelyet Balogh Zoltán, az EMMI minisztere és Janza Frigyes, az NKE Fenntartói Testület (FT) akkori ügyvivője látott el kézjegyével. Ennek végrehajtása érdekében idén egy minden részletre kiterjedő intézményi megállapodás megkötésére is sor került az NKE és az Eötvös József Főiskola között. „A Fenntartói Testület összetétele jelzi azt a kormányzati szándékot, hogy a vízügy jövőjét a magyar kormány az eddigieknél is komolyabban kívánja kezelni, s ennek fontos része a szakember-utánpótlás képzése” – mondta ünnepi beszédében Dr. Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy. Az FT tagja szerint a vízügy és az azt megalapozó képzés terén nem lehet kisebb a cél, mint a világszínvonal elérése. Hangsúlyozta, hogy mindebben nagy szerepet kap majd a továbbra is Baján zajló, eddig többnyire hányatott sorsú, de mostantól egyetemi szintű vízügyi képzés. „Minőségi előrelépés történt, a Víz tudományi Kar létrehozásával Baja egyetemi város lett” – fogalmazott Janza Frigyes, aki szerint az egyetemi rang kötelezettséget is jelent, amihez a kormányzat és a Fenntartói Testület is minden segítséget megad majd az egyetemnek és a karnak. A tábornok úgy véli, hogy Baja nagy kulturális hagyományokkal rendelkezik, ami kiváló közeget jelent a vízügyi képzéseknek, és a reményei szerint egyre

növekvő számú hallgatóságnak is. „A városnak nem zárványa, hanem szerves része szeretnénk lenni” – fogalmazott a vezérőrnagy. Janza Frigyes hozzátette azt is, hogy az NKE jellegéből adódóan az oktatás és a kutatás mellett nagy figyelmet fordít a nevelésre is, amely szemléletet szeretnék az új karon is meghonosítani. „Ettől nem kell megijedni, ez a feszesség egyfajta következetességet, a vállalt feladatok betartását és etikus magatartást jelent, ahogy azt a haza szolgálata megkívánja” – mondta Janza Frigyes. Hozzátette, hogy a Fenntartói Testület örömmel tett eleget feladatának, amikor kezdeményezte a kar megalapítását. „Optimistán kell belevágnunk a nem könnyű feladatunk teljesítésébe, amihez kérem a város vezetőinek, lakosságának, a szaktárcáknak és természetesen a kar mostani és leendő hallgatóinak támogatását, segítségét” – fogalmazott Janza Frigyes. „Megtisztelő, de egyben nagy felelősség is a Víz tudományi Kar első dékánjának lenni” – mondta székfoglalójában Bíró Tibor. A VTK első embere elmondta, hogy a szakma mindig is az utánpótlás biztosítását várta a bajai vízügyi oktatástól. „A jelenleg az ágazatban dolgozó szakemberek jelentős része itt végzett” – fogalmazott a dékán, aki szerint a helynek sajátos szelleme van: Baja a vízügyi oktatás egyik szent helye. Szerinte köszönet illeti minden nagy előd munkáját, akik a bajai vízügyi képzést naggyá tették, akik elhivatottságukkal, szorgalmukkal hírnevet szereztek a képzésnek. Az intézmény azonban új korszakba lép, hiszen a vízügyi képzéseket felkaroló Nemzeti Közzolgálati Egyetemen nem titkolt szándéka, hogy a hazai vízügyi szolgálatot és a víziközmű-szférát szakemberekkel lássa el. „A hagyományokat meg kell tartani, de új perspektívákat is kell keresni a vízügyi képzésnek, immáron az egyetemi kar keretein belül” – hangsúlyozta Bíró Tibor. Hozzátette, hogy a kar elnevezése egyfajta megelőlegezett bizalom, jövőkép és hajtóerő. Elhangzott, hogy az NKE karai, képzései és kutatói tevékenysége számos ponton kapcsolódnak a vízhez és az intézmény tudományos potenciálja, jól szervezett struktúrája

biztos hátteret ad a vízügyi képzéseknek is. A dékán úgy fogalmazott, hogy az NKE stabilitást és jövőképet is ad a képzésekben részt vevő hallgatóknak, oktatóknak, kutatóknak egyaránt. *„Mindezzel elérhetjük közös célunkat: a vízügyi ágazatot szolgáló oktatói-kutatói műhely megerősítését”* – tette hozzá Bíró Tibor. A célok eléréséhez szerinte nyitottabbá kell válni az új lehetőségek irányába, és nem szabad elzárkózni az új kihívások elől. *„Bátrabbnak, kezdeményezőbbnek, magabiztosabbnak kell lennünk ahhoz, hogy a meglévő szakmai háttér kibontakozhasson. Iskolát kell újjáépítenünk, és ehhez el kell fogadnunk mindenki segítségét. Be kell fogadnunk mindazokat, akik szakmai, tudományos ambíciójukat Baján kívánják kiteljesíteni”* – fogalmazott a dékán. Bíró Tibor arra biztatta a hallgatókat, hogy éljenek azokkal a lehetőségekkel, amelyeket egy öt karral rendelkező, multidiszciplináris egyetem tartogat számukra. *„Szükségünk van az Önök segítségére is, hiszen az oktatót a hallgató képes a leginkább inspirálni”* – mondta a kar vezetője. Elhangzott, hogy hazánkban is egyre inkább felértékelődik majd a vízgazdálkodás jelentősége, amelyben mindenkinek nagy a felelőssége, és sok a teendő is. *„A gyors változások miatt nehéz megmondani, hogy milyen szakmákra lesz szükség a világban pár évtized múlva, de a vízgazdálkodási szakemberek ezek között lesznek majd”* – hangsúlyozta Bíró Tibor, aki felidézte a Víz Világtalálkozó jelmondatát, amely szerint *„a víz összeköt”*. *„Mérőföldkőhöz érkezett a magyar vízügyi ágazat a Víz Tudományi Kar létrehozásával”* – mondta beszédében Hoffmann Imre. A Belügyminisztérium közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkára szerint a víz olyan mértékben vált stratégiai elemmé, hogy rossz esetben akár még háború is kitörhet országok között az édesvizek birtoklásáért. Elmondta, hogy a víz szinte minden tudományterülettel kapcsolatban van, ezért az nemcsak környezeti elem, hanem erőforrás, a gazdasági fejlődés hajtóereje is egyben. Elhangzott, hogy az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent a vízügyben dolgozók száma, és a

korösszetételük is kedvezőtlen a jövőre nézve. *„Átfogó tudással és egyedi szakmai preferenciákkal rendelkező szakemberekre van szükségünk, amire hosszabb távon a minőségi, gyakorlatorientált képzés jelenthet megoldást”* – mondta a helyettes államtitkár.

Hozzátette, hogy létrehozták a Vízügyi Oktatási Tanácsot, amelynek feladata a teljes vízügyi ágazat oktatási-képzési igényeinek felmérése és az ezzel kapcsolatos javaslatok megfogalmazása.

„Ma méltó külsőségek között ünnepelünk, de ezzel az ünnepel is szolgálunk” – fogalmazott Patyi András. A rektor szerint minden ünnep igazi értékét az adja, hogy előtte és utána szorgalmas és felelős munkával teli, dolgozó hétköznapi sorakoznak. Elmondta, hogy az átalakulás jelentős munkát adott az elmúlt időszakban mind az NKE-nek, mind az Eötvös József Főiskolának. *„Az igazi feladatunk azonban az oktatás, kutatás körülményeinek, minőségének fejlesztése. Ezzel egyszerre szeretnénk szolgálni a magyar vízügy generációkon átívelő, egyéni, közösségi és állami létünk gyökereihez vezető fontosságát, a magyar felsőoktatás ügyét, és Baja város közösségét”* – fogalmazott a rektor.

Patyi András elmondta, hogy az NKE megérkezett Bajára, és az egyetem számára az új karon folyó munka legalább olyan fontos, mint a többi négy kar tevékenysége. A szenátus elnöke hozzátette, hogy a műszaki képzések területén is van már tapasztalata az egyetemnek, példaként hozta fel a Katonai Műszaki Doktori Iskolában és a Katasztrófavédelmi Intézetben végzett munkát. *„Nem kevesebbre vállalkozhatunk, mint hogy az összegyűjtött és rendszerezett tudással, valamint az általunk művelt tudomány egészével a magyar vízügy, a magyar vizek szolgálatába állunk. Legyen jelszavunk az, hogy: »Tudománnyal a magyar vízügyért!«”* – fogalmazott az NKE rektora.

Az ünnepi szenátusi ülést követő állófogadáson Fercsák Róbert mondott pohárköszöntőt. Baja polgármestere örömeinek adott hangot azzal kapcsolatban, hogy városukban egyetemi képzés indul. ●

Ötéves az NKE, kétéves a NETK

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem 2012. január 1-jén kezdte meg működését, amiről az intézmény minden kara önálló rendezvény keretében emlékezett meg. A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar külön évfordulót is ünnepelhet: az egyetem tudatos fejlesztésének eredményeként jött létre 2015 februárjában

„Öt év általában nem olyan hosszú idő egy intézmény életében, mi mégis annak érezzük, hiszen rengeteg dolog történt velünk az elmúlt években, amikor gyorsan és sűrűn zajlottak az események” – fogalmazott köszöntőjében Prof. Dr. Kis Norbert. Az NKE továbbképzési és nemzetközi

rektorhelyettese hozzátette, hogy nemcsak az egyetemen, de annak falain kívül is mozgalmas volt ez az időszak, hiszen a magyar belpolitikában és a gazdaságban, valamint a nemzetközi térben is gyors ütemben zajlottak az események. Kis Norbert az elmúlt időszak kiemelkedő eredményének tartja a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar létrehozását, amelyet már egyértelműen a Nemzeti Közsolgálati Egyetem indított útjára, úgymond az NKE saját gyermekének tekinthető. A rektorhelyettes elmondta, hogy a NETK-nak az egykori Nemzetközi Intézet alapjain való létrehozásához – az egyetem alapításához hasonlóan – végig kellett járni a bizalomépítés útját is, aminek fontos része volt az intézmény fenntartóinak és a korábbi Külügyminisztériumnak a támogatása is. Kis Norbert szerint viszonylag rövid idő alatt sikerült felépíteni egy olyan rendszert a karon belül, amely hatékonyan segíti az egyetem nemzetköziesítésének folyamatát. Az eredményeket sorolva a többi között szólt a NETK-n elindított angol nyelvű mesterszakról, amelyen egyre több hallgató szeretne tanulni. A jövőt illetően megjegyezte, hogy egyre nagyobb kutatási versenyben kell helytállnia a karnak, amelyben segítség lehet a NETK tevékenységéhez kapcsolódó doktori iskola tervezett létrehozása. „A Nemzeti Közsolgálati Egyetemmél egy olyan felsőoktatási modellt sikerült kiépítenünk, amely azzal kecsegtet, hogy időtálló lesz” – hangsúlyozta Kis Norbert. „Mi két évet tudunk ünnepelni az egyetem ötéves történetében, de ha az elődintézmények és a társkarok tevékenységét is nézzük, akkor már a NETK esetében sem lehet óvodáskorról beszélni” – fogalmazott köszöntőjében Dr. habil. Koller Boglárka. A NETK dékánja szerint

a kar „csapata” elég heterogén, hiszen vannak közöttük jogászok, közgazdászok, történészek és politológusok is, akik más-más aspektusból közelítik meg a témákat. A dékán elmondta, hogy céljuk és feladatuk a közigazgatási szervek diplomáciai és nemzetközi felada-

taihoz megfelelő szakmai felkészültségű utánpótlást biztosítani. „A NETK-ra ráragadt a diplomataképző kifejezés, de mi nemcsak azokat várjuk a képzéseinkre, akik diplomaták szeretnének lenni, mert nagyon színes a képzési kínálatunk” – tette hozzá Koller Boglárka, aki szerint a multidiszciplináris sokszínűség az egyik legnagyobb előnyük. A dékán elmondta, hogy fontos változások történtek a kar életében az utóbbi időben is: újraindították a nemzetközi tanulmányok mesterszakot, és a szeptembertől induló államtudományi mesterképzésben is két modulal vesznek részt. Hozzátette, hogy szeretnék növelni a közgazdasági tárgyú tantárgyak szerepét, és aktívabban részt vesznek a továbbképzésekben is. Koller Boglárka szerint jól állnak az elsőrangú oktatók arányát és a publikációk számát tekintve is, és sokat léptek előre a tehetséggondozásban. „Terveink között szerepel a hallgatói létszám növelése és az európai uniós képzések erősítése, amelyben fontos partner a Miniszterelnökség Európai Ügyekért Felelős Államtitkársága” – mondta el Koller Boglárka.

Dr. Molnár Balázs Péter szerint az EU az a terep, ahol a magyar érdekeket képviselni és megvédeni szükséges, hiszen az uniós ügyek belügyek. A Miniszterelnökség európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkára úgy véli, hogy mindehhez felkészült szakemberekre van szükség. „Olyanokra, akik ki tudnak állni

saját magukért és a társaikért, akik érvényesíteni tudják a haza érdekeit a visegrádi együttműködésben vagy a 27 uniós tagállam vonatkozásában is” – tette hozzá. Molnár Balázs Péter elmondta, hogy a

kormány olyan rendszert szeretne kidolgozni, amelyben egyszerre tudják biztosítani a tárcák szakemberigényét és azt is, hogy az EU-s intézményekben a felkészült magyar szakemberek kulcspozícióba kerüljenek. *„Mindebben nagyon fontos partner az egyetem és a kar is”* – hangsúlyozta a helyettes államtitkár.

A magyar haderő új alapokra helyezett tartalékos rendszeréről és

az idén létrejött Honvédelmi Sportszövetség céljairól beszélt előadásában Kun Szabó István vezérőrnagy. A Honvédelmi Minisztérium

miniszteri biztosa szerint a megváltozott nemzetközi biztonsági környezet is arra készítette a szaktárcát, hogy egyfajta paradigmaváltás történjen a társadalom és a honvédelem kapcsolatában. A rendszerváltás óta – különösen a kötelező sorkatonaság felfüggesztésének köszönhetően – jelentősen csökkent a Magyar Honvédség létszáma, ami ma már harmincezer alatt van. A vezérőrnagy beszélt a nemrég meghirdetett, „Zrínyi 2026” elnevezésű honvédelmi és haderőfejlesztési reformról. A tíz évre szóló program része az önkéntes tartalékos rendszer területi elven történő újrászervezése, amelyhez az év elején létrejött Honvédelmi Sportszövetség is nagyban hozzájárulhat tevékenységével.

A szervezet célja a honvédelemhez kapcsolódó sportágak felkarolása, a honvédelmi nevelés megerősítése, amelyhez az egyetemek is jó partnerek lehetnek a vezérőrnagy szerint. *„Minél több fiatal szeretnének a sporton keresztül a honvédelem ügye mellé állítani, nem titkolva azt a szándékot, hogy sokan közülük önkéntes vagy aktív katonai szolgálatot vállalnak majd”* – tette hozzá Kun Szabó István. A rendezvényen szakmai kerekasztal-beszélgetést is tartottak, amelyen a kar oktatói és hallgatói vettek részt. *„A sokszínű oktatói gárda és a szakok, képzések átfogó jellege nagy előnyt jelent a karnak a hazai felsőoktatásban”* – mondta Dr. Molnár Anna egyetemi docens. A NETK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék tanszékvezetője szerint az elmúlt időszak egyik nagy eredménye, hogy a tehetséggondozás terén is látható a fejlődés, hiszen az ITDK-versenyeken egyre több hallgató egyre jobb pályaművekkel indul. Fontos az is, hogy a karon az idegen nyelvi képzéseket még a mesterszakokon is ingyen vehetik igénybe a hallgatók, akik eleve kiváló nyelvtudással rendelkeznek, sokszor már jelentkezéskor is. Emellett bevonják őket a karon folyó nemzetközi képzésekbe is, és nagyon sok külföldi célállomás közül választhatnak az Erasmus-program segítségével.

„Biztonság- és védelempolitikát önálló szak keretében csak nálunk lehet tanulni” – fogalmazott Prof. Dr. Szenes Zoltán. A NETK egyetemi tanára szerint a karon végzett hallgatók nagy eséllyel

tudnak elhelyezkedni a Magyar Honvédség mellett a rendőrségnél, a nemzetbiztonsági szolgálatoknál, a kormányzati szervezeteknél és a különböző nemzetközi szervezetekben. *„Szakunk mintegy két évtizede működik, és elmondhatjuk, hogy nincs olyan állami szerv, ahol ne dolgozna valamelyik korábbi hallgatónk”* – tette hozzá a tábornok. Szerinte a kar nagy előnye az is, hogy kis létszámú csoportokban tudnak tanulni a hallgatók, és szerinte ezen a későbbiekben sem érdemes változtatni. Az említett szak is elindult a hadtudománytól a nemzetközi politikatudományi képzési terület irányába, ezért előbb-utóbb szükség lesz a karon egy politikatudományi tanszékre is. Szenes Zoltán szerint az is nagy előny az itt tanulók számára, hogy a nagykövetségeken is eltölthetik kötelező gyakorlatukat.

„A kar oktatógárdájának nagy előnye, hogy tudnak kooperálni egymással, és hajlandók a másik álláspontjának megértésére is” – mondta Marsai Viktor. A Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék adjunktusa szerint fontos lépés volt a kar életében a teljes egészében angol nyelvű mesterképzés beindítása, hiszen így egyre több külföldi hallgatót tud fogadni az intézmény. Szerinte kulcskérdés a jövőt illetően, hogy ezek számát hogyan tudja majd növelni a kar. Az adjunktus szerint a következő másfél évben meghatározó lesz a kar részvétele a KÖFOP-projektben, ami nagy lehetőséget és számos kihívást is jelent számukra. *„Az is lényeges, hogy mindez a munka ne menjen az oktatás rovására”* – tette hozzá Marsai Viktor. *„Hallgatói szempontból az egyik legnagyobb előnye a karnak, hogy a kis csoportokban való tanulás miatt minden aktuális dolgot közvetlenül is meg tudunk beszélni tanárainkkal”* – fogalmazott Simon Annamária. A kari Hallgatói Önkormányzat elnöke hozzátette, hogy az oktatók nemcsak magasan kvalifikáltak, hanem jelentős gyakorlati tapasztalatokkal is rendelkeznek, amelyeket személyes élményként is meg tudnak osztani a hallgatókkal. A most végzős hallgató szerint három év alatt olyan komplex tudást kapott, amire tovább lehet majd építkezni.

A kerekasztal-beszélgetés moderátora, Hettyey András adjunktus megjegyezte, hogy a karon megvalósul a különböző kultúrák találkozása, meg lehet ismerni a különböző hivatásrendeket, és ezáltal a színpalak mögé is lehet látni. ●

Ukrajna magyarországi nagykövete az NKE-n

SZÖVEG: BÚZÁS BEÁTA

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Liubov Nepop, Ukrajna magyarországi nagykövetének előadásával vette kezdetét a Ludovika Nagyköveti Fórum idei rendezvénysorozata az NKE-n. A nagykövet nem először tett látogatást egyetemünkön: a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar meghívására tavaly ősszel Ukrajna helyzetéről és aktuális kérdéseiről tartott előadást a Biztonságpolitika és válságkezelés című kormánytisztviselői modulképzés keretében.

Liubov Nepop 1996-ban attaséként kezdte meg politikai és diplomata pályafutását Ukrajna Külügymi-

nisztériumának Európai és Amerikai Országok Főosztályán. Az elmúlt évek során az ukrán külügyminisztérium mellett képviselővezető-helyettesként, majd ideiglenes megbízottként Belgiumban is tevékenykedett, Ukrajna állandó képviselőtében az Európai Unió mellett. Több ízben munkatársa volt a bulgáriai, valamint a magyarországi ukrán nagykövetségnek, 2016. május 30-tól pedig az Ukrajna magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete státuszt tölti be.

A Ludovika Főépület kápolnájában megszervezett rendezvénysorozat idei nyitó előadására február 15-én került sor. Liubov Nepop előadásában részletesen kitért a szomszédságpolitika fontosságára, az energia- és információs biztonságra, az Európai Unió Oroszország-politikájára és a krími helyzetre egyaránt. Az Európai Unió és Ukrajna kapcsolatának jelenével és jövőjével kapcsolatos kérdésekről beszélt az érdeklődőknek. Mint mondta, egyelőre az is nagy kérdés, hogy az amerikai elnökválasztás eredménye, így Donald Trump színre lépése milyen hatással lesz majd az Ukraínával kapcsolatos amerikai és európai álláspontra. Továbbá hangsúlyozta, hogy az ukrán állam önmagát európai értékek mentén definiálja, és ezeknek megfelelően kívánja megvalósítani jövőbeli politikáját és rendezni konfliktusait. Az előadáson elhangzott, hogy a jelenlegi

ukrán–orosz fegyveres konfliktus hatása nemcsak Ukrajna számára, hanem az egész európai kontinens stabilitására nézve kihívásokat jelent. A nagykövet úgy véli, hogy a probléma megoldásának lehetséges kulcsa a nemzetközi közösség egyetértésében és támogatásában rejlik.

A rendezvényen kerekasztal-beszélgetésre is sor került, amelyen Dr. Póti László, a Külügyi és Külgazdasági Intézet vezető kutatója, Anton Bendarzsevszkij, a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány igazgatója és Dr. Bóka János, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar tudományos és nemzetközi dékán-helyettese vett részt. A beszélgetés fő kérdése az volt, hogy az Ukraínában kialakult helyzet tekinthető-e befagyott konfliktusnak, illetve arról is szó esett, milyen kimenetele lehet a soron következő német és francia választásoknak az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikájára, valamint válságkezelési mechanizmusaira. ●

Az ukrán diplomácia vezetője az egyetem felkérésének eleget téve vendége és előadója volt annak az előadás-sorozatnak, amelyet 2016 őszén szerveztek meg az NKE-n egy képzési modul keretében, és amelynek résztvevői főként minisztériumok és kormányzati szervek képviselői voltak. Az esemény központi témájául a magyar biztonságpolitika szempontjából igencsak jelentős kérdés, az ukrán válság és aktuális kérdései szolgáltak, és az érintett nemzetközi szervezetek szerepvállalására is kitértek az előadók.

A konferencia bevezető előadásaiban szó esett a válságkezelés fejlődéstörténetéről, az ukrán válság kialakulásához vezető folyamatokról, valamint a keleti és nyugati régiók közötti főbb különbségekről. Az előadások során egyebek mellett olyan témákat is bemutatottak, mint Ukrajna demográfiai, kulturális viszonyai és nyelvi sokszínűsége, a magyar kisebbség helyzete az ukrán válság idején, az Európai Unió Ukrajna-politikája, valamint nemzetközi szervezetek támogató tevékenysége. Liubov Nepop előadásában a biztonsági helyzetről, a reformokról és az ukrán–magyar kapcsolatokról szólt. Ismertette a válság aktuális állapotát, hangsúlyozva a Minszk II. megállapodás jelentőségét: rávilágított, hogy ez az egyetlen olyan dokumentum, amely lehetővé teszi a válság békés eszközökkel történő megoldását. Kiemelte, hogy Ukrajna ugyanazt szeretné, mint amit a magyarok szerettek volna '56-ban: „Ruszkik, haza!” Amint számokban összefoglalta, a 2014 óta tartó válságban Ukrajna elveszítette területének 7%-át, lakosságának 15%-át, továbbá nem fér hozzá gazdasági kapacitásainak és erőforrásainak 20%-ához. A fegyveres harcoknak tízezer ember esett áldozatául, több mint hússzezer sebesültet tartanak számon, és a menekültek száma eléri a kétmilliót. Az előadó részletesen szólt az ukrán kormány és parlament reformtörekvéseiről, a törvényalkotásról, a gazdasági fejlődés újraindításáról és a korrupció elleni harcról is. Liubov Nepop, megragadva az alkalmat, köszönetet mondott a magyar kormánynak Ukrajna – ezen belül is Kárpátalja – támogatásáért. Mint mondta, Magyarország jelentős politikai, gazdasági, humanitárius és katonai segítséget nyújt Kijevnek.

UKRAJNA ÉS MAGYARORSZÁG KAPCSOLATA

Ukrajna és Magyarország kapcsolata változóan alakult az elmúlt két évtized során: egyes időszakokat a kétoldalú, szoros együttműködés jellemezte, míg időnként jelentősen csökkent a politikai párbeszéd a diplomácia szintjén. Ma már azt mondhatjuk, a két szomszédos ország jó kapcsolatban van egymással, amelynek alapját képezi, hogy Magyarország számára kiemelten fontos a határon túli magyarok sorsa és a nemzeti összetartozás erősítése.

Ukrajnának és Magyarországnak a '90-es évek során sikerült megteremtenie a kölcsönösen hasznos partnerség alapjait. Elsősorban a politikai kapcsolatok szintjén volt érezhető az együttműködés, hiszen Ukrajna és Magyarország álláspontja számos kérdésben megegyezik. Így nemcsak a regionális, hanem a nemzetközi szervezetekben is egységes álláspont kialakítására törekednek a két ország külpolitikai intézményei és szervezetei. Emellett a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok szintjén is tetten érhető az együttműködés számos formája, valamint tudományos, kulturális és humanitárius tekintetben is kölcsönösen támogatja egymást a két ország. Ukrajna Magyarországi Nagykövetsége jelentős szerepet tölt be ennek a kapcsolatnak a fenntartásában, az együttműködési lehetőségek megteremtésében. Szoros kapcsolatban van például Magyarország több felsőoktatási intézményével, aminek keretében együttműködési megállapodást is aláírtak Ukrajna Oktatási Minisztériuma és Magyarország Emberi Erőforrások Minisztériuma között. Kiemelt téma az oktatás mellett a határon túli kapcsolatok ápolása, fejlesztése, ugyanis a felek fontosnak tartják az Ukrajnában és Magyarországon élő nemzeti kisebbségek jogainak biztosítását. Ukrajna területén közel 160 000 magyar él, míg a Magyarországon élő ukrán kisebbség létszáma meghaladja az 5000-et, így érthető, hogy a kisebbségi lét kérdései és kihívásai mindig kiemelt helyet foglalnak el a két ország közötti kooperációban.

A kétoldalú kapcsolatok fejlesztése és intézményesítése érdekében kormányközi vegyes bizottságokat hoztak létre a gazdasági kapcsolatok, a határokon átfutó együttműködés, a környezetvédelem, a katonai-technikai együttműködés, a tudomány és technika, valamint a kisebbségvédelem terén. A régiók közötti együttműködés szintjén pedig számos projektet sikerült közösen megvalósítani, többek között az energiamegtakarítás, valamint a szociális intézmények, iskolák, óvodák, egészségügyi és kulturális intézmények fejlesztése terén.

Oklevelet kaptak a rendvédelmi szóvivők

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**

FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„Önök nagyon fontos szereplői a rendvédelmi szektornak. Önök jelenítenek meg minket, adnak számot a rendvédelemről, a nagyközönség érdeklődésére számot tartó eseményekről. Ezért az Önök megjelenése, hitelessége és meggyőző ereje rendkívül fontos számunkra” – mondta Dr. Janza Frigyes, nyá. r. vezérőrnagy, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Fenntartó Testületének tagja a rendvédelmi szóvivői szakirányon végzett hallgatóknak a Ludovikán tartott oklevélátadó ünnepségen.

Az NKE Vezető- és Továbbképzési Intézete (VTKI) közel egy évvel ezelőtt indította útjára a rendvédelmi szóvivő képzés legelső évfolyamát. A képzés maga egy intenzív, médiakurzusokon túlmutató, minőségbeli javulást eredményező felkészítést biztosít a rendvédelmi szóvivők számára. A szak fő célja, hogy a rendvédelmi területen dolgozók olyan felkészítést kapjanak, amellyel lehetővé válik az elmúlt évtizedekben átalakult hazai hírszolgálatához, a rendvédelmi szervezetek belső és külső nyilvánosságigényéhez, a média nyelvéhez alkalmazkodni képes, szakszerű és minőségi közszolgálati információközlés. Az egyéni fejlesztési igényeket figyelembe vevő képzés a hallgatókat alkalmassá teszi a szervezeten belüli és azon kívüli szóvivői feladatok magas színvonalú ellátására, a hagyományos és az új médiafelületek párhuzamos használatára. A két féléves kurzuson nagy hangsúllyal jelenik meg a hallgatók kis csoportos médiakommunikációs hatékonyságfejlesztése és személyes kompetenciafejlesztése. Az első évfolyamon 22 fő végzett, s vehette át oklevelét a Ludovika kápolnájában tartott eseményen.

Janza Frigyes ünnepi beszédében a szakirányú továbbképzés záróvizsgájára emlékezett vissza. Mint mondta, külön kérvényezte, hogy a továbbképzési szak vizsgabizottságának tagja lehessen, ahol kiemelt figyelmet fordított a rendvédelmi hallgatókra. Megköszönte a hallgatói visszajelzéseket és észrevételeket, amelyeket

az elsőként indult szakiránnyal kapcsolatban adtak, ezzel is hozzájárulva a következő tanév képzési struktúrájának korszerűsítéséhez. „Lehet korrigálni, lehet csiszolgatni. Ez kölcsönös tanulás mindannyiunk számára” – mondta a vezérőrnagy. Végül köszönetet mondott a képzést támogató oktatóknak, szakfelelősöknek, majd a hallgatókhoz fordult: „Kívánom, hogy legyenek sikerek a pályájukon, hogy tudják biztosítani a rendvédelmi szervek számára azt, hogy továbbra is jól dolgozzunk. Ebben segítsenek minket, hogy minél eredményesebb legyen a bűnmegelőzés.”

„Ebben a világban rendkívül fontos, hogy a rendvédelmi szervek kommunikációja korrekt legyen, hogy a szükségesnél jobban ne erősítse a félelmeket és az óvatosságot. Fontos, hogy próbálja meg egészséges szintre beállítani a biztonságérzetet, továbbá világos és közérthető legyen. Bizom abban, hogy ez a képzés hozzájárult ahhoz, hogy ezt a munkát így végezzék” – mondta Kis Norbert. Az NKE továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettese beszédében mérlegelte az elmúlt évet. Véleménye szerint a rendvédelmi szervek kommunikációja egyre fontosabb lesz a jövőben, ami döntően azzal magyarázható, hogy a személyi biztonság kérdése folyamatosan felértékelődik. Kis Norbert kiemelte, hogy ez ma a politikában, valamint a médiában is egyre nagyobb szerepet kap. „Azt kívánom, hogy jó egészségben és sikerekben gazdagon végezzék a továbbiakban munkájukat, az egyetem jelmondatát szem előtt tartva: a Haza szolgálatában!” ●

Az NKE a közigazgatás nemzetközi fejlesztéséért

SZÖVEG: BENEDEK MARIANN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Többek között emberi jogok és identitáspolitikai mesterképzési szak fejlesztésére is irányul a KÖFOP egyik alprojektje, amelynek legfőbb célja a közzszolgálat nemzetközikompetencia-igényeinek kielégítése. A részletekről Bóka János alprojektvezetőt, a NETK tudományos és nemzetközi dékánhelyettesét kérdeztük.

A globalizáció, a társadalmi, gazdasági és politikai események állandó kihívás elé állítják az államot, a kormányzást, a közigazgatást. A folyamatosan változó helyzetekhez igazodni kell, így a közzszolgálatnak is állandó változásban kell lennie ahhoz, hogy az ebből adódó kihívásoknak megfelelhessen. Mindehhez nemcsak naprakész és kipróbált tudásra, rendszerezett és értékelt ismeretanyagokra, módszerekre és megoldásokra van szükség, de a nemzetközi vonatkozású fejlesztési és képzési programok újragondolása is kívánatos. Ez a tudás jelentős részben más országokban, nemzetközi szinten áll rendelkezésre, ezért a nemzetközi ismeretek, tapasztalatok, jó gyakorlatok hazai adaptációjára és közvetítésére van szükség. Magyarországon csak akkor javíthatja közigazgatása versenyképességét, ha a közigazgatási szervek diplomáciai és egyéb nemzetközi feladatainak ellátásához biztosított a megfelelő támogatás és utánpótlás. A KÖFOP 2.1.2-VEKOP-15 kiemelt projekt *A közzszolgálat-fejlesztés nemzetközikompetencia-igényének támogatása* alprojektjének célja, hogy megteremtse a közzszolgálati tisztviselők nemzetközikompetencia-fejlesztésének bázisát, elősegítse a külföldi tapasztalatok transzferét és a jó gyakorlatok beépítését a hazai közzszolgálati eszköztárba. Ehhez kapcsolódik a közigazgatási szervek diplomáciai és egyéb nemzetközi feladatainak ellátásához szükséges utánpótlás biztosítása, amelyhez az NKE tudást, szellemi bázist, európai szemléletet és szakértelmet biztosít. A végső cél az, hogy az egyetemen

nemzetközi léptékű közzszolgálat-fejlesztési tudásbázis és oktatóközpont jöjjön létre, ami a komplex külföldi tudásanyagot elérhetővé és megismerhetővé teszi, és felkészíti a kormányzati kihívásokra a közzszolgálatban dolgozókat és a közzszolgálati pályára készülőket.

A 2018 végéig tartó szakmai munka a közigazgatás nemzetközikompetencia-igényeinek kielégítésére irányul, amihez nagyban hozzájárul az NKE nemzetköziesítése. Az egyetemen a projekt fizikai befejezéséig képzésfejlesztésre, a kifejlesztett programok pilot oktatására és nemzetközi együttműködések kiépítésére is sor kerül.

A képzésfejlesztés keretében azonban nem csupán tananyagfejlesztés (a külföldi tudást feldolgozó tananyagírás és fordítás) történik, emellett sor kerül külföldi kiküldetésekre is az empirikus ismeretanyag feltárása és közvetítése érdekében, valamint külföldi partnerintézményekkel train the trainer típusú együttműködések megkötésére. A kifejlesztett programok bemutatása és tesztelése a legváltozatosabb formákban (workshop, frontális oktatás, konferencia) történik. Az alprojekt szakmai tartalmának megvalósítása során az NKE több külföldi egyetemmel köt együttműködési megállapodást, lehetőség nyílik külföldi oktatók fogadására, az NKE kutatóinak nemzetközi tapasztalatszerzésére is.

A munka menetéről az alprojekt szakmai vezetője, Dr. Bóka János tájékoztatta a Bonum Publicum olvasóit. A Nemzetközi

és Európai Tanulmányok Kar tudományos és nemzetközi dékánhelyettese szakmai célként jelölte meg a magyar közigazgatás színvonalának további emelését, amelynek érdekében az alprojekt egyrészt nemzetközi kapcsolatokat épít, másrészt a megtalálható nemzetközi ismeretanyagot, tudást, know-how-t igyekszik eljuttatni a magyar közigazgatás szereplőihöz. Mint azt hangsúlyozta, olyan készségeket, kompetenciákat fejlesztnek, amelyek a magyar közigazgatás nemzetközi kapcsolatainak, nemzetközi működésének színvonalát javítják. A projekt munkatársainak meggyőződése, hogy a magyar közigazgatás nemzetközi kompetenciáinak fejlesztéséhez nagyban hozzájárulhat az NKE nemzetközi kompetenciáinak fejlesztése, mivel a magyar közigazgatás leendő szereplői az egyetem képzési programjaiban nevelkednek, és jelenlegi szereplőinek továbbképzését is ez az intézmény biztosítja. Az NKE közvetlen kapcsolatban van a magyar közigazgatás egészével, így a képzési programok színvonalának növelésével a hazai közigazgatás színvonala is emelkedik. Az egyetem oktatói és kutatói nemzetközi kapcsolatrendszerükön keresztül, valamint nemzetközi partnerek bevonásával olyan szakmai tudományos anyagokat készítenek, amelyeket a magyar közigazgatás is hasznosítani tud.

Bóka János kifejtette, hogy a fejlesztés az egyetem valamennyi szintjét érinti. „Az oktatók, kutatók, valamint a tanszékek közreműködésével a már létező nemzetközi tudásháló igyekszik hozzákapcsolni a KÖFOP keretében zajló kutatásokhoz. Ahhoz, hogy a már létező oktatói-kutatói kapcsolatháló szélesedjen, az alprojekt anyagi, infrastrukturális és szervezési támogatást is biztosít. A már meglévő és a most alakuló nemzetközi kapcsolatok a kutatóműhelyek és csoportok keretein belül hasznosulnak, a közigazgatás tekintetében értékes magyar és idegen nyelvű eredménytermékek készülnek. A fordítások segítségével pedig a magyar közigazgatási szereplők számára elérhetővé tesszük az alapvető irodalmat.” Azonban nem csupán az anyagok magyar nyelvre történő adaptációját vállalja az alprojekt, hanem azt is, hogy a hazánkban fellelhető ismeretanyagot nemzetközi szinten is közzéteszi. Az így megvalósuló tudástranszfernek köszönhetően – a külföldi visszajelzések segítségével –, amelynek része a hazai szakanyagok nemzetközi véleményezése is, tökéletesíthetők az NKE támogatásával létrejövő kutatási termékek. „A magyar közigazgatásban dolgozók leterheltsége és nyelvismereti korlátai nem teszik lehetővé, hogy a nemzetközi szakirodalom legújabb fejleményeit folyamatosan eredetiben követhessék, ezért különösen fontos, hogy a meghatározó külföldi szakirodalmat magyarra fordítsák, így biztosítva azt, hogy azok minden érintett számára hozzáférhetőek legyenek” – mondta Bóka János.

Az alprojekt nemzetközi szintű oktatási és képzési programjainak előállításában szintén részt vesznek a külföldi partnerek. Bóka János megemlítette a double degree jelentőségét. „Olyan

nemzetközi képzési programok indítását tervezi az egyetem a külföldi felsőoktatási intézményi partnereinkkel, amelyek sikeres teljesítése esetén a hallgatók két diplomával gazdagodhatnak.”

A dékánhelyettes felhívta a figyelmet arra, hogy az egyetemet is be kell ágyazni a nemzetközi együttműködési hálózatba. „Az NKE már most is tagja számos nemzetközi szervezetnek, együttműködésnek, és így olyan lehetőségek nyílnak meg előttünk, amelyek az egyéni oktatói-kutatói szinten nem elérhetőek. A nemzetközi megjelenés és kapcsolatok súlya pont abban rejlik, hogy hogyan tudjuk az oktatók és kutatók egyéni lehetőségeit tovább bővíteni.”

A szakmai vezető kitért arra, hogy mint valamennyi EU-finanszírozású projektnek, így az egyetem fejlesztésére irányuló KÖFOP-programnak is vannak kötelezően, a támogatási szerződésben rögzített teljesítendő indikátorai. Tavaly év végéig már teljesült két képzési program fejlesztése, valamint számos nemzetközi megállapodás született.

A projekt indulásával párhuzamosan vette kezdetét az emberi jogok és identitáspolitika mesterképzési szak kifejlesztésére irányuló munka. A szak létrehozásáról a Kormány még 2015-ben határozott, és felkérte az egyetemet a szükséges dokumentumok elkészítésére. A képzés révén olyan nemzetközileg is versenyképes szaktudás szerezhető, amelynek birtokában a végzett hallgató képessé válik a kulturális sokszínűség teremtette kihívásokra reagálni, hatékonyan kezelni azokat. A szakot sikeresen elvégzők számára a nemzetközi szervezetek, a nemzetközi civil szervezetek, az Európai Unió intézményei potenciális munkaerőpiacot jelentenek. Emellett a nemzetközi tanulmányok mesterképzési szak felülvizsgálata is megtörtént. A diplomáciai pályára felkészítő, gyakorlat-orientált képzés tematikáját a külügyi igazgatás követelményeihez igazította az egyetem a nemzetközi gazdasági kapcsolatok, regionális és civilizációs tanulmányok, valamint Európa-tanulmányok választható specializációkkal.

Bóka János hangsúlyozta, hogy a többi alprojekt nemzetközi igényeit is kiszolgálják. Így például az államtudományi kutatások nemzetközi elemeinek véleményezését és értékelését is a nemzetközi alprojekt látja el. A kiutazások, külföldi oktatók fogadása, nemzetközi események szervezése és finanszírozása ugyancsak ennek az alprojektnek a feladata. A Közzszolgálati Kiválóság Központ fejlesztése alprojekt keretében valósul meg, az egyetem munkatársainak egyéni kompetenciafejlesztését pedig a nemzetközi kapcsolatok segítségével támogatják. „Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amennyiben az adott oktató egyéni fejlesztése szempontjából külföldi kompetenciafejlesztő tréningre van szüksége, vagy itt-hon nem elérhető speciális nyelvi és egyéb kurzusra, akkor ezen utazások előkészítésében aktívan részt veszünk. A közzszolgálati szellemi vagyon fejlesztése, a tudáshoz jutás elősegítése

alprojektet támogatva, a nemzetközi adatbázisok, szakirodalmak beszerzési igényeinek összeállításában is közreműködünk" – tette hozzá.

Bóka János beszélt arról is, hogy van számos olyan program, amely nem illeszkedik közvetlenül a kutatócsoportokhoz és műhelyekhez, de mégis támogathatók a KÖFOP célkitűzései szempontjából. Ilyen események többek között a nyári egyetemek, a Ludovika Nagyköveti Fórum vagy a nemzetközi hét, amelyet az egyetem életében először rendeznek meg. Az április 3–7. között zajló esemény keretében az NKE-re látogató oktatókat valamennyi karon egy időben látják vendégül, így a nemzetközi jelenlét kiemelten láthatóvá válik az egyetemen.

Arra is lehetőség nyílik, hogy a külföldi oktatóknak, az NKE oktatóinak bevonásával szakmai, módszertani és tematikus workshopokat szervezzen az alprojekt. A szakmai alprojektvezető kiemelte a „lengyel akcióttervet” is. Bóka János hangsúlyozta, hogy bár a nemzetközi kapcsolatoknak regionális szempontból kiegyensúlyozottnak kell lenniük, az NKE nemzetköziesítése során érdemes azokra a területekre koncentrálni, ahol feltételezhető, hogy a lehető leggyümölcsözőbb együttműködések megkötésére kerülhet sor. *„Ezek általában a hasonló társadalmi, gazdasági, földrajzi környezetben mozgó, hasonló kihívásokkal küzdő és fejlettségi szinten álló partnerek, akik a felsőoktatás szempontjából hasonló értékeket képviselnek, mint mi”* – mondta. Nem meglepő, hogy ebben a tekintetben Közép-Európa és a V4-ek kiemelt szereppel bírnak, és Lengyelország e körben is megkülönböztetett figyelmet érdemel. *„Az akciótterv lényege tehát nem más, mint hogy ezeket a területeket célzottan kell fejleszteni a már meglévő kapcsolatok felhasználásával, illetve új partnerek felkutatásával”* – hangsúlyozta Bóka János.

Egyetemi és kiemelten rektori elvárás, hogy a NKE valamennyi intézete és tanszéke rendelkezzen számos élő és aktív nemzetközi kapcsolattal. Ezen folyamat támogatásában és koordinálásában a nemzetközi alprojektre fontos szerep hárul. Bóka János tájékoztatása szerint a kapcsolatok kiépítése, frissítése elindult, hosszú távú eredményei majd a projekt végén lesznek láthatóak. Mint mondta, az NKE nemzetközi kapcsolatrendszere akkor

VENDÉGOKTATÓ	INTÉZMÉNY
Berhanu Beyene	Etiópiai Közzszolgálati Egyetem
Andrew Dolan	The Centre for the Study of New Security Challenges (Egyesült Királyság)
Irina Jekareva	Plehanov Közgazdaság-tudományi Egyetem (Oroszország)
William Flanagan	The Centre for the Study of New Security Challenges (Egyesült Királyság)
David Jackson	The Centre for the Study of New Security Challenges (Egyesült Királyság)
Marjolaine Monot Fourletiere	Université Catholique de Lyon (Franciaország)
Richard Stearns	The Centre for the Study of New Security Challenges (Egyesült Királyság)
Iwona Pawlas	Katowicei Közgazdaság-tudományi Egyetem (Lengyelország)
Viktoria Pjatanova	Plehanov Közgazdaság-tudományi Egyetem (Oroszország)
Jorn van Rij	Inholland Hogeschool (Hollandia)
Andrzej Trzeciak	Hadtudományi Egyetem (Lengyelország)
Jiri Visek	Rendőrákadémia (Csehország)

hatékony, ha valóban működő oktatási-kutatási együttműködések foglalt magába, ehhez azonban nemcsak egyetemi, hanem tanszéki, intézeti szinten kell kapcsolatokat építeni. A nemzetközi kapcsolatoknak olyan egységekhez kell kötődniük, ahol a tapasztalatok, eredmények a gyakorlatba áttölthetők, például közös publikációk, közösen kifejlesztett képzések, közösen menedzselt szakkok, közös kutatások, valamint hallgatói és oktatói szinten működő Erasmus mobilitás formájában. Kiemelt célkitűzés, hogy ezek a kapcsolatok fenntarthatóak legyenek, vagyis a KÖFOP-projekt végét követően is aktívan működjenek. A szakmai vezető kifejezte ama reményét, hogy szervezeti egységenként megszilárdul három-négy olyan nemzetközi kapcsolat, amelyeknek köszönhetően évente közös oktatási, kutatási együttműködési eredménytermékek mutathatóak fel.

Bóka János a beszélgetés végén hangsúlyozta, hogy a fejlesztés nem öncélú. A megteremtett és elérhetővé vált nemzetközi tudásnak, tapasztalatnak és módszertannak hasznosulnia kell. *„Ez csak akkor lehetséges, ha az eredményeket összhangba tudjuk hozni a magyar közzszolgálat kompetenciáival, kapacitásával és igényeivel”* – zárta gondolatait. ●

A Büntetés-végrehajtási Tanszék legjelentősebb tudományos projektje valósulhat meg

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Rendészettudományi Kar Büntetés-végrehajtási Tanszékének kutatói megalapították a Büntetés-végrehajtási Ludovika Kiemelt Kutatóműhelyt, és megtartották a nemzetközi nyitóértekezletüket. A Közigazgatás és Köszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló kutatás jelentőségét, céljait és tevékenységrendszerét Prof. Dr. Ruzsonyi Péter bv. dandártábornok, a kutatás vezetője ismertette. Kiemelte, hogy a pályázat az állam közbiztonsági feladatainak fejlesztési lehetőségeivel foglalkozik.

„A kutatás a reintegrációs tisztek képzésével járul hozzá ahhoz, hogy a szabadult fogvatartottak ne kövessenek el újabb bűncselekményt, valamint képesek legyenek törvénytisztelő és önálló életvezetésre. A program célkitűzése párhuzamos a büntetés-végrehajtási kódexben foglaltakkal, hiszen a fogvatartottak eredményes reintegrációja kiemelt célként jelenik meg” – hangsúlyozta a dandártábornok. Hozzátette, a kutatás egyszerre szolgálja a büntetés-végrehajtási reintegrációs munka mindennapi eredményességét, a tudományt és a felsőfokú szakemberképzést. A kutatás vezetője a reintegrációs tisztet a büntetés-végrehajtás kincsének, legfontosabb szereplőjének tartja. „Az NKE-n mint az együttműködés egyetemén megvalósul az együttműködés programja, hiszen Kanada, Málta és Románia büntetés-végrehajtási szervezetei, felsőoktatási szakemberei, valamint az NKE karai és a BVOP képviselői is segítik a munkánkat” – fogalmazott a dandártábornok, aki részletesen beszámolt a kutatás időzítéséről, a legfontosabb mérőföldkövekről. A publikációk és tankönyvek 84 év terjedelemben foglaloznak majd a modern büntetés-végrehajtás pszichológiájával, a reintegráció neveléslélektani kérdéseivel, filozófiai, tudományrendszertani és elméleti megközelítésekkel, a börtönök történetével. Szó lesz a reintegrációs tiszt feladatköréhez kapcsolódó ellenőrzési és adminisztratív tevékenységekről, a jogi, valamint a biztonsági vonatkozásokról, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet történetéről is. Valamennyi tervbe vett publikáció – alapkutatások vagy gyakorlati kutatások eredményeként – a reintegráció sikeres végrehajtásához szükséges ismereteket tartalmaz majd. Olyan ismeretek átadására törekszünk, amelyek nemcsak a reintegrációs tisztek képzését és mindennapos munkavégzését segítik elő, hanem hozzájárulnak a teljes büntetés-végrehajtási szervezet munkájának eredményességéhez, így végső soron a tercier bűnmegelőzéshez.

A kutatócsoport tagjai már pontosították a projektet és véglegesítették a munkatervet. Ruzsonyi Péter emlékeztetett: „Az NKE Rendészettudományi Kar Büntetés-végrehajtási Tanszékén már a pályázat hivatalos kiírását megelőzően elindult egy közös gondolkodás a szóba jöhető kutatási terület körvonalazása és a kötelezően előírt feltételek biztosítása érdekében. A hónapokig tartó előkészítő munka alatt is tisztában voltunk azzal, hogy a hatalmas lehetőséggel és felelősséggel, hogy eredményes pályázat esetén a tanszék 45 éves történetének legjelentősebb tudományos projektjét valósíthatjuk meg.” Elmondta azt is, hogy a kutatási terület kiválasztása során szinte automatikusan a reintegrációs tisztek képzésének fejlesztését határozták meg prioritásként, hiszen korrekciós irányultságuk miatt jelenleg ezt a szakmai kihívást tekintik a legjelentősebbnek.

„A Kormány nyolc új börtön építését kezdi meg, ami 5000 fős fogvatartotti férőhelybővítés jelent, és 2500 új kolléga felvételre, kiképzése vár megoldásra. Ebből a feladatból természetesen

tanszékünk is kiveszi a részét. Premisszaként fogadjuk el, hogy a reintegrációs tisztek munkájának minősége alapvetően meghatározza a fogvatartottak visszailleszkedési esélyeit, így a reintegrációjuk eredményességét. A reintegrációs tisztek a munkavégzésükhöz szükséges ismereteiket és végzettségüket jelenleg kizárólag az NKE RTK Büntetés-végrehajtási Tanszékén, illetve annak közreműködésével átképzés során szerzik meg. Kutatásunk aktualitását bizonyítja, hogy az új Bv. kódex a nevelői beosztást megszüntette, és helyébe a reintegrációs tiszti beosztást emelte be. Az új elnevezés mögött új funkciók ellátása, ugyanakkor megváltozott feladatrendszer is áll, amelyre fel kell készítenünk a hallgatókat. Ez a feladat csak akkor teljesíthető, ha jelentős mértékben átalakítjuk a jelenlegi oktatási anyagot és a képzési struktúrát. Törekvéseink minden vonatkozásukban illeszkednek a Rendészettudományi Karon jelenleg zajló folyamathoz, miszerint a nappali munkarendben tanuló hallgatók zömének képzési ideje 3 évről 4 évre emelkedik. Ez a változás a büntetés-végrehajtási hallgatókat előreláthatóan 2018 szeptemberétől érinti majd először” – jelentette ki a dandártábornok.

A kutatóműhely tagjai prioritásként kezelik, hogy már most fel kell készülniük az új börtönök átadásából következő jelentős mértékű szakemberigényre, a kiképzési és oktatási szükségletek kielégítésére. Az elkövetkező években megközelítően 250–300 új tiszt kibocsátását kell megoldaniuk. Álláspontjuk szerint az ilyen mértékű szakemberigény kielégítése a továbbiakban már nem biztosítható a zárt pályás rendszer változatlan fenntartása mellett: indokoltnak látszik a nappali munkarendű képzésre történő jelentkezés lehetőségének megnyitása a civil szféra fiataljainak számára. Ez a változtatás azonban alapvető módosításokat tesz szükségessé az oktatási struktúrában, hiszen a leendő hallgatók nem rendelkeznek majd intézeti tapasztalattal, és náluk a rendészeti szocializáció folyamatát a nulláról kell kezdeni.

Véleményük szerint a reintegrációs törekvések megismertetése és elfogadtatása a civil életből érkező hallgatók esetében még nagyobb jelentőségű lesz. A pályázat összeállításának első pillanatától arra törekednek a szakemberek, hogy a kutatás befejezését követően publikálható tankönyvek és monográfiák ne kizárólag a reintegrációs tisztek oktatása során legyenek felhasználhatóak. Az összegyűjtött ismereteket szeretnék majd hozzáférhetővé tenni a büntetés-végrehajtási szervezet valamennyi dolgozója számára, ezzel is elősegítve a reintegrációs törekvéseket középpontba állító szakmai attitűd kialakítását. „Kutatási programunk eredményes megvalósításának egyik záloga, hogy szakmai együttműködésre kész és képes, ugyanakkor jelentős kutatói múlttal rendelkező tagokból álló csapatot sikerült összeállítani. A kutatók és a közreműködő partnerek több hazai és külföldi oktatási intézményt és szakmai szervezetet képviselnek” – jelentette ki Prof. Dr. Ruzsonyi Péter. Hozzátette: „Külföldi együttműködő partnereink a Máltai Egyetem (L-Universitá Tá Málta) senior előadója, Dr. Joseph

Giordmaina, valamint a romániai Universitatea „Tibiscus” din Timisoara egyetemről Dr. Alina Zomesteanu docens és Dr. Daniel Muranyi adjunktus. A kanadai Új-Skócia Büntetés-végrehajtási Parancsnokságának főigazgatója, Diana L. MacKinnon és munkatársai informális módon, szakmai anyagokkal támogatják törekvéseinket.” A romániai Tibiscus Egyetem évek óta vesz részt a város határában található fiatalok intézete (Buzias Center) dolgozóinak belső képzésében. A kutatás újdonsága, hogy a nevelők (edukátorok) munkájához szükséges tulajdonságok és szükségletek összegyűjtése, majd elemzése után fognak konkrét képzési programot kidolgozni ennek a szakmai csoportnak a reintegrációs célok elérése érdekében. Egyöntetű véleményük, hogy a romániai képzési rendszer megismerése számos új kezdeményezés alapja lehet. A máltai partner is hasonló tapasztalatokkal járul hozzá a kutatási programhoz. Dr. Joseph Giordmaina, a Máltai Egyetem senior oktatója évtizedek óta foglalkozik a börtönön belüli oktatás, nevelés lehetőségeinek vizsgálatával, illetve új eljárások kidolgozásával. Jelenleg ő vezeti a Máltai Egyetem Pedagógiai Karának Börtöntanulmányok szakcsoportját. Előadása során az általa képviselt holisztikus megközelítés lényegét ismertette, melynek centrumában – az általánosan elterjedt korábbi biztonságközpontú gyakorlattal szemben – a fogvatartott áll a rá jellemző egyedi szükségleteivel. Büntetőfilozófiájuk középpontjában a büntetés/megtorlás, a rehabilitáció és a resztoratív igazságszolgáltatás közötti egyensúly megteremtése áll.

„Biztosak vagyunk abban, hogy az együttműködés során számos olyan új nézőpontra és gyakorlati megoldásra találunk Máltán az ország eltérő történelmi fejlődéséből, a bűnről és a bűnös emberről alkotott elképzeléséből és a reintegráció-központú kezelési rendszeréből következően, amely inspiráló lehet az itthoni

tevékenységrendszer megújítása, illetve kiteljesítése során”

– fogalmazott Ruzsonyi Péter. Majd hozzátette: „Reményeink szerint a publikációk tartalmának olyan belső arányát sikerül kialakítanunk, amelyek a reintegrációs tisztek, valamint a teljes büntetés-végrehajtási személyi állomány számára informatívak és hasznosak lesznek. Őszintén bízunk abban is, hogy más felsőoktatási intézetek is felhasználásra érdemesnek tartják majd az elkészülő tankönyveinket és monográfiáinkat.”

Eredményes pályázati eljárást követően a tényleges kutatói munkát 2017 januárjában kezdte meg a csapat. Véleményük szerint a kutatói gárda, a közreműködő szakemberek és az átgondolt tevékenységi stratégia garanciát jelentenek arra, hogy a Büntetés-végrehajtási Ludovika Kiemelt Kutatóműhely eredményesen teljesíti majd a vállalásait. Az elkövetkező közel két évben az elméleti alapkutatások mellett gyakorlati terepkutatásokat is meghirdetnek. Az eredménytermékek tartalmának összeállításakor a teória és a praktikum összhangjának a megteremtésére törekedtek.

„A Büntetés-végrehajtási Szervezet vezetése a pályázati szándékunk bejelentésének pillanatától bátorított bennünket, majd a pályázat pozitív elbírálását követően támogató engedéllyel biztosította a kutatóműhely számára a munkavégzés feltételeit. Mottónk – »az együttműködés kutatási programja« – így további dimenzióval gazdagodott” – foglalta össze a legfontosabb tudnivalókat a dandártábornok. „Az idei esztendőben egy hazai, a következő évben pedig egy nemzetközi konferencián számolunk majd be a projekt eredményeiről, illetve betekintést kínálunk néhány külföldi ország reintegrációs gyakorlatába, és ismertetjük a szakemberképzés nemzetközi trendjeit. Őszintén reméljük, hogy a jelen olvasóját hamarosan valamelyik konferencia hallgatójaként köszönhetjük majd” – fejezte be gondolatait a kutatás vezetője. ●

Egyszerre él a hagyomány és a jövő a katonai térképészetben

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Két év múlva ünnepeljük az önálló magyar katonai térképészet 100 éves évfordulóját. A közelgő centenárium jól lehetőség arra, hogy egyfajta helyzetjelentést adjunk: hol tartunk most, és milyen jövő vár a szakmára az oktatásban és a gyakorlatban.

Az önálló magyar katonai térképészet megalakulásának 98., és a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat létrehozásának 10. évfordulójára vetélkedővel emlékeztek nemrégiben az NKE Hungária körúti campusán. A 14 csapat részvételével zajló versenyen a résztvevőknek a többi között térképészeti és földrajzi témájú kvízkérdésekre kellett válaszolniuk, valamint globális helymeghatározási feladatokat is meg kellett oldaniuk. Első és második helyen az ELTE térképész és geográfus szakos hallgatóiból álló csapatok végeztek, a harmadik helyet az NKE katonai logisztikus hallgatóiból álló team szerezte meg. A civilek eredménye azonban egyáltalán nem meglepő, hiszen az ELTE-n, az Óbudai Egyetemen és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen is tiszta profilú szakokon tanítják a hallgatóknak a térképészettel kapcsolatos ismereteket. Az NKE egyik jogelődjében, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen 2009-ig folyt katonai térképészképzés. *„Innentől kezdve szétágastunk különböző képzési szintekre és sok tantárgyra”* – mondja Dr. Kállai Attila mk. alezredes, egyetemi docens. A HHK Katonai Vezető Intézet berkein belül működő katonaföldrajzi és tereptan szakcsoport vezetője szerint a vetélkedőn jól megmutatkozott, hogy az NKE nem tud versenyezni azokkal az intézményekkel, ahol a hallgatók jóval nagyobb óraszámban foglalkoznak térképészettel. A virtuálisnak mondható szakcsoport – kis létszáma ellenére – azonban hatékony munkát végez az egyetemen. *„Azért is vagyunk különlegeseek, mert szinte minden karon és a képzés minden vertikumában jelen vagyunk. Nekem is sok kurzusom van a Hadtudományi Doktori Iskolában, de tanítok a Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolában és a Katonai Műszaki Doktori Iskolában is”* – mondja Siposné Kecskeméthy Klára professzor asszony. A szakcsoport öt oktatója a doktori képzés mellett részt vesz a többi között a katonai, biztonság- és védelempolitikai, katasztrófavédelmi és a nemzetbiztonsági alap- és mesterszakok munkájában, valamint az Erasmus-képzésben is. Kecskeméthy Klára szerint az a legfőbb feladatuk, hogy egyfajta szemléletet adjanak át a hallgatóknak. Ezt a célt szolgálják a földrajzi ismeretek és a biztonság földrajzi alapjai tantárgyak is, amelyeket úgy kell elképzelni, mint egy földrajzórát biztonságpolitikai ismeretekkel kiegészítve. Itt például a hallgatók megtanulják, hogy hol található a Hormuzi-szoros, aminek biztonságpolitikai vonzata is van a térségben. Így nem csoda, hogy a biztonság- és védelempolitika szakos hallgatókból álló 30 fős csoport szinte mindig teljes létszámban vesz részt Kecskeméthy Klára óráin.

Közéjük tartozik Al-Agha Asoum félig szíriai származású hallgató, aki szerint komoly történelmi alapokat is kapnak az órákon, például részletesen megvizsgálják a hidegháborús geostratégiai helyzeteket is. Mindehhez társulnak a térképészeti ismeretek, amelyek szintén nélkülözhetetlenek lesznek munkájukhoz.

Hasonlóan vélekedik Kovács Georgina hallgató is, aki úgy véli: ha biztonságpolitikával szeretnél foglalkozni, akkor a geostratégiai kérdésekben otthon kell lenned. Ő már alig várja, hogy az ötödik félévben katonai térképészeti órákra járjon, ahol komolyabb gyakorlati ismeretekre is szert tehet.

Az oktatott tantárgyak között olyanok is szerepelnek, mint például a katonaföldrajz, katasztrófaföldrajz, a NATO története, geopolitika, közlekedési hálózatok vagy a speciális felderítő szakmai ismeretek. A hallgatók szerint a kis létszámú csoportban való tanulásnak nagy előnye, hogy az oktatók jobban tudnak figyelni a hallgatók esetleges egyéni igényeire, és maga a közösség is hatékonyabban épül. *„Már az első előadásokon is sok információt megosztok velük, de azt kérem, hogy ők is ezt tegyék, mert én sem ismerhetek minden forrást”* – mondja a hallgatókkal való kommunikációról Siposné Kecskeméthy Klára. A professzor asszony örömmel látja, hogy a hallgatók nemcsak az internetet használják, hanem azért könyvet is fognak a kezükbe. És van is mit, hiszen az órákon olyan neves szerzők művei is szerepelnek, mint például Zbigniew Brzezinski *Stratégiai vízió* című könyve vagy Henry Kissinger *Világrend* című alkotása. A professzor asszony azzal kezdi kurzusait, hogy ismerteti az adott témával kapcsolatos legfontosabb forrásanyagok elérhetőségét. *„Bemutatom számukra az évente megjelenő Military Balance című kiadványt, amely minden ország hadseregének legfontosabb mutatóit tartalmazza aktualizálva. Ezt a könyvet például számos képzés során tudják majd később is használni”* – fogalmaz Kecskeméthy Klára.

A szakcsoporton belül Kállai Attila a térképészeti, térinformatikai tárgyak oktatásáért felelős, és a katasztrófavédelmi szakos hallgatóknak is tart órát. *„Egy ipari vagy természeti katasztrófa esetén (ajkai vörösiszap-katasztrófa, tarpai gátszakadás) a védekezést, kárelhárítást ma már szinte lehetetlen csupán papír alapú térképekkel hatékonyan megszervezni”* – mondja az alezredes, aki hozzáteszi, hogy ez természetesen a katonai műveletekre is igaz. Kállai Attila szerint a térkép minden katonai vezetés egyik alapeszköze, és a térképek folyamatosan digitalizálódnak. *„De nap mint nap tapasztaljuk, hogy papír alapú térképekkel is*

tudni kell bánni" – teszi hozzá az alezredes. A modern hadseregek túlnyomó többségében azonban ma már nélkülözhetetlenek a tájékozódásban a digitális eszközök. „Az amerikai harckocsik szinte kivétel nélkül fel vannak szerelve olyan harctéri azonosító rendszerekkel, mint például az IFF, amely felismeri, hogy ki a barát és ki az ellenség a harcmezőn” – mondja Király Donát negyedéves honvédtisztjelölt hallgató. A katonai vezető szakon, harckocsizó specializáción tanuló fiatalember szerint a digitalizáció nagy előnye, hogy a harcjármű vezetője folyamatosan valós időben tud tájékozódni a terepen. Úgy véli, hogy a helymeghatározás és a térképészet vitális elemei a stratégiai tervezésnek, illetve a harcászatnak. A tavalyi NATO *Studies* nevű angol nyelvű kurzuson kiválóan teljesítő, nagy jövő előtt álló fiatalember szerint akkor válik majd igazán katonává, ha átesik az első tűzkereszt-ségen. „Hála istennek, ezt egyelőre csak külföldi missziókban lehet megtapasztalni, ami azonban mindenképpen erősíti az ember hitelességét is” – teszi hozzá Király Donát. A szakcsoport tanfolyami képzéseket is tart a Honvédelmi Minisztérium megrendelésére, a Magyar Honvédség számára katonai térinformatikából és missziós feladatokra való felkészülésből.

A Magyar Honvédségen belül már 10 éve a Geoinformációs Szolgálat folytat térképészettel kapcsolatos tevékenységet a meteorológiai és a kiadói munkák mellett. Jogelőd intézményei révén – MH Térképész Szolgálat, MH Meteorológiai Szolgálat, MH Szabályzatkiadó Intézet és Központi Nyomda – már több évtizedes múltra tekint vissza ez a tevékenység a Magyar Honvédségben.

A jelenleg ott dolgozó fiatal szakemberek egy része még a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen végzett, a 2009-ben befejeződött katonai térképészeti képzésen. „Ebben az épületben 97 éve dolgoznak térképészek, akik a katonai és az állami topográfiai térképek előállításában vesznek részt” – hangsúlyozza Szalay László alezredes. A szolgálat frissen megbízott vezetője szerint irodában nem lehet térképet készíteni, ahhoz mindenképpen szükséges terepre is menni. Ez teszi igazán időigényessé és költségessé a munkájukat. A feltérképezendő területekről először légi felvételek készülnek, amelyekből az irodában tartózkodó kollégák megrajzolják az úgynevezett előzetes térképeket. Ezeket a topográfusok a helyszínen leellenőrzik, majd ha szükséges, korrigálják, pontosítják azokat. Ebből az anyagból készülnek a nyomtatott térképek. A térképészést, beleértve a nyomdai munkákat is, a HM Zrínyi

Térképészeti és Kommunikációs Nonprofit Kft. térképész ágazata végzi. Ma már azonban a szakemberek elsősorban adatbázisokat építenek, amelyekben nemcsak grafikus elemek, hanem azokhoz kapcsolódó információk is vannak. „Arra törekszünk, hogy ezekből az adatbázisokból automatikus térképszerkesztéssel tudjunk papír alapú vagy elektronikus térképet készíteni. A Magyar Honvédségben használatos, 1 : 50 000 méretarányú topográfiai alaptérképeket területtől függően 5-10 évenként lenne szükséges frissíteni” – teszi hozzá az alezredes. Szalay László elárulta azt is, hogy most igazán nagy munkában vannak, hiszen a 2019-es centenáriumi ünnepségre szeretnének egy teljesen új topográfiai térképművet elkészíteni, adatbázisokkal együtt. A szakember szerint a katonai térképeken – a civil változatoktól eltérően – olyan információkat is feltüntetnek, mint például az utak szélessége, teherbírása, a hidak átereszeinek az adatai, a fák átmérője vagy magassága. Mindezek fontos támpontot jelentenek egy katonai művelet tervezése során. Alapvetően kétféle katonai térkép készül: egyik fajtája hazai, a másik nemzetközi felhasználásra. Utóbbiak az úgynevezett együttműködési térképek, amely a NATO-tagságunkból eredő feladataink részét képezik.

Szalay László úgy látja, hogy egyre gyakrabban használnak a magyar katonák is digitális térképet, de a hagyományos, papír alapú változatot sem szabad elfelejteni. „Mindenki tanuljon meg papírtérképpel, tájolóval is tájékozódni, és ha ez készségszinten megy, akkor jöhetnek az elektronikus eszközök” – hangsúlyozza a szolgálatfőnök. Az alezredes hozzáteszi, hogy térképek, adatbázisok, korrekt helyinformációk nélkül ma már szinte semmilyen katonai művelet nem végezhető el sikeresen. Például a precíziós fegyverekben nemcsak GPS van, hanem egy terepmodell is, hiszen ezek az eszközök ma már nem több ezer méter magasságban, hanem terepkövető módon repülnek. Ehhez pedig pontos terep- és felszínmodellre is szükség van.

Az MH Geoinformációs Szolgálatnál a térképészet mellett legalább olyan fontos szerepe van a meteorológiának is. „Mi végezzük a katonai és nemzeti meteorológiai alapadatok gyűjtését, a központi adatbázis gondozását és a katonai támogató rendszer honvédségi szintű felügyeletét, emellett mi látjuk el a katonai szervezeteket speciális meteorológiai információkkal is” – emeli ki Szalay László, aki szerint a Magyar Honvédség meglévő képességeit teljes mértékben ki tudják szolgálni térképekkel, valamint egyéb katonaföldrajzi és meteorológiai információkkal is. ●

Korszakváltást is hozhat Trump elnöksége

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A nem túl távoli jövő dönti majd el, hogy korszakváltás történik-e az amerikai politikában Donald Trump színre lépésével, vagy csak egy erősebb irányváltás szemtanúi leszünk – hangzott el az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar Amerika Tanulmányok Kutató Központja által szervezett kerekasztal-beszélgetésen.

Fellegi Tamás, a kutatóközpont stratégiai igazgatója szerint Trump szándéka az, hogy korszakváltás legyen, ez azonban „fenekestül forgatná fel” a II. világháború után kialakult világpolitikai rendet. A szakértő úgy látja, hogy ma még nem lehet tudni, milyen tartalma lesz ennek az új politikának, például milyen hatással lesz a NATO működésére. Elképzelhető, hogy arányosabb teherviselés alakul ki a szövetség tagállamai között, de akár a közös védelemről szóló 5. cikkely is átértelmeződhet. Fellegi Tamás

szerint, ha az USA ezeket a változásokat komolyan akarja és keresztül is viszi, akkor korszakváltásról beszélhetünk majd, ha nem, akkor egy erősebb irányváltásról. A szakértő beszélt arról is, hogy az elmúlt évtizedekben a globalizáció hatására a nemzetállamok „fölé nőttek” egyes nemzetközi szervezetek, amelyeknek jelentős befolyásuk van a világpolitikában is. Kérdés az, hogy ezek

az adminisztráción kívüli politikai, gazdasági folyamatok hogyan rendeződnek át, és milyen mértékben kötik meg az új amerikai elnök és kormányának kezét.

„Nagyon sokan azzal magyarázzák Trump győzelmét, hogy az amerikai társadalom és gazdaság egy jelentős része vesztese lett az elmúlt évek, évtizedek politikájának” – hangsúlyozta a stratégiai igazgató. Fellegi Tamás szerint a vesztesékekkel szemben az amerikai multinacionális vállalatok nagyon jelentős profitra tettek szert

a külföldre kiszervezett gyártási kapacitásukkal, ami viszont növelte a munkanélküliséget az USA-ban. Elválik majd, hogy ezeket a cégeket vissza lehet-e telepíteni az Egyesült Államok területére. A szakértő a NATO kapcsán megjegyezte, hogy szerinte a mai formájában eljárt felette az idő, hiszen nem tudja betölteni korábbi szerepét, a hiteles elrettentést. „Bár az elmúlt napokban szimbolikus

»

mértékben érkeztek amerikai katonák Lengyelországba és a balti államokba, de az amerikai katonai jelenlét lényegében megszűnt Európában – tette hozzá Fellegi Tamás, aki szerint kérdéses, hogy ezt helyre lehet-e állítani. A stratégiai igazgató úgy véli, hogy az USA-nak mindenképpen válaszolnia kell az Oroszország által támasztott kihívásokra, de a Dél-kínai-tenger körüli konfliktusokra is.

Az USA esetleges elszigetelődésével kapcsolatban megjegyezte, hogy az Közép-Európának kifejezetten rossz lenne, és destabilizálná a jelentősebb konfliktuspontokat a világban. Emlékeztetett rá, hogy a NATO is csak amerikai szerepvállalással volt sikeres a különböző műveletekben.

Magyarics Tamás, a központ tudományos főmunkatársa arról beszélt, hogy a közvélekedéssel ellentétben a mostani elnökváltásnál sem lehet kizárni a külpolitikai folytonosságot, hiszen már az előző elnök idején is látszottak jelei bizonyos elszigetelődési törekvéseknek. *„Obama is beszélt arról, igaz elég cizelláltan, hogy az USA bizonyos mértékben túlterjeszkedett, és a terheket, amelyeket magára vett, nem szándékszik tovább viselni”* – tette hozzá a szakértő. Magyarics Tamás szerint az Egyesült

Donald Trump egy meglehetősen kiélezett választási küzdelem után, sokak meglepetésére megnyerte az amerikai elnökválasztást, így 2017. január 20-tól ő az USA 45. elnöke. Első intézkedéseit is elég eltérően ítélték meg a világpolitika szereplői és a közvélemény is. Trump elnöki rendelettel kiléptette országát a világ legnagyobb kereskedelmi-gazdasági megállapodásának szánt Csendes-óceáni Partnerségből (TPP), felvételi moratóriumot rendelt el a szövetségi szerveknél, és megtiltotta, hogy olyan nem kormányzati szervezetek kapjanak szövetségi vagy külföldi pénzt, amelyek abortuszokat, vagy akár csak abortusszal kapcsolatos felvilágosítást végeznek. Trump január 27-én hozott bevándorlással kapcsolatos intézkedései újabb feszültségeket okoztak, miután azok értelmében ideiglenes amerikai beutazási tilalom lépett érvénybe hét muszlim országgal szemben.

Az amerikai nemzetbiztonsági hivatal közlése szerint azokra is vonatkozott a tiltás, akiknek zöldkártyájuk, vagyis állandó amerikai tartózkodásra jogosító engedélyük van. Az Egyesült Államok emellett felfüggesztette a szíriai menekültek befogadását is. Az intézkedések hatására hatalmas felháborodás és káosz lett úrrá számos reptéren. Több ország, mint Németország és Kanada egyértelműen kifejezte nemtetszését a tiltással kapcsolatban, azonban a bíróság két napra rá, január 29-én felfüggesztette Trump ez irányú rendeleteit. Február 9-én a fellebbviteli bíróság is érvényben hagyta az elnök beutazási tilalmának felfüggesztését. Az igazságügyi minisztérium közleményében azt írta, hogy egyelőre vizsgálja a fellebbviteli tanács döntését, Trump viszont már korábban utalt arra, hogy kész akár a legfelsőbb bíróságig vinni az ügyet, ha számára kedvezőtlen döntés születik.

Államok egyfajta „jótékony hegemon” szerepet játszott a II. világháború óta, de ebből a jótékonyág lehet, hogy eltűnik majd Trump színre lépésével. *„Az amerikaiak a NATO költségvetésébe mindig is többet fizettek be, mint a többi tagállam, erről már korábban is elkezdődött a vita. Ugyanakkor az Egyesült Államok számára a szervezet nemcsak egy katonai szövetség, hanem komoly mértékben szolgálja az USA stratégiai érdekeit is”* – hangsúlyozta a tudományos főmunkatárs.

Magyarics Tamás szerint az új elnök és adminisztrációja között még nincs tökéletes összhang, hiszen a legfőbb tanácsadók és Trump elképzelései között vannak komolyabb eltérések is, így nehéz bármi biztosat mondani az új amerikai politikai irányvonalakról. ●

Az Amerika Tanulmányok Kutató Központ az idei tanévtől működik a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karon (NETK). A szervezet nyomon követi és elemzi Észak-Amerika, és azon belül az Amerikai Egyesült Államok politikai, gazdasági, valamint biztonsági folyamatait, elemezve és értékelve azok jelentőségét és hatásait. Mindezt kifejezetten közép-európai megközelítésből végzi, hiszen hazánk és tágabb térségünk számára bizonyos esetekben meghatározó mindaz, ami Amerikában történik. A központ mind az oktatás, mind a kutatás terén igyekszik megszólítani az egyetem hallgatóit. Ennek megfelelően közérthető nyelven, ám a szakmai elvárásoknak is megfelelő módon biztosít tudástranszfert. Erre példa a központ honlapján heti rendszerességgel megjelenő rövid gyorselemzések, amelyek elsősorban angol nyelven egy-egy aktuális bel-, illetve kül- és biztonságpolitikai fejleményre reflektálnak, röviden bemutatva azok hátterét és jelentőségét. A központban zajló szakmai, oktatási és kutatási munkát Dr. Fellegi Tamás stratégiai igazgató, Dr. Magyarics Tamás tudományos főmunkatárs, valamint Csizmazia Gábor egyetemi tanársegéd végzik. A kollégák munkáját Dr. Sente-Varga Mónika oktatási dékánhelyettes, megbízott központvezető fogja össze. A központ munkatársai a maguk szakterületein konzultációk formájában támogatják a tudományos diákköri konferenciákon induló hallgatókat, nyitottak a publikus vagy akár szűkebb körű kerekasztal-beszélgetésekre, valamint a hasonló irányultságú hallgatói kezdeményezésekre. Ezen felül a központ azt tervezi, hogy a jövőben az amerikai társadalmi, politikai és gazdasági kérdések iránt fokozottan érdeklődő hallgatók számára szakmai gyakorlati helyet biztosít majd. Az Amerika Tanulmányok Kutató Központ tovább erősíti a NETK területi (regionális), illetve szakmai profilját, amely az Európa-tanulmányok Tanszékkal valamint a Kínai Közigazgatás-, Gazdaság- és Társadalomkutató Központtal együtt kiterjed a transzatlanti, valamint a távol-keleti térségre is, de továbbra is szorosan kapcsolódik a nemzetközi biztonság, gazdaság, jog és diplomácia területeihez.

„Életpályamodellre van szükség a vízügyi ágazatban is”

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

„Komoly utánpótlás gondokkal küzd a hazai állami vízügyi ágazat, ezért vált szükségessé a vízügyi oktatási-képzési rendszer átszervezése” – mondta a Bonum Publicumnak adott interjújában Dr. Bíró Tibor. Az NKE februártól működő víztudományi karának dékánja szerint minőségi és gyakorlat-orientált képzéssel, valamint egy megfelelő életpályamoddellel megfordítható a kedvezőtlen tendencia.

○ Eddig a vízügyi szolgálatban dolgozók nagy része a felsőfokú alapképzést Baján, az Eötvös József Főiskolán, míg a mesterképzést a Műegyetemen végezte. Mi változik azzal, hogy mostantól egy egyetemi karhoz tartozik majd a vízügyi alapképzés?

Bíró Tibor: A Víztudományi Kar alapcélkitűzése továbbra is változatlan: a vízügyi szolgálat és a víziközműszféra kiszolgálása, szakember-utánpótlásának a biztosítása. Ez azonban ma már létkérdés is, hiszen a vízügyi szektorban dolgozók többsége az idősebb generációhoz tartozik, és amikor 5-10 éven belül nyugdíjba vonulnak, hirtelen nagyon jelentős mérnök-hiány lesz. Olyan nagy, hogy az akár a működőképességet is veszélyeztetheti majd. A bajai mérnöki képzések egyetemi karba integrálódása mindenképpen a stabilizálódás irányába mutatnak. Az NKE erőforrásai segítik a szisztematikus építkezést, valamint az ágazati kommunikációt.

○ Mi idézte elő ezt a helyzetet?

B. T. A felsőoktatásban jelentős változások történtek az elmúlt 20 évben: kinyíltak az intézmények kapui, számos új egyetem,

főiskola jött létre, jött a Bologna-folyamat, és a bajai sajátos üzem-mérnöki képzés elmosódott a kétszintű, uniform rendszerben. Ezenfelül a populáris szakok „elvitték” a potenciális mérnökhallgatókat, a vízügyi pálya vonzereje pedig erősen csökkent. Ehhez még az is társult, hogy maga a vízügyi ágazat is válságba került a 90-es években, és mindez az oktatásban is éreztette hatását. Sajnos ott járunk, hogy lassan generációk hiányoznak az ágazatból.

○ Jelenleg Baján, a Víztudományi Karon és a Műszaki Egyetemen folyik kifejezetten vízügyi képzés. Ez a két képzőhely elégséges a szakember-utánpótlás biztosítására? Egyáltalán mennyi szakemberre lenne szüksége az ágazatnak?

B. T. A vízügyi szolgálat évente 40-50 szakembert fel tudna venni, és ehhez a két képzőhely elég kell legyen. A gond ott van, hogy a végzetek többsége nem az állami szférában helyezkedik el. Baján például 15-20 hallgató végez évente alapszakos építőmérnökként, de ezeknek csak legfeljebb mintegy harmada kerül a vízügyi szolgálathoz. A mesterképzés esetében – más képzőhelyeken – még rosszabb az arány. A többiek nem az

állami, hanem a magánszektorban helyezkednek el, általában tervező és kivitelező cégeknél.

○ **Az új kar létrehozásával lehet-e ezen a tendencián érdemben változtatni?**

B. T. Éppen az egyre rosszabb tendenciákat látva gondolta úgy a Belügyminisztérium, hogy változtatni kell az oktatási-képzési rendszeren. Ennek következtében kerültek át a vízügyi alapképzések a bajai Eötvös József Főiskoláról a Nemzeti Közzolgálati Egyetemre. Ennek több előnye van a hallgatókra nézve is: aki itt tanul, az közzszolgálati ösztöndíjas lesz, és valószínűleg erre még épül majd egy vízügyi életpályamodell is. Éppen ezért vonzóbb lesz itt tanulni, mint a korábbi keretek között. Nekünk azt kell elérnünk, hogy aki nálunk végez, az lehetőleg a vízügyi szolgálatban, illetve a víziközmű vállalatoknál helyezkedjen el. Ehhez stabil és elismert oktatói gárdára, megfelelő gyakornoki képzésre van szükség. De nem szabad elfelejteni: a vízügyi képzések akkor lesznek igazán vonzóak, ha a szakma megbecsülése morálisan és anyagiilag is rendbe jön.

○ **Mennyi idő szükséges ahhoz, hogy fordulat következzen be?**

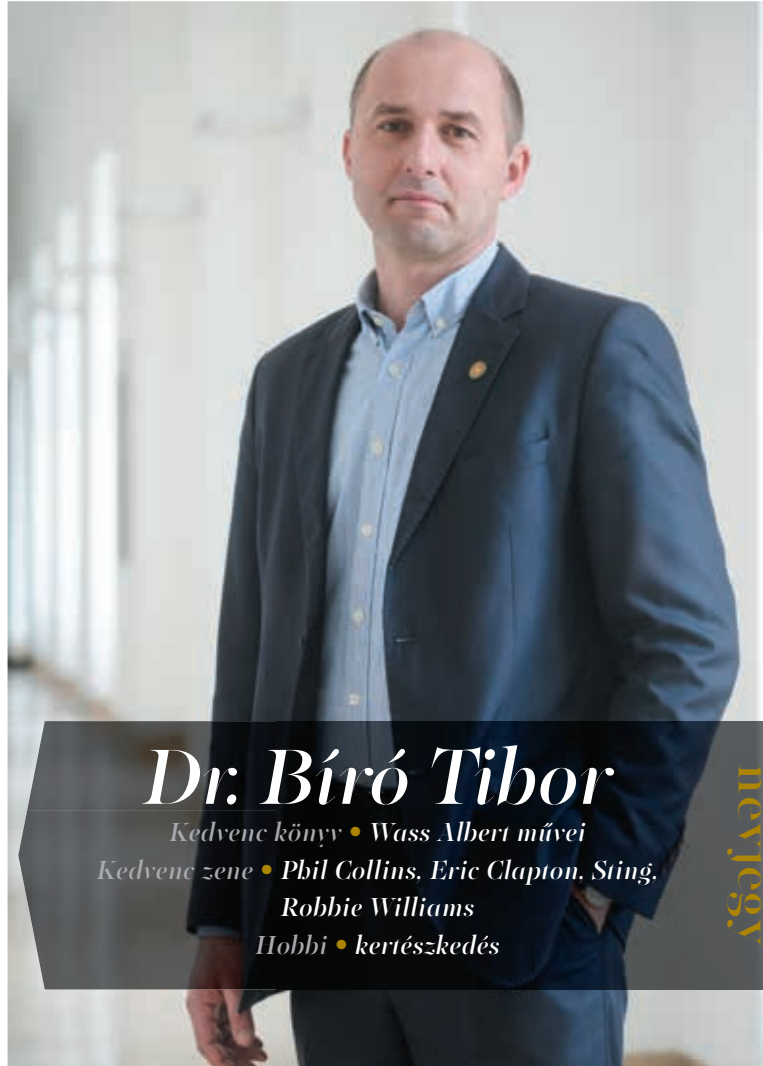
B. T. Négy-öt éven belül már látszania kell a változásnak, hiszen ha ez nem történik meg, akkor komoly gondok lehetnek a szakember-utánpótlással. Most annyit tudunk tenni, egyfajta tűzoltásként, hogy a vízügyi szolgálatnál állományban lévő, de nem építőmérnöki diplomával rendelkező szakembereket próbáljuk bevonni a vízügyi képzésekbe. Ők, ha már „el is használták” az állami ösztöndíjukat az első diplomájuk megszerzésére, akkor sincs baj, hiszen a Víz tudományi Karon közzszolgálati ösztöndíjat vehetnek igénybe. Ha a vízügyi ágazatban a mérnököknek nem tudunk megfelelő életpályát biztosítani, akkor a magánszféra mindenkit elszív majd. Ha ez a folyamat nem áll meg, akkor ez az ország vízbiztonságára nézve nagy kockázatot jelent majd.

○ **Az oktatásban mennyire érdemes visszamenni, akár a középiskoláig?**

B. T. Feltétlenül. A vízügyi mérnök képzés jelentős bázisát képezi az ország több pontján működő vízügyi középiskolák diáksága. Ezekben az iskolákban sok olyan fiatal tanul, akiknek a szülei is vízügyesek. Őket már most be kell csatolni a bajai képzés irányába.

○ **Mit adhat pluszban a vízügyi képzésnek a Nemzeti Közzszolgálati Egyetem?**

B. T. Ma már az intézmény neve is egyfajta hívószó a fiatalok számára, ezzel a lehetőséggel mindenképpen élnünk kell. Azért is volt szükség az intézményi változásra, mert a bajai vízügyi képzés egy kicsit eltűnt egy sokszínű, vidéki felsőoktatási intézmény palettáján. Már nem volt annyira látható. Most létrejött egy teljesen letisztult profilú, nemcsak megnevezésében, hanem tartalmában is vegytiszta kar. Mindenképpen nagy hangsúlyt szeretnénk fektetni a gyakornoki (duális) képzésre, hogy a hallgató ne csak a felsőoktatási rendszerben, hanem a

Dr. Bíró Tibor

Kedvenc könyv • Wass Albert művei
Kedvenc zene • Phil Collins, Eric Clapton, Sting,
Robbie Williams
Hobbi • kertészkedés

név: Tibor

gyakorlati terepen is „otthon” legyen. Ebben nagyban számítunk a vízügyi igazgatóságok és vízépítő vállalkozások támogatására. A karon szerintem akkor lesz igazán magas színvonalú képzés, ha meglesz az 5-6 meghatározó tantárgycsoportba tartozó 3-4 minősített oktató. Ez viszont nem megy egyik napról a másikra.

○ **Kinek ajánlható ez a szakma? Kiből lesz jó vízügyes?**

B. T. A legfontosabb, hogy mérnöki beállítottságú legyen, a mechanika, a geotechnika vagy a matematika tantárgyaktól ne rettenjen meg. A tervezési munkához is sok alapozó ismeretre van szükség, például egy új csatorna megtervezése hidrológiai, hidraulikai, talajmechanikai és informatikai ismereteket is igényel. A tervezés a mérnöki igényesség, a szakma csúcspontja.

○ **Azzal a szlogennel hirdetjük a vízügyi képzéseket, hogy a jövő szakemberei lesznek, akik itt végeznek. Nem erős ez**

»

a kifejezés kissé? Az átlagember mennyire szembesül azokkal a kihívásokkal, amelyeket a víz állít elénk?

B. T. Az átlagember kevésbé, hiszen az ár- és belvízi helyzetek, a lokális ivóvízminőség-gondok, és az esetleg hirtelen jelentkező nagy intenzitású szennyezések híradásokból való megismerésével még nincs rálátása a vízgazdálkodásra. A felsorolt problémákat pedig megoldhatónak látja. Azaz bízik a vízügyi mérnokok felkészültségében. Hazánk az egy főre jutó vízkészlet tekintetében szerencsésnek tűnhet. De ha a vízháztartásunk elemeit számszerűsítjük, láthatjuk, hogy igen sérülékenyek vagyunk. A csapadék és párolgás sokéves különbözete egy lakosra vetítve vésszen kevés, azaz csekély az a mennyiség, amivel területeinken gazdálkodhatunk. Az átlag honpolgár csak azt látja, hogy küzd a vízügy a jeges árvízzel, vagy hogy a többhetes csapadékhiány gondot okoz a mezőgazdaságnak, és legtöbbször leegyszerűsíti a kérdést a vízkészletek éven belüli kiegyenlítésének szükségességére. Az integrált vízgazdálkodás ennél lényegesen bonyolultabb feladatokat takar, amelyeknek csak néhány eleme műszaki jellegű. A hazai vízgazdálkodás létesítmény-központú, rugalmatlan. Ez történelmileg alakult így. Valamennyi vízügyi stratégiai anyagunk tartalmazza a szükséges lépéseket, átalakításokat, de hosszú folyamatnak nézünk elébe. Jó vízügyesek nélkül pedig zsákutcába ér. A „jövő szakemberei” szlogen egyáltalán nem erős. Kapásból felsorolhatnék néhány szakmát, amire 20 év múlva talán nem is emlékszünk majd, de víz nélkül nincs élet, a víz tulajdonságai és a rájuk ható erők néhány millió évig még biztosan nem változnak meg. Hazánk gazdasági teljesítőképességét és a lakosság életminőségét alapjaiban határozza meg a víz. De nemcsak gazdasági és környezetvédelmi kérdés a vízügy. Itt a Kárpát-medence közepén az értékes vízkészletek kiváló termőhelyi és éghajlati adottságokkal párosulnak. Lehet, hogy már néhány évtized sem kell ahhoz, hogy biztonságpolitikai kérdéssé váljon a víz ügye. A vízgazdálkodás minden tekintetben stratégiai ágazat.

○ **Azt mondja, hogy nagyon jó minőségű a magyarországi ivóvíz? Akkor miért ásványvizet iszunk inkább?**

B. T. Abszolút megbízható, jó minőségű, ellenőrzött a magyarországi ivóvíz, az ásványvíz pedig legtöbbször ugyanaz a víz. Amikor megemelték az ivóvíz árát, annak fogyasztása lecsökkent, a vízmű kutakat adott el cégeknek, akik azt ásványvizek előállítására használták profitorientáltan. Ugyanazt a vizet használják, de a palackból esetlegesen kioldódó anyagok és a hulladékgazdálkodási problémák miatt én a csapvízre szavazok.

○ **Miért beszélhetünk víztudományról, és mi tartozik ide?**

B. T. A víztudomány többet jelent, mint hogy jó vízügyi szakembereket képezzünk. Benne van az interdiszciplinaritás, azaz a különböző tudományterületek összekapcsolása, így a vízjog

és vízdiplomácia területe is. Az egyetemen belül is sok a kapcsolódási pont, például a katasztrófavédelemmel, az árvíz, belvíz vagy az iparbiztonság vonatkozásában. De vannak közös felületeink a nemzetközi képzésekkel is, a vízdiplomácia területén. A karnak nagyobb ívű elképzelései vannak: fokozni kell a minősített oktatók arányát, segíteni kell az ő tudományos előrehaladásukat, tudományos műhelyet szeretnénk kialakítani. Mindez feltétele az elismertségnek és a szilárd oktatói utánpótlásnak.

○ **A nemrégiben megtartott Víz Világtalálkozó mekkora lendületet adhat a vízdiplomáciának és a vízügyi képzésnek?**

B. T. Egyre aktívabb a magyar vízdiplomácia, ennek is köszönhető, hogy rövid időn belül másodjára szervezhettünk ilyen világtalálkozót. Ebben az NKE szakembereinek, Szöllősi-Nagy Andrásnak és Baranyai Gábornak is nagy szerepe volt. Ők tagjai az egyetem Fenntartható Fejlődés Tanulmányok Kabinetének, amivel szoros együttműködést tervezünk. Számítunk nemzetközi kapcsolatrendszerükre, hiszen Baján az is a feladatunk, hogy a fejlődő országokat támogassuk vízügyi képzéseinkkel.

○ **Debrecen, Gyöngyös, Szarvas: pályafutásának néhány állomása. Hogyan kötött ki a végén az NKE-n?**

B. T. Debrecenben, az Agrártudományi Egyetemen szereztem diplomát, ezután az intézmény vízgazdálkodási tanszékére kerültem. Belvízi helyzetek értékelésével foglalkoztam, ebből a témából is doktoráltam. 2009-ben, már egyetemi docensként több munkatársammal együtt a gyöngyösi Károly Róbert Főiskolára kerültem, ahol már kifejezetten az általunk kidolgozott távérzékelési eljárások vízgazdálkodással kapcsolatos alkalmazásaival foglalkoztam. Ott kaptunk lehetőséget, hogy ezt a Magyarországon akkor úttörő jellegű tevékenységet kibontakoztathassuk. Létrejött egy távérzékelési intézet, amelyben nagyon sokat dolgoztunk a vízügynek. De részt vettünk például a Mexikói-öbölben történt olajkatasztrófa felmérésében is, és a vörösiszap-katasztrófa sújtotta kolontári terület teljes felmérését is mi végeztük. Ez a módszer különösen hasznos az árvizek felmérésére, így folyamatosan kaptuk az újabb feladatokat, például a 2013-as dunai árvíz idején. Gyöngyösön már dékán és rektorhelyettes is voltam, innentől kezdődött a vezetői pályafutásom, amely öt év után Szarvason folytatódott dékánként és intézetigazgatóként. Ott a mezőgazdasági vízgazdálkodással foglalkoztam, amihez hidraulikai labort is építettünk, amit Baján is szeretnék megvalósítani. Tavaly év végén Patyi András, az NKE rektora keresett meg ezzel az új feladattal. Mindez azért is inspirál, mert pontosan tudom, hogy mi a bajai vízügyi képzésnek a helye és szerepe az ágazatban. Tisztában vagyok vele, hogy komoly feladatra vállalkozom, de egyben nagy megtiszteltetés is számomra, hogy én lehetek a kar első dékánja. Egy új vízügyi iskolát kell építenünk, amely az oktatást, kutatást teljes mértékben szolgálja, és a jelenleginél is szorosabban kapcsolódik a vízügyi ágazathoz. ●

A műemlékek védelmének szabályozása és eszközei Magyarországon

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Február végén az NKE Államtudományi és Közigazgatási Kara Az építészeti örökség integrált védelmének eszközei Magyarországon és Franciaországban címmel konferenciát rendezett az Université de Nantes, a Magyarországi Francia Nagykövetség, a Budapesti Francia Intézet és a Városfejlesztés Zrt.-vel együttműködésben. Az esemény apropóján beszélgettünk a konferencia egyik előadójával, Dr. Temesi Istvánnal, az NKE ÁKK Általános Közigazgatási Jogi Intézetének vezetőjével a hazai műemlékvédelem szabályozásáról és eszközeiről.

A z ember szellemi vagy fizikai munkájával alkotott érték időtálló védelemre szorul. Az egyén által tanúsított magatartás mellett a társadalom által irányított és megszervezett intézményesült formában történő védelem (működés és működtetés) is szükséges ahhoz, hogy az adott érték változatlan formában maradhasson fenn az utókor számára, hirdetve a múlt történetét és felkészítve a jövő eseményeinek alakítására is. A műemlékvédelem célja a műemlékek felkutatása, restaurálása, megőrzése és védelme. Olyan szakemberek foglalkoznak a kulturális és társadalomtudományi tevékenységként működő nemzeti kulturális örökség védelmével, mint az építészek, régészek, művészettörténészek és mérnökök. A magyar joggyakorlatban számos szabály

vonatkozik a műemlékek védelmének szabályozására és annak eszközeire.

„A téma megértéséhez elengedhetetlenül fontos bizonyos alapfogalmak tisztázása. Legfontosabb fogalom a műemlék, amelynek meghatározása egyszerűnek tűnik a törvényi szabályozás segítségével, azonban látható lesz, hogy a műemlék – tágabb értelemben vett – fogalmának meghatározása mégsem olyan egyszerű, különösen, ha a műemlékvédelmet mint tevékenységet nem szűkítjük le a szoros értelemben vett műemlékvédelemre. A szoros vagy legszűkebb értelemben vett műemlékvédelem azt jelentené, hogy kizárólag a jogszabály által a műemlék fogalmkörébe eső épületek, pontosabban tárgyak részesülnek az állami eszközrendszer által nyújtott védelemben” – ismertette Temesi István.

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (Kötv.) szerint a műemlék olyan nyilvántartott műemléki érték, amelyet jogszabállyal védetté nyilvánítottak. A törvény emellett meghatározza a nyilvántartott műemléki érték fogalmát is, amely a közhiteles nyilvántartásba vett, e törvény alapján általános védelem alatt álló műemléki érték. Ez minden olyan építményt, történeti kertet, történeti temetkezési helyet vagy sajátos területet, valamint ezek maradványát, továbbá azok rendeltetésszerűen összetartozó együttesét, rendszerét jelenti, amely hazánk múltja, és a magyar nemzet vagy más közösség hovatartozás-tudata szempontjából országos jelentőségű történeti, művészeti, tudományos vagy műszaki emlék.

Már az Alaptörvényben szerepel – bár nem található meg a „műemlék” kifejezés benne –, hogy a kulturális értékek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az államnak és mindenkinek kötelezettsége. A Kötv. rendelkezései kiterjednek a kulturális örökség elemeire, tevékenységére, a hozzá kapcsolódó minden személyre és szervezetre. Az említett törvény rendelkezései mellett különösen fontos szerepe van a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvénynek. Dr. Temesi István elmondta, hogy ez a törvény a környezet részeként, annak elemeként határozza meg az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezetet a föld, a levegő, a víz, az élővilág, továbbá ezek összetevői mellett, ugyanakkor kijelenti, hogy a műemlékek védelméről külön törvény rendelkezik. A külön törvényi védelemre hivatkozás mellett sem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy az 1995. évi LIII. törvénynek vannak a műemlékvédelem szempontjából is jelentőséggel bíró rendelkezései, nem utolsósorban annak következtében, hogy a műemlék is része az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezetnek.

A műemlékek védelmének legszigorúbb, végső szabályozási eszköze a büntetőjog, a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben szereplő három törvényi tényállás is védelmet biztosít a műemlékek számára. „A Btk.-ban szabályozott »műemlék vagy védett kulturális javak megrongálása« bűncselekmény tényállásának meghatározásával a büntetőjog célzottan és kifejezetten a műemlékeket és a védett kulturális javakat részesíti védelemben. A rongálás és az orgazdaság bűncselekmények esetében a büntetőjogi védelem a bűncselekmények minősített eseteiben lelhető fel” – árulta el Dr. Temesi István.

A műemlékvédelem szervezeti kerete az utóbbi évtizedekben nagy változáson ment keresztül, a legutóbbi a 2016. december 28-án kihirdetett 496/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet rendelkezései értelmében történt meg. Az államigazgatás csúcshatóságaként a kormány látja el az államigazgatási feladatokat; irányító tevékenységet végez az államigazgatási szervek fölött, közvetlen felettese az egyes ágazati minisztereknek, és felelős az összehangolt munkájukért. A műemlékvédelem a Miniszterelnökséget vezető miniszter feladatkörébe tartozik, aki a kormány nevében felelős a kulturális

örökség védelméért, valamint a településfejlesztésért és a településrendezésért is.

Dr. Temesi István ezzel egészítette ki: „A teljesség igénye kedvéért szükséges megemlíteni, hogy annak ellenére, hogy a műemlékvédelem, mint az épített környezet védelmének eleme, a környezetvédelemről szóló 1995. évi LIII. törvény szabályozása által is érintett, a környezetvédelemért felelős földművelésügyi miniszter feladat- és hatáskörében nem található műemlékvédelemmel kapcsolatos feladat.”

A műemlékvédelem szervezéséhez tartozik a hatósági feladatokat ellátó örökségvédelmi hivatal, amelynek építésüghöz kapcsolódó szerepe is van. Mind az építésügy, mind a műemlékvédelem a Miniszterelnökséget vezető miniszter irányítása alatt valósul meg. Az örökségvédelmi hatóságba beletartozik a kormány, a miniszter, a megyeszékhelyeken működő járási hivatalok, Budapest esetében pedig az I. és a V. kerületi hivatal; felettes szervként pedig Budapest Főváros Kormányhivatala törvényességi, szakszerűségi ellenőrzést végezhet az ellátott hatósági feladatok nyomán. Ezen államigazgatási szervek munkáját szakmai tanácsadó testületek segítik, mint például a Műemléki Tanácsadó Testület; kijelölt örökségvédelmi szervként pedig részt vesz a műemlékvédelmi tevékenységben a Budavári Ingatlanfejlesztő és Üzemeltető Nonprofit Kft. Végezetül pedig a helyi szinten tevékenykedő, az önkormányzati igazgatást végző helyi önkormányzatok építésügyi tevékenységéről sem szabad megfeledkezni.

A műemlékvédelemhez számos hatósági ügy tartozik. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény alapján a kormány jogosult, hogy rendeletben megállapítsa a beépítés szabályait a nemzeti vagyonról szóló törvény szerint az állam kizárólagos tulajdonába tartozó építmények, vagy nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősülő műemlékek és műemlékegyüttesek telke, valamint az azok közvetlen környezetébe tartozó telkek tekintetében. A kulturális örökség védelméről szóló törvény rendeletalkotási feladatokat ír elő a kormány számára az örökségvédelmi bírsággal; az örökségvédelmi feladatok végrehajtásában eljáró hatóságok és szervek kijelölésével és a műemlékké nyilvánítandó ingatlanok meghatározásával kapcsolatban.

Mivel a Miniszterelnökséget vezető miniszter a kormány kulturális örökségvédelméért felelős tagja, az ő feladata azon jogszabályok előkészítése, melyek a kulturális örökségre, a régészeti örökség és a műemléki érték védelmére vonatkozik. Döntési jogköre van a műemléki értékek védetté nyilvánításával és annak megszüntetésével kapcsolatban, valamint védelmi és megőrzési kötelezettsége a műemléki értékek és a védelem alá vont területek felé. Az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a miniszter feladata, hogy elősegítse az építészeti kultúra megőrzését, azt fejlessze és védje, valamint ehhez kötődően ki kell dolgoztatnia egy országos kutatási, fejlesztési, oktatási-nevelési programot. Az ingatlanok esetében a magyar államot képviselve elővételi jog illeti meg.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény kiemeli, hogy a környezeti elem védelme nem szűken csak önmagára értendő, hanem kiterjed a többi környezeti elemre, mely megtalálható a környezetben, és mellyel kölcsönhatásban él. Az épített környezet védelmét célul kitűzve a törvény meghatározza a települések számára, hogy alakítsanak ki rendezési tervben övezeteket a településen belül, amelyekre külön jogszabályok vonatkoznak, a környezetterhelést elkerülve. A törvény értelmében a településfejlesztési koncepcióban a településrendezés kapcsán a természetes és épített környezetben bekövetkező változásokat előre fel kell tární, és gondoskodni kell a megfelelő környezetvédelmi intézkedések megtételéről.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény az állam számára feladatul tűzi ki az építésügy központi irányítását. Dr. Temesi István így fejtette ki: „A törvény rögzíti, hogy a műemlékek az építészeti örökséghez tartoznak, valamint deklarálja, hogy az építészeti örökség kiemelkedő értékű elemeit nemzetközi (egyetemes), országos (nemzeti) és helyi építészeti örökség részeként kell kijelölni (védetté nyilvánítani), fenntartani, megóvni, használni és bemutatni. Ugyanakkor a törvény kifejezetten rendelkezik arról is, hogy az országos építészeti örökség kiemelkedő, nemzeti

értékű elemeire vonatkozó részletes szabályokat külön törvények állapítják meg.”

A műemlékvédelem szempontjából a legjelentősebb, legfontosabb ágazati jogszabály a már említett Kötv. A törvényből megtudhatjuk, hogy mivel a kulturális örökségünk a magyar nemzet egészének közös szellemi értékét hordozza, ezért mindannyiunk kötelessége a megóvása. Elvi jelentőségű, hogy a törvény kimondja: a kulturális örökség védelme közérdek; az állami és önkormányzati, a civil, a gazdálkodási, a nemzetiségi és az egyházi szervekre mind együttműködési kötelezettség hárul a védelmüket illetően. Ezzel párhuzamosan meghatározzák, hogy a kulturális örökség elemeinek bármiféle veszélyeztetése, rongálása, meghamisítása tilos. A műemlékvédelem eszköze a védelembe vétel, a védetté nyilvánítás, a műemlékké nyilvánítás, az ideiglenes védelem alá helyezés, a védett műemléki értékek fenntartása, méltó használata és helyreállítása. Ahhoz, hogy a nyilvántartott műemléki értéket műemlékké nyilvánítsák, az ebben a törvényben meghatározott feltételeknek kell megfelelni. Hatósági eszközként él a joggyakorlatban az örökségvédelmi bírság kiszabása, a jelző- és terhelési tilalom kivetése, az örökségvédelmi fennmaradási tudomásulvétel, az örökségvédelmi hatástanulmány készítése. ●

ÖRÖKSÉGVÉDELEM, A HELYI FEJLŐDÉS LEHETSÉGES MOTORJA

Az építészeti örökség védelmének legkorszerűbb francia és magyar szabályozási eszközei, a 2014–2020-as fejlesztési időszak körvonalazódó gyakorlati eredményei és a 2020 utáni perspektívák – többek között ezeket a témákat vitatták meg magyar és francia szakemberek Az építészeti örökség integrált védelmének eszközei Magyarországon és Franciaországban című konferencián a Francia Intézetben.

„A következő évek, évtizedek legnagyobb kihívása a fenntartható fejlődés: a városok, települések szempontjából a fenntartható fejlődés fenntartható urbanizációt jelent” – mondta beszédében Dr. Bajnai László. Az ÁKK Közszerkezési és Közigazgatástani Intézetének oktatója, aki a Városfejlesztés Zrt. vezérigazgatója is. Előadásában kifejtette, hogy a fenntartható urbanizáció egyidős az urbanisztika fogalmával és elméletével. Mint mondta, a fenntartható urbanizáció nem képzelhető el az építészeti örökség tartós megőrzése nélkül, hiszen az európai építészeti örökséget a települések hordozzák. „Építészeti örökségünk nem őrizhető meg hosszú távon az integrált védelem eszköztárának alkalmazása nélkül” – hangsúlyozta. Az ÁKK oktatója kitért az Európai Tanácshoz köthető, az Európai Építészeti Örökség Védelméről szóló, 121. számú egyezményből levezethető építészeti

örökség fogalmára is, majd kiemelte, hogy a városi élethez a városi szövet vonzóvá tétele és visszahódítása a fenntartható urbanizáció egyik legfontosabb célja mind Magyarország, mind Franciaország számára. „Ennek a célkitűzésnek a valóra váltásához nélkülözhetetlen az építészeti örökség integrált védelmének ismerete és annak rendeltetésszerű és professzionális alkalmazása.”

Dr. Hübner Mátyás DLA, professzor emeritus, a Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Karának képviselőjében Pécs városfejlesztésének példáján keresztül bemutatta az építészeti örökség integrált védelme érdekében alkalmazott városrendezési eszközöket. Szakály Szabolcs a szombathelyi Városfejlesztési Kabinet részéről bemutatta Szombathely városfejlesztési projektjét, kihangsúlyozva azt a városfejlesztési lehetőséget és kötődést, melyet Szent Márton születésének 1700. évfordulója jelentett a városnak. A Szent Márton-terv a megújuló és befogadó társadalom megteremtését és a belváros rehabilitációját tűzte ki célul, három ütemre bontva 15 milliárd forintnyi beruházást a városnak. Az előadó betekintést nyújtott a hallgatóságnak a 2030-ig szóló hosszú távú jövőképe is.

Az építészeti örökség integrált védelmének franciaországi eszközeiről Nicolas Hutten PhD, a nantes-i egyetem egyetemi docense és intézetvezetője tartott előadást.

„Az NKE sajátos szerepéből egy kiemelten jó nemzetközi profil építhető fel”

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Magyarországnak egyre fontosabb szerepe van a nemzetközi vízdiplomáciában. Ezt jelzi, hogy rövid időn belül kétszer is Budapest adott otthont a Víz Világtalálkozóknak. Ennek a folyamatnak egyik tevékeny részese Baranyai Gábor miniszteri biztos, az NKE Fenntartható Fejlődés Tanulmányok Kabinet vezetője. A szakember nemrégiben a Francia Nemzeti Érdemrend lovagi fokozatát is átvehette.

○ Ön az igazságügyi miniszter miniszteri biztosaként a határokkal osztott természeti erőforrások fenntartható használatáért felelős. Mit takar ez a kissé hosszú elnevezés?

Baranyai Gábor: Ez lényegében a Bős–Nagymarossal kapcsolatos kormánybiztosi tevékenységet jelenti. 1997. szeptember 25-én a hágai Nemzetközi Bíróság ítéletet hirdetett a bős–nagymarosi ügyben folyó peres eljárásban, amelyben mindkét felet elmarasztalta különféle jogsértésekért. Az ítélet szerint Magyarország jogtalanul szüntette meg az 1977. évi vízlépcsőszerződést, Szlovákia pedig jogtalanul helyezte üzembe a bósi erőművet. Tehát az 1997-es ítélet, bár nagyrészt lezárta a magyar–szlovák vitát a bős–nagymarosi vízlépcsőről, de még a mai napig vannak tisztázatlan kérdések. Mondhatjuk, hogy a felek jogait és kötelezettségeit nem igazán rendező, úgynevezett dodonai ítélet született, amelynek során annak a szempontjait sem határozta meg a bírói testület, hogyan lehetne igazán jó megoldást találni a továbbiakra.

○ Magyarországnak mi lenne az érdeke?

B. G. Mi nem akartunk alsó vízlépcsőt építeni Nagymarosnál, de több vizet szerettünk volna a Szigetközben, illetve valamilyen kompenzációt a Duna vízének eltereléséért. A vitának természetesen van egy jogi része, de alapvetően mindig is egy politikai egyezkedés volt.

○ A víz kérdése meghatározó része a fenntarthatóság ügyének. Az egyetemen működő Fenntartható Fejlődés Tanulmányok Kabinetnek mi a szerepe ebben?

B. G. A fenntarthatóság egy primer közszolgálati feladat is, amit jól felismert az egyetem vezetése, amikor létrehozta ezt a szervezetet. Nem versenytársai akarunk lenni másoknak, nem egy olyan hely, ahol néhány tárgyat jól oktatnak, hanem átfogó híd vagy platform szerepre törekszünk. Úgy tűnik, hogy sikerült elnyernünk más, ezzel a témával foglalkozó egyetemi szervezet, kutatóintézet simpatíáját, és így kialakulhat velük egy harmonikus együttműködés. Próbáljuk egymás tudását is felhasználni, de magunk is egy autonóm tudásközponttá szeretnénk válni. Utóbbit segítheti, hogy a kabinetben több olyan szakember dolgozik, akiknek jelentős köz-igazgatási szakmai tapasztalata is van. Ráadásul az egyetem továbbképzési portfóliója révén a mozgásterünk is elég nagy, hiszen mintegy 70 ezer köztisztviselőhöz közvetlenül is el tudunk érni. De magával az egyetemi működéssel is szeretnénk foglalkozni: ennek első lépcsőjeként elkészült a Ludovika Főépület és az Orczy-park fenntarthatósági szempontú felmérése. Ennek eredménye azt mutatja, hogy saját magunknak is van még hova fejlődnünk.

○ Hogyan lesz ez a tevékenység látható és elérhető az egyetemi polgárok számára?

B. G. Próbálunk öntevékeny csoportokat létrehozni, ahol a hallgatók érezhetik, hogy ez a munka róluk is szól, hogy számít a véleményük. Közösségi kiskertet szeretnénk létrehozni a Ludovika campuson, ahol közvetlenül is lehet majd tanulmányozni a fenntarthatósággal kapcsolatos elképzeléseinket. A külföldi hallgatókat is próbáljuk bevonni a munkánkba, több rendezvényre

is meghívtuk őket tavaly. Az idei évre is egy színes rendezvény-sorozatot állítottunk össze, amelyben minden hónapban kínálunk programokat az egyetemi polgároknak. Januárban például az UNESCO nemzetközi bizottságával együtt vitattuk meg a klímaeti-kai alapelveket. Májusban lesz egy nagyobb tudományos konferen-ciánk az éghajlatváltozás és a települések kapcsolatáról, amelynek része lesz egy kiállítás is a vízszegénységről.

○ **A fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek mennyire jelen-nek meg az NKE oktatási-képzési rendszerében?**

B. G. Azt szeretnénk, hogy egyre több ilyen ismeret jelenjen meg a képzésekben. Például az idén szeptemberben induló osztatlan államtudományi mesterképzéshez mi is fejlesztünk tananyagot, ami kötelező kurzushoz készül. Eddig is „megjelentünk” már több helyen, például a VTKI által koordinált, köztisztviselők rész-vételével zajló kormányzati tanulmányok képzésben. Tapasza-latunk szerint a közigazgatásban dolgozók nagyon nyitottak a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretekre, hiszen munkájuk során számos alkalommal kerülhetnek kapcsolatba ehhez ha-sonló kérdésekkel, ügyekkel. A képzések sokat segíthetnek abban, hogyan tudják kezelni egy magánszemély vagy egy civil szervezet kezdeményezését például a fakivágások, vagy az atomenergia kap-csán. Mi ehhez próbálunk életszerű megoldásokat javasolni.

○ **A fenntarthatóság jó lehetőség az NKE egyik fontos célkitűzé-sének, a nemzetköziesítésnek a megvalósításához.**

B. G. Egy egyszerű példával élve, ha belerakok egy gumikacsát a Dunába, akkor az nemsokára Belgrádban fog megjelenni. A vízzel együtt például a halak, de sajnos a szennyezés is átjön a határon. Olyan is előfordul, amikor mi „küldünk” át ilyen anyagokat. A vörös

iszapot szerencsére sikerült nagyjából Magyarországon tartani, de nem sok hiányzott egy nemzetközi összetűzéshez. Látnunk kell tehát, hogy nekünk elég nagy a kitettségünk a víz tekintetében, de például a légszennyezettség kapcsán is. Az jó dolog, hogy szakdiplomáciai területeken nemzetközi térben nagyon komoly eredményeket lehet elérni úgy is, hogyha maga az ország külpoliti-kailag némi izolációtól szenved. Az előző kormányzati ciklusban a Külügyminisztériumban voltam helyettes államtitkár, ahol alapve-tően jogsértési ügyekkel és EU-ágazati politikákkal foglalkoztam. Ide tartozott az agrárium, a környezetvédelem, közlekedés, tehát lényegében az összes nagy szakpolitika. Abban az időben erős kül-politikai harapófogóba került az ország, másrészt azonban például a vízpolitikában jelentős előrelépést tudtunk elérni, ami mára be is érett. Szerintem sok közvetlen és áttételes pozitív hatása van annak, ha egy ország egy globálisan is érdekes témában tesz le új dolgokat az asztalra. Erre az NKE is jó példa lehet, hiszen itt elég sajátos szerepéből egy kiemelten jó nemzetközi profil építhető fel.

○ **Februártól indult el az egyetem ötödik kara, a bajai székhelyű Víz tudományi Kar. Magától értetődően adódik a lehetőség a szo-ros együttműködésre.**

B. G. Természetesen szeretnénk minél hatékonyabban együtt-működni velük. Azt látni kell, hogy a víz ma már egy társadalmi és közgazdasági kérdés is, ami számos konfliktust szülhet, el-sősorban ott, ahol kevés van belőle. Ez a probléma időszakosan Magyarországon is jelentkezik majd, hiszen felszíni vizeink 95%-át

külföldről kapjuk. Ezért is nagyon fontosak számunkra a nemzetközi jogi-politikai-intézményi kapcsolatok. Minderre egy külön nemzetközi mesterképzést is szeretnénk majd beindítani. Az NKE még tavaly kötött megállapodást a nigériai vízügyi minisztériummal, amelynek keretében a mi szakembereink is közreműködnek majd az ottani vízügyi képzésekben.

○ Már régóta beszélünk arról, hogy a hagyományos, elsősorban fosszilis energiahordozók mellett szükség van alternatív energiaforrások használatára is. Nekem úgy tűnik, mintha Magyarországon nem fejlődne úgy ez a terület, ahogy a világ más országaiban.

B. G. Azt látni kell, hogy a világban nagy fordulat van ezen a téren, hiszen például napenergiával már olcsóbban lehet áramot termelni, mint a hagyományos energiahordozókkal. Ráadásul az így nyert energiát már tudjuk biztonságosan is tárolni, magyarul ehhez nem kell, hogy mindig süssön a nap. Több megújuló

energiaforrás vált olcsóbbá az elmúlt években, ráadásul ezek a rendszerek demokratizálódnak. Ma már mindenki rakhat fel nap-elemet a háza tetejére, hogyha van egy egyszerű tarifarendszer, amivel rá tud csatlakozni a hálózatra, amely kompenzálja az ő betermelt energiáját. Szerintem ez lenne a nagy változás, mai divatos szóval: az igazi rezsicsökkentés. Azt látom, hogy erre a magyar kormányzatban is van konkrét törekvés. A világ ebbe az irányba megy, jobb, ha mi is az élére állunk a törekvéseknek!

○ Ugyanakkor azt is láthatjuk, hogy a hagyományos energiahordozók melletti lobbí még mindig nagyon erős.

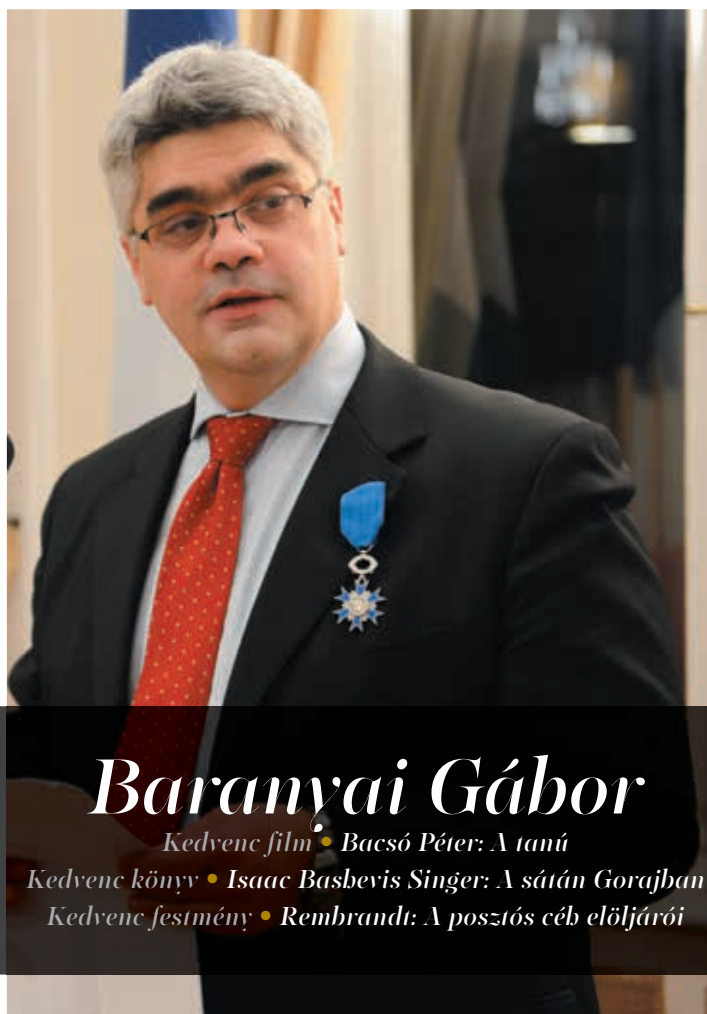
B. G. Logikus, hogy ők szeretnék ezt a helyzetet minél tovább fenntartani, de itt is tapasztalható egy elmozdulás a korábbi hozzáállásból. A nagy olajtermelő monarchiák is hatalmas pénzeket költenek a megújuló energiákra. Például egy volt szaúdi olajminiszter azt mondta nemrégiben, hogy a kőkorszaknak sem azért lett vége, mert elfogyott a kő. A tendencia az, hogy a kőolaj kezd kiszorulni a különböző felhasználási területekről, igazán nagy százalékban már „csak” a közlekedés területén van jelen. Pedig korábban úgy gondolták a világban, hogy lesz egy nagy olajcsúcs (azaz kitermelési csúcs), melynek eredményeképpen elszabadulnak az olajárak, de közben egy másik trend erősödött meg: kevesebb olajat használunk. Ezeket a változásokat a mi kabinetünk is próbálja követni. Például az egyik kollégánk a pécsi egyetem munkatársaival készített egy energiastratégiai elemzést arról, hogy mi várható ezen a területen 2030 után.

○ Hogyan került kapcsolatba szakmai pályája során a fenntarthatóság kérdéssel?

B. G. Elég korán elkezdődött nálam az érdeklődés a fenntarthatóság iránt. Vácon születtem, és már fiatalon sokat sportoltam a természetben, például rendszeresen eveztem a Dunán. Tudni kell, hogy akkoriban, a 80-as években Vác volt az egyik legszennyezettebb város az országban. Már akkor szemet szűrt ez a probléma-kör, és fogékony lettem a környezetvédelem, a fenntarthatóság iránt. Korán kapcsolatba kerültem aktivistaként különböző környezetvédő szervezetekkel, majd a 90-es évek végén egy angliai ösztöndíj révén behatóbban is foglalkozhattam a környezetjoggal. Abban az időben még kevesen rendelkeztek ilyen ismeretekkel és végzettséggel az országban, így bekerültem a Környezetvédelmi Minisztériumba, majd környezetvédelmi attaséként folytattam a pályám Brüsszelben. Ez azt is jelentette, hogy az európai uniós csatlakozási tárgyalások környezetvédelmi részét magyar oldalról helyben én tartottam kézben. Azóta különböző beosztásokban, feladatokkal, de mindig ezen a pályán dolgozom.

○ Közigazgatási és egyetemi munkája mellett marad-e idő másra? Milyen ember Baranyai Gábor a magánéletben?

B. G. Természetesen mindkét munkám sok időt igényel, de szerencsére kissé rugalmasabb időbeosztásban tudom intézni dolgaimat, mint korábban. Próbálok időnként sportolni, de természetesen most is a család az első, hiszen negyedik gyermekünket várjuk. ●

Baranyai Gábor

Kedvenc film • Bacsó Péter: A tanú

Kedvenc könyv • Isaac Basbevis Singer: A sátán Gorajban

Kedvenc festmény • Rembrandt: A posztós céb előljárói

Karcolatok a könyvtárból

Király Béla Gyűjtemény

SZÖVEG: EKKL, FECSER ZSUZSANNA

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

1998-ban több mint 4000 történelem- és politikatudományi, valamint hadtudományi tárgyú kötetet adományozott a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem könyvtárának Király Béla vezérezredes, hadtörténész és politikus, aki tudományos és politikai tevékenységével a 20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb alakjává vált.

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE

A millenniumi ünnepség alkalmából készült, 10 kötetből álló történelmi írás első kiadása Szilágyi Sándor szerkesztésével jelent meg 1895 és 1898 között. Szerzői olyan neves történészek, akik a Magyar Tudományos Akadémia tagjai voltak, mint például Fraknói Vilmos, Fröhlich Róbert, Acsády Ignác és Pór Antal. Bevezetőjét Vaszary Kolos, utószavát Jókai Mór írta. A szóban forgó mű már a második, változatlan kiadás, amely szintén ugyanabban az időintervallumban jelent meg a nagy keresletre való tekintettel. A későbbi évtizedekben nem adták ki, egészen 1994-ig váratott magára a reprint változat. A magyar történelmet a honfoglalástól 1896-ig nyomon követi, sőt, a honfoglalás előtt itt élt népekkel (főleg a rómaiakkal, hunokkal) és régészeti leletekkel is megismertet. Számos gyönyörű színes és annál is több fekete-fehér illusztrációt tartalmaz, kihajtható mellékleteket, például Traianus katonai elbocsátó levelét latin nyelven, magyar fordítással.

FÉNYES ELEK: MAGYARORSZÁG STATISZTIKÁJA

Fényes Elek 1937-től a Magyar Tudományos Akadémia első tagja, statisztikus. *Magyarország statisztikája* című művét 1842-ben adták ki Pesten első kiadásként, a három kötetet egybekötötték. A későbbiekben ezt a művet már nem adták ki, viszont hatására többen is foglalkozni kezdtek a statisztikával, különféle témakörökben (például szőlészet, vízügy stb.). Az írás nem specializálódik egy szakterületre, hanem foglalkozik az ország gazdaságával, népességével, természeti adottságaival, iparával és kereskedésével, mindezeket összeveti a külföldi helyzettel. Leírásai néprajzi forrásként is szolgálnak a kutatók számára. Az adományozott könyv védlőlapián Schneider Gusztáv aláírása szerepel.

Király Béla 1912-ben Kaposváron született. 1935-ben a Ludovika Akadémián végzett, és még ezen év augusztus 20-án hadnaggyá avatták. A katonai szolgálatát Kaposváron a Magyar Királyi Nagy Lajos király 6. honvéd gyalogezredben kezdte. 1940 szeptemberétől 1942 decemberéig a

Magyar Királyi Honvéd Hadiakadémián folytatott tanulmányokat, közben nyáron három hónapig a Don mellett, a 2. magyar hadseregben teljesített frontszolgálatot. 1943 januárja és 1945 márciusa között századosként az elvi alosztály vezetője volt a Honvédelmi Minisztérium Szervezési Osztályán, 1947 májusától 1948 novemberéig pedig a Kiképzési Osztályt

RUSSIAN SCHOOLS AND UNIVERSITIES IN THE WORLD WAR

Ezen mű első és egyetlen kiadása 1929-ben látott napvilágot a Yale Egyetem és az Oxford Egyetem gondozásában. Más nyelvre is lefordították, arról azonban nincs adat, hogy ki is adták volna. Az Economic and Social History of the World War sorozat köteteként jelent meg, az előszót pedig nem más írta, mint Oroszország korábbi oktatási minisztere, Pavel Nikolayevich Ignatiev. A mű két fő részből tevődik össze: az első rész az általános és középiskolákról szól (szerzője Dmitry M. Odinetz szentpétervári iskolaigazgató), a második rész pedig a felsőoktatási intézményeket mutatja be Pavel Novgorodtsev által, aki a moszkvai egyetem oktatója volt. A mű élethűen ábrázolja, milyen hatással volt és hogyan befolyásolta az első világháború az oroszországi oktatást, a könyv végén pedig az 1917-es orosz forradalom részleteire is kitér.

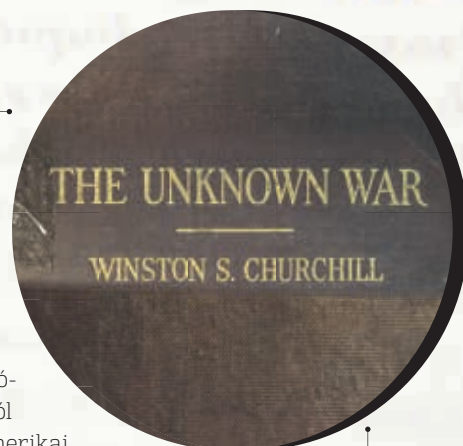
SOURCE RECORDS OF THE GREAT WAR

Hét kötetből álló forrásgyűjtemény, amely kormányzati és egyéb levéltárakból közöl dokumentumokat az első világháború idejéből. Első kiadás 1923-ból, az amerikai National Alumni kiadásában, későbbi kiadása nem ismert. Kizárólag számozott és az Amerikai Légión Vezérkara által regisztrált példányok kerültek ki. A jelenlegi kötet a 813. példány, és Anthony Joseph Drexel Biddle, Jr. nevére regisztrálták, aki az Amerikai Egyesült Államok nagykövete volt, és mindkét világháborúban teljesített katonai szolgálatot. A kötetek különböző színűek és stílusúak, hasonmásai a versailles-i békeszerződés hivatalos másolat kötéseinek, az első kötet a francia változaté, a második a belga másolaté és így tovább. Fekete-fehér, korabeli karikatúrákkal, plakátokkal illusztrált.

WINSTON S. CHURCHILL: THE UNKNOWN WAR: THE EASTERN FRONT

Ez a könyv a későbbi angol miniszterelnök első világháborúról szóló ötkötetes munkájából az ötödik kötet első, amerikai kiadása 1932-ből, angol nyelven.

Magyar nyelvű kiadása nem ismert. Ebben a műben a keleti front eseményeibe nyerhetünk betekintést, az 1914 és 1917 közötti történésekről olvashatunk. Középpontjába az orosz és osztrák-német ellentétet állítja. Mindvégig szem előtt kell tartani, hogy brit szemszögből íródott – erre maga a szerző is felhívja az olvasó figyelmét már az előszóban. Fekete-fehér fényképekkel illusztrált, ezen felül pedig a csatákról is találhatunk benne térképeket. Mindenképp jelentős munka, nem csak történeti szempontból. Többek között ennek az írásnak is köszönheti Churchill, hogy irodalmi Nobel-díjjal tüntették ki 1953-ban. Megszületését követően több alkalommal is kiadták a teljes sorozatot, legutóbb 2015-ben.

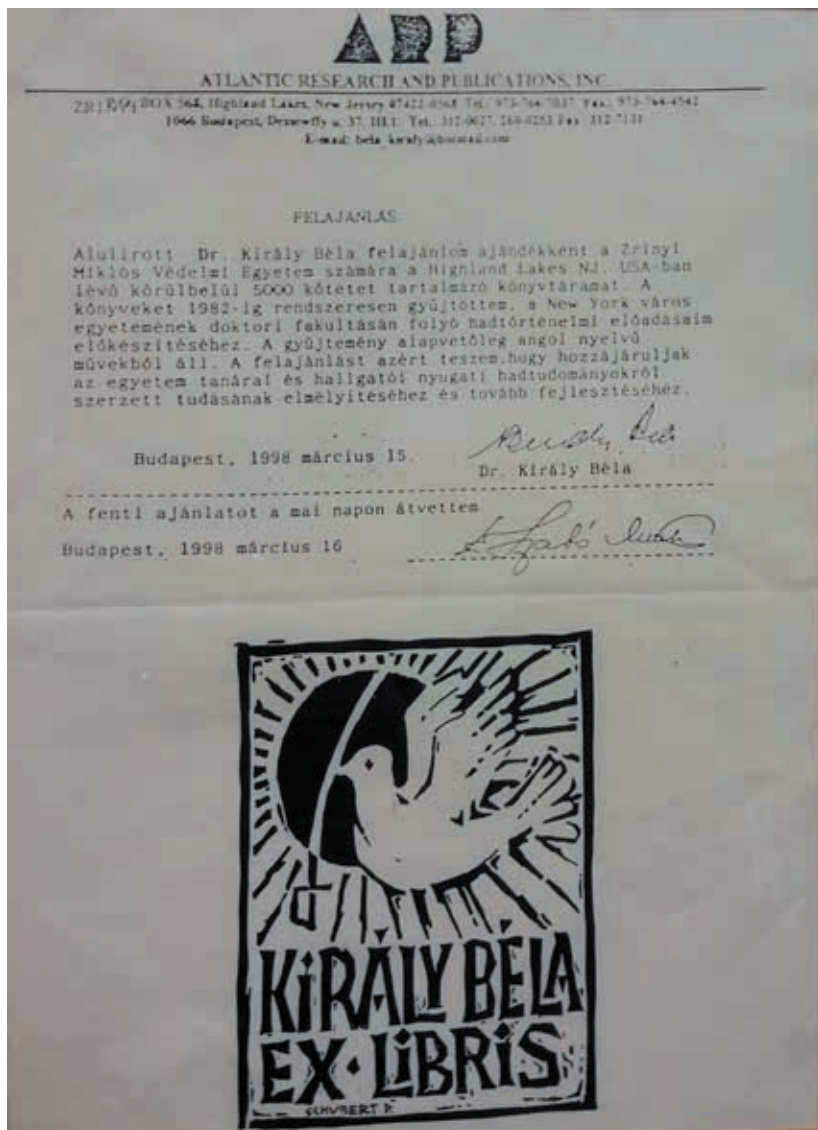

vezette. 1949. május 1-jén vezérkari ezredessé, majd októberben a gyalogság parancsnokává nevezték ki. 1950-től először a Magasabb Parancsnoki Tanfolyam parancsnoka, később a Honvéd Akadémia alapító parancsnoka volt. Az ÁVH 1951 augusztusában letartóztatta, majd koncepciós per keretében 1952. január 15-én kötél általi halálra ítélték, amit január 29-én

életfogytig tartó börtönbüntetésre változtattak, végül 1956. szeptember 7-én ideiglenesen szabadlábra helyezték. A forradalom kitörése után rehabilitálták. Ezt követően az október végén megalakuló Forradalmi Karhatalmi Bizottság, valamint a Forradalmi Honvédelmi Bizottmány elnöke lett. Nagy Imre Budapest katonai parancsnokává nevezte ki, valamint

a nemzetőrség főparancsnokává. A forradalom leverése után nyugatra menekült, 1957 januárjától Strasbourgban a Magyar Forradalmi Tanács egyik alelnöke volt, január végén New Yorkban az ENSZ Ötös Bizottsága előtt tanúvallomást tett a forradalom eseményeiről, ezek után az Amerikai Egyesült Államokban kezdett új életet: 1958 őszén beiratkozott a New York-i Columbia Egyetemre, ahol történelemtanári diplomát szerzett, majd 1966-ban megszerezte a történelemtudományi doktorátust is. Több évtizeden át volt a New York-i Városi Egyetem Brooklyn College oktatója, ahol Kelet-Közép-Európa újkori történelmét és hadtörténetét tanította, a hallgatók 1967-ben titkos szavazással az év tanárának is választották. 1977-ben indította el az *Atlantic Studies on Society in Change* című könyvsorozatot, amely a világ szakmai közvéleménye számára íródott a magyar és a kelet-európai történelem különböző problémáiról, magyar történészek tollából, angol nyelven. A kiadványok terjesztése, népszerűsítése érdekében megszervezte, hogy a sorozat kötetei a világ minden nagy könyvtárába eljuthassanak. A rendszerváltásig a sorozatnak több mint 50 kötete jelent meg, de ezt követően is, egészen 2004-ig, a Columbia Egyetemmel együttműködve folytatta a sorozat kiadását. A sorozat főszerkesztői teendőit később Romsics Ignác látta el, akit a megjelenés és a kiadás gazdasági hátterét biztosító alapítvány igazgatótanácsának elnökévé választottak. A sorozatból összesen 140 kötet látott napvilágot. A kiadványsorozatot ma hungarikának nevezhetjük. Dr. Veszprémy László közreműködésével a teljes magyar hadtörténetet magába foglaló, angol nyelvű könyvsorozatot indított útjára *Millennium of Hungarian Military History* címmel. Hazatérve 1989-ben beszédet mondott Nagy Imre és vértanú társai újratemetésén. Még abban az évben a Legfelsőbb Bíróság felmentette az ellene hozott vádak alól, így visszakaphatta vezérőrnagyi rendfokozatát, majd pedig vezérezredessé léptették elő. Az első szabad országgyűlési választásokon Kaposváron egyéni képviselőként mandátumot szerzett. 1991-ben a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia tiszteletbeli doktorává avatta. 1999 és 2001 között Orbán Viktor miniszterelnök személyes megbízottjaként részt vett a haderőreform munkálataiban, 2002. augusztus 20-án pedig katonai tagozatban a Magyar Köztársaság Érdemrendjének nagykeresztjével tüntették ki. 2004 márciusában a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választotta, október 23-án pedig a Nagy Imre Érdemrenddel tüntették ki.

Király Bélát gyerekkorában édesapja könyvei közül magával ragadták az akkori történelmi könyvek, többek között a Hóman-Szekfű-féle *Magyar történet* vagy a Révai nagy lexikona kötetei. Hadiakadémista korában már komoly

könyvgyűjteménnyel rendelkezett, ez azonban Budapest ostroma alatt elpusztult. A negyvenes évek végétől ismét sikerült jelentős gyűjteményre szert tennie, amit 1956 után az országgal együtt elhagyni kényszerült. 1960 és 1982 között tudatosan beszerezett minden hadtudománnyal foglalkozó publikációt. Könyveinek száma 1990-re elérte a 6000 kötetet. Az USA-ban felértékeltek a könyvtárát: az akkori becsült értéke kb. 180 000 USA-dollár volt, azonban Király Bélának esze ágában sem volt idegenben értékesíteni a könyveit, mert akkor már tudta, hogy jelentős részét a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem számára fogja adományozni. 1993-ban 1300 könyvet a József Attila Tudományegyetem (ma Szegedi

Tudományegyetem) Klebelsberg Könyvtárának adott, létrehozva így a mai napig is gyarapodó Hadtörténeti Gyűjteményt. Körülbelül 1000 kötetet tartott meg saját magának, majd a többi adományozó levél kíséretében átadta a ZMNE Egyetemi Központi Könyvtára számára. Olyan ritkaságok is megtalálhatóak a könyvek között, mint *Churchill: Az első világháború történetének első kiadása*. Király Béla kiváló kapcsolatokat ápolt magyar és külföldi tudósokkal és szépírókkal is, így a kötetekben számos szerzői dedikációt találhatunk a kor jeles alkotóitól. Király Béla büszke volt könyvgyűjteményére, többször meglátogatta a gyűjteményét befogadó könyvtárat, hol egy kis beszélgetésre, hol a hallgatókkal való találkozás

céljából. Bakos Klára, a NKE EKKL korábbi főigazgatója az alábbi sorokkal emlékszik vissza az adományozó Király Bélára: „*Király Béla magas, egyenes testtartású, fegyelmezett ember volt. Látszott rajta a „ludovikás neveltetés”*. Szigorú napirend szerint élt, aminek középpontjában a munka állt. Béla bácsival – mert kérte, hogy részéről ez legyen a megszólítás – gyűjteménye könyvtári elhelyezésének megbeszélésekor találkoztam először. Alapvetően önmaga is klasszikus könyvtárhasználó volt, aki a könyvtári térben ülve szívesen veszi kézbe magát a dokumentumot, jegyzetet és csöndben elmélkedik. Gyűjteményének minden egyes darabját ismerte, és bármelyik esetében vissza tudott emlékezni beszerzési módjára. Kiváltképp igaz ez a hadtudományi művekre, amelyeknek értékét, hasznosságát mindenkor helyén kezelte. Fontos volt számára az adományozott könyvek láthatósága, a fizikai hozzáférhetőség biztosítása. Alaposan átnézte a szoba jöhető helyszíneket, és eközben szemügyre vette a könyvtár szabadpolcos állományát is. Mindjárt hangot is adott elégedetlenségének, kevesellte a szabadpolcon fellelhető '56-os műveket. A látogatását követő két hét elteltével az '56-os események feldolgozásával kapcsolatos irodalmat küldött, hozzátéve: tegyük a hallgatók számára mindenképpen elérhetővé ezeket a műveket. Ismerte az elektronikus katalógusok világát, és rendkívül büszke volt, amikor megmutattuk neki a Király Béla különgyűjtemény könyveinek jelenlétét, rekordjait saját elektronikus katalógusunkban. Egy pillanatig sem hagyta cserben könyvtárát, könyvtárunkat. Rendszeresen érdeklődött, hogy megkaptuk-e az általa legújabbban szerkesztett vagy írt műveket, és elég-e a példányszám. Időközönként eljött megtudni, rendben mennek-e dolgaink. Érdekelte őt az is, hogy a honvédségi könyvtárak vezető könyvtáraként mik a gondjaink és eredményeink. Egyik televíziós interjójának helyszínénél is az egyetem könyvtárát választotta. Mint mondta: itt érzi igazán otthon magát, ez az ő lényegi közege. Nagyra becsülte a tudást. Ennek megszerzési módját a folyamatos olvasásban, tanulásban látta. Fegyelem,

tudás, erkölcsi tisztaság mindenekelőtt, amire törekedni kell, és örömteli élet, mert nélkül minden értelmét veszti – mondta a hallgatóknak egy beszélgetés alkalmával. Arra törekedett, hogy a hadtudomány ifjú hallgatóinak a lehető leghasznosabb municiót adja; az írásban rögzített tudás megismerését, a mindennapi helytállás tükrében a haza szeretetét.”

Király Béla 2009. július 4-én, életének kilencvenhetedik évében hunyt el. Önéletrajzi könyve 2004-ben jelent meg *Amire nincs ige* címmel. Utolsó két sora így hangzik: „*Úgy hiszem, megtettem, amit a hazámért megteendőnek és megtehetőnek éreztem. A gondviselés és embertársaim mindenért bőkezűen megjutalmaztak.*” ●

Az elnök emberei

A világelsők között

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: PAPP ZOLTÁN ARCHÍV

○ A Műveleti Egységek Világversenyét hatvan csapat részvételével Orlandóban rendezték. Kérem, meséljen a versenyről.

Papp Zoltán: Egy olyan megmérettetésen vettünk részt, amelyre kizárólag speciális rendeltetésű rendvédelmi, terrorelhárító vagy műveleti egységek jelentkezhetnek a világ minden pontjáról. Persze mindenhol a legjobbak érkeztek. Ebben a szakmai közegben mindenki ismeri a versenytársait, Magyarországról csaknem húsz éve versenyeznek rendszeresen az egységeink. Már korábban is indultunk a megmérettetésen a Terrorelhárítási Központ színeiben. A SWAT Round-Up a florida megyei beavatkozó egységek közös, kép-

A Készenléti Rendőrség Köztársasági Elnöki Őrségének csapata a műveleti egységek világversenyén maga mögé utasította a világ elitjét tavaly az Egyesült Államokban. A Rendőrtiszti Főiskola egykori és az NKE jelenlegi hallgatóiból álló formáció a második helyen végzett, egyben kiérdemelték a legjobb nemzetközi csapat címét is. Papp Zoltán r. alezredessel, a Köztársasági Elnöki Őrség parancsnokhelyettesével beszélgettünk.

P. Z. Minden nap különböző pályákon voltak feladatok, amelyeket általában néhány perc alatt kellett teljesíteni. Több csapat esetében előfordult, hogy valakinek ez végül nem is sikerült. Valamennyi pálya nagy fizikai megterhelést jelentett a versenyzőknek. Nagyon jó csapatok indultak, sokszor csak másodpercek döntöttek a helyezésekről. A résztvevők többféle fegyverrel lövészen is megmérettettek, csapatban és egyénileg. A mesterlövészeknek több speciális feladatot kellett teljesíteniük. A négy nap alatt folyamatos volt a felkészülés a többi kihívásra, minden alkalommal kiértékeljük az előző feladatokat, majd a következő pályára készültünk fel. A csapatom tagjai több mint

zéssel egybekötött versenyével indult el harmincnégy évvel ezelőtt. A verseny idővel nemzetközi rendezvénné nőtte ki magát. A képzés első két napján a csapat tagjai intézkedéstaktikai, vezetésméleti előadásokat, a taktikai sebesültellátásról, mesterlövészek alkalmazási területeiről és tűzharcban való túlélésről szóló, személyes élményeken és tapasztalatokon alapuló kurzusokon vettek részt. Az amerikaiakra jellemző, hogy nem félnek tanulni a hibáikból, így közös erővel elemeztük azokat, és vontuk le a tanulságokat.

○ A négynapos képzés után kezdetét vette a négynapos verseny.

háromszáz lövést adtak le, és egyszer sem hibáztak, erre rendkívül büszke vagyok. Gyakran hajnalig gyakoroltuk a következő feladatot.

○ Melyek voltak a versenyzők kiválasztásának a szempontjai?

P. Z. Elengedhetetlen volt a nyelvtudás, a fizikai felkészültség. Az indulóknak olyan készségek birtokában kellett lenniük, amelyeket csak hosszú évek alatt lehet elsajátítani, éppen ezért olyan emberekkel utaztunk a megmérettetésre, akik megfelelő tapasztalattal, érettséggel rendelkeztek, a versenyzőink átlagéletkora harmincöt év volt. A lelki egyensúly, a kiegyensúlyozottság mellett megfelelő

higgadságra és nyugalomra is szükség volt a rendkívüli stresszhelyzetekben. A géppisztolyt és a pisztolyt készségszinten kellett tudni használni. A kitartás, a határozottság szintén elengedhetetlen volt mindenki számára, a sikerhez pedig óriási rutinra, kiváló kommunikációs készségre volt szükség. Magasan képzett szakemberek versenyeztek, így igazán csak az adott feladatra kellett felkészíteni őket, amelyeket pontosan kellett végrehajtaniuk.

○ Hogyan készültek a megmérettetésre?

P. Z. A felkészülés a szolgálati feladatok ellátása mellett zajlott, pénteki napokon tudtunk csak intenzívebben készülni. A Rendészettudományi Kar vezetésének ezúton szeretnék köszönetet mondani azért, hogy a rendelkezésünkre bocsátották az akadálypályát, amelynek segítségével a terepen könnyebben boldogultunk.

○ Kiket utasítottak maguk mögé?

P. Z. Idén a nemzetközi mezőny szűkebb volt a megszokottnál, de az igazi ellenfelet mindig az ország minden államából érkező amerikai csapatok jelentik. Mellettük indultak svédek, németek, brazilok és jamaicaiak. A korábbi években orosz, dél-koreai terrorelhárítók is neveztek, de ők sem tudtak igazán jó eredményeket elérni. Magyarországról összesen három csapat indult, köztük a Terrorelhárítási Központ tagjai is, ők összesítésben végül harmadik helyezettek lettek, ezúton is gratulálok nekik.

○ Az egyik legnépszerűbb egyéni verseny minden évben a „Super SWAT Cop”.

P. Z. Csapatunk tagja, Rózsa János rendőr főtörzsőrmester negyvenhét indulóból harmadik helyezést ért el, ezzel érdemelte ki a legjobb rendőr címet a mezőnyben.

P. Z. A feladat típusától függően vittük magunkkal az eszközöket.

A kollégák bevetési öltözetben, védőfelszereléssel, gázalarcban, személyes felszerelésükkel, tartaléktárakkal, fegyverzettel versenyeztek, voltak még náluk törőeszközök az ajtóbetöréshez, fesztítővas, valamint gázgránátkilövő fegyverek is.

○ Ha jól tudom, nemzetközileg az egyik legfelkészültebb rendvédelmi egység az Önöké volt a verseny során. Mit tudhatunk a csapat tagjairól?

P. Z. A csapat összes tagja kiemelkedően jó szakember, küzdősportban járatos, lökészségük kiváló, képességeiket 14-18 éve folyamatosan fejlesztik. Közülük négyen, Gulyás Zoltán r. százados, Baranyai Ernő r. százados, Győri Roland r. százados, Váradi Tamás r. százados a jogelőd Rendőrtiszt Főiskola hallgatói voltak. Fedor Tibor r. főtörzsszázados a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon tanul, Viplak Attila r. törzsszázados most felvételizik az RTK-ra, Rózsa János r. főtörzsőrmester idén végez levelező tagozaton az RTK-n, Vadon Péter r. törzsőrmester pedig szintén a Rendészettudományi Karon szeretne diplomát szerezni.

○ A sportnak, a mozgásnak milyen szerepe van az életükben?

P. Z. Az átlagtól magasabb fizikális felkészültség elengedhetetlen számunkra. Elvárás nálunk, hogy mindenki áldozzon a mozgásra a szabadidejéből. Legalább heti ötször mindannyian sportolunk. Cross-fit jellegű edzéseket végzünk, viszonylag rövid, nagy intenzitású, változatos eszközökkel hajtjuk végre ezt a tevékenységet. Sokat futunk, úszunk, jártasak vagyunk a közelharc, a kevert harcművészeti ágak világában is. A KEŐ-nél a fizikai felkészülés, ahogyan minden más képesség fejlesztésének alapja, hogy célirányosan a szolgálatra készítsen fel. Akár sportról, akár közelharcról, lövészetről vagy takti-

○ Valóban kegyetlen volt a terep?

P. Z. Orlandóban teljesen más a klíma, mint a Magyarországon novemberben megszokott. Harminc fok volt, magas páratartalommal, égető napsütéssel. A terepen olykor ingoványos területen, felszerelésben kellett átfutni. Ebben a nagy melegben ez a feladat komoly kihívást jelentett.

○ A teljes bevetési ruházat és felszerelés személyenként és feladattól függően elérte a 15-20 kilogrammot is. Milyen felszerelések-re kell gondolni?

kai foglalkozásról van szó, csak olyan módon készülünk, olyan eljárásokat alkalmazunk, amelyek valóban hatékonyak és eredményesek a napi szolgálatellátás vagy rendkívüli esemény során.

○ A Köztársasági Elnöki Őrségről mit tudhatunk? Mi a titka ennek a szervezetnek?

P. Z. A Köztársasági Elnöki Őrség másfél évvel ezelőtti létrehozásával egy olyan egység felállítása volt a cél a Készenléti Rendőrségen belül, amely a személyvédelmen túl a terrorizmus terjedésével megnőtt veszélyekre is próbál megoldásokat találni. A 2015. április

1-jén létrehozott személyvédelmi egység a legmagasabb védelmi fokozatban, az év minden napján 24 órában látja el megbízatását, tagjai évtizedes személy- és objektumvédelmi, terrorelhárító műveleti tapasztalattal rendelkeznek. Szinte bármilyen rendkívüli eseményre időveszteség nélkül, hatékonyan reagálnak. Az egység személyvédelmi, műveleti, terrorelhárító és bevetési tapasztalatokkal rendelkező szakemberekből áll. Nekünk mindenre fel kell készülnünk, ugyanis egy rendezvényen, amelyen elnök úr is jelen van, elsősorban személyvédelmi feladatokat kell ellátnunk, ugyanakkor sajnos bármikor történhet rendkívüli esemény, terrorcselekmény, amelyeknek elhárításához műveleti tapasztalatokkal is rendelkezünk kell. A legmodernebb személyvédelmi egységek ma már mindenre felkészülnek. Ezért dolgozunk olyan emberekkel, akik minden követelménynek megfelelnek, és terrorelhárító műveleti múltjuk is van. 164 fő szolgál itt, a szervezet főosztály jogállású, Balogh János vezérőrnagy közvetlen irányítása alá tartozik. A Személyvédelmi, valamint Objektumvédelmi Osztályunk közvetlen feladata a Sándor-palota őrzés-védelme is.

○ Ki lehet tagja a Köztársasági Elnöki Őrségnek?

P. Z. Tiszthelyettest nyolcéves gyakorlattal veszünk fel közvetlen személyvédelmi feladatok ellátására. Előnyt jelent a személyvédelmi vagy műveleti múlt, emelt szintű vezetéstechnikai gyakorlat, nyelvtudás, közelharcjártasság, előny még, ha jól kezeli a fegyvert, ugyanakkor érett, kiegyensúlyozott személyiséggel rendelkezik, és a kommunikációs képessége is átlagon felüli. A felvételi eljárásunk ezeknek a képességeknek a meglétét méri. Kétnapos, többfordulós kiválasztásos rendszerben minden szempontból megvizsgáljuk a jelentkezőt. A megfelelő kiválasztást tartom a sikerünk titkának, ugyanis vallom, hogy mi egy elit egység vagyunk. Számomra csak a legjobb lehet az elég jó, egyre jobbak szeretnénk lenni, igyekszünk mindig fejlődni. Csapatunkba olyan embereket keresünk, akik hasonlóan gondolkodnak, mint az egység állománya. Az a mottónk, hogy mindig fejlődni kell, sohasem érezhetjük azt, hogy elértük a képességeink csúcát.

○ Jól tudom, hogy hölgy is szolgál Önöknél?

P. Z. A Személyvédelmi Osztályon két kolléganő dolgozik. Egyikük végigcsinálta a kiválasztási eljárásunkat. Ugyanakkor ez férfias szakma, mindig fennáll a közvetlen fizikai konfrontáció esélye, szükség van agresszivitásra a szolgálat ellátása során, valamint testi erőre, a harc közben pedig kiegyensúlyozott gondolkodásra extrém stressz alatt. Nőket ezért ritkán veszünk fel, akik pedig egyre többen jelentkeznek. Sokan szeretik a kihívásokat, ez persze tiszteletre méltó.

○ A híradások a versenyt követően a kommandós egységekről szóltak, arról, hogy a bűvártól az ejtőernyősig, a mesterlövészről a tűzszerészig mindenki megtalálható a szervezetükben.

P. Z. Már az egység szerveződésekor a képzés fontosságát hangsúlyoztuk. Folyamatos az oktatás, akit csak lehet, beiskolázunk különböző tanfolyamokra, sokan bűvárnakodnak, ejtőernyőznek, hajót vezetnek, a kiképzés részének tekintjük ezeknek a képességeknek az elsajátítását. A tanulás során mindenki olyan személyes fejlődésen is keresztülmegy, aminek az eredménye az általunk keresett karakter.

A „Police Medic” képzéseken mindannyian részt veszünk. Ahogyan már hangsúlyoztam, nekünk minden pillanatban fel kell arra készülnünk, hogy bármikor, bármilyen rendkívüli esemény bekövetkezhet. Amikor felvesszük a védett személyt, azonnal „harci üzemmódba” kell helyezni magunkat akkor is, ha nem történik semmi. Ez az állapot mentálisan megterhelő, különösen a 24 órás szolgálat alatt.

○ 17 éves terrorelhárító műveleti múlttal rendelkezik. Hogyan került a szervezethez? Mikor lett rendőr?

P. Z. 1999-ben szereltem fel a rendőrség állományába. Csopakon végeztem el a rendészeti szakközépiskolai képzést, és eredményeim alapján automatikusan felvételt nyertem a Rendőrtiszti Főiskola közrendvédelmi szakirányára, ahol a szervezeti kultúráról sokat tanultam. Nagyon hiszek ebben a hivatásban, gyönyörű szakmának tartom, amely nem hasonlítható semelyik máséhoz. Már egészen fiatalon érdekelték a mentális-fizikai kihívások. 17 évesen kezdtem ejtőernyőzni, majd a hadseregben is mélységi felderítő voltam. Én kértem, hogy a legjobb egységhez vezényeljenek. Később rendőrként is ez vezérelt. Mindenképpen „kommandós” akartam lenni, és az elit bevetési egységénél dolgozni, amely 2001-ben a Terrorelhárító Szolgálat volt. Hathónapos alapképzés elvégzése után felszámolóként kaptam beosztást a TESZ-nél. Voltam mesterlövész beosztásban, vezettem alapképzést, majd az állomány képzését, aztán műveleti alosztályvezető lettem. A Terrorelhárítási Központ megalakulásakor műveleti osztályvezetőként dolgoztam, majd a Személyvédelmi Igazgatóságra kerültem, végül a jelenlegi egységemnél főosztályvezető-helyettes beosztást kaptam.

○ Jelenleg a rendészeti vezető mesterképzés elsőéves hallgatója.

P. Z. Nagy várakozással ültem újra az RTK padsoraiba. Késztetést éreztem arra, hogy újra tanuljak. Hasznosnak tartom a képzést, Finszter professzor úr és Főrizs tábornok úr óráinak nagy rajongója vagyok.

○ Hogyan tudja a tanulást összeegyeztetni a szolgálati feladataival?

P. Z. Nagyon nehezen. De a feszített munkatempóm mellett is szükségesnek érzem, hogy időt szakítsak a tanulmányaimra, mert, ahogy már említettem, a folyamatos fejlődést elengedhetetlennek tartom.

○ Innen egyenes út vezet a doktori iskola felé?

P. Z. A távlati terveim között szerepel, mert most újra élvezem a tanulást. Arról a témáról írnék, hogy miként illeszkedik a rendőri műveleti munkának azon területe a rendőri szakma egészébe, ahol a legitim erőszak alkalmazásának eszköze szerves részét képezi az eredményes feladat-végrehajtásnak. Jelen korunkban egyre erőteljesebb a közbiztonságot fenyegető terror- vagy terrorjellegű erőszakos cselekmények bekövetkezésének veszélye. Ugyanakkor a jelenleg hatályos jogszabályi környezetben egy szakmailag megalapozott, cél- és eredményorientált terrorelhárító felszámoló művelet megtervezése és végrehajtása nagy kihívást jelent, és olyan szakmai etikai kérdéseket vet fel, amelyeket még meg kell válaszolni. ●

Szélhámos vagy kalandor? Naphegyi Gábor

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**

FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Naphegyi Gáborról, a 19. századi amerikai kontinens híres és hírhedt „magyarjáról” tartott előadást Dr. Szente-Varga Mónika történész a Ludovika Szabadegyetemen. A Nemzeti Közzolgálati Egyetem Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar dékánhelyettese, latin-amerikanista szakértője Naphegyi kalandos életútját mutatta be a hallgatóság számára.

Naphegyi a kor egyik megosztó alakja volt, aki általában magyar orvosként és forradalmárként mutatkozott be. Több latin-amerikai, illetve észak-amerikai forrás is így említi, annak ellenére, hogy az 1848–49-es szabadságharcban nem vett részt, és minden valószínűséggel sem magyar származású, sem orvos nem volt. Gyanítható, hogy a Naphegyi is csak álnév. „De ki is volt

Naphegyi Gábor valójában?” – tette fel a kérdést Szente-Varga Mónika, aki előadása elején ismertette a témával kapcsolatos jelenlegi kutatásokat. Kifejtette, hogy a 19. századi Naphegyi Gáborról igen nehéz megfelelő és hiteles forrást találni, a szélhámos általában kortársait is megtévesztette, számos alteregót öltött magára. 200 év távlatából digitalizált források alapján ismerhetjük meg a magát magyarként bemutató Naphegyi életét. Az első feljegyzés Naphegyiről 1849-ből származik, amikor az Amerikai Egyesült Államokban megválasztották a Central Hungarian Society elnökének, amely egy magyar szervezet volt New Yorkban. Szente-Varga Mónika megemlítette, hogy Naphegyi ekkor adta ki első könyvét *Hungary: from her Rise to the Present Time, under the Guidance of LEWIS KOSSUTH, in the Years 1848 and 1849* címmel, amely Magyarországra és a szabadságharc történetét mutatja be angol nyelven. „Mivel bátor

honfitársaimhoz hasonlóan nem vehetek részt a magyarok élet-halál küzdelmében, kötelességemnek érzem, hogy messze az imádott Magyarországtól, legalább az óceán ezen partján hasznára váljak szülőföldemnek, s megismertessem az amerikai szabadság zászlaja alatt oltalmazott embereket azzal az országgal, amelynek büszkén fia vagyok” – idézte Naphegyit a NETK dékánhelyettese.

Pár évvel később a baltimore-i *The Sun* újság már „befolyásos magyar menekültként” mutatta be. A korképről elmondható, hogy az amerikai társadalom ekkor meglehetősen szimpatizált a magyar forradalom hőseivel, és szolidaritást vállaltak a menekültekkel. Vonzó volt tehát magyar szabadságharcosnak, magyar emigránsnak lenni. „Naphegyinek azonban az a problémája keletkezett, hogy egy volt a sok közül, valahogy ki kellett tűnnie a tömegből, így idővel nem csak azt mondta magáról, hogy egy ’48–49-es emigráns, hanem hozzátette, hogy Kossuth személyi »

titkára volt” – mutatta be a kalandor jellemét Szente-Varga Mónika, majd kifejtette, hogy a titkári álca Kossuth megjelenésével fenntarthatatlanná vált, így Naphegyinek távoznia kellett. Kanadába költözött, ahol a torontói egyetemen kívánt oktatni, azonban pályázatát elutasította az egyetem, mivel a pályázati időszak végén fény derült Naphegyi svindlerségeire. A következő állomása Texas volt, ahol azonban Ujházy László (Kossuth egyik valódi megbízottja) a következőket nyilatkozta róla: „nem magyar és nem tud magyarul”. „Naphegyi lába alatt hirtelen nagyon forró lett a talaj” – fejtette ki Szente-Varga Mónika, majd kitért a szélhámos mexikói kalandjára. Megtudhattuk, hogy a 19. században Mexikó igen labilis állam volt, az országot sorozatos belső hatalmi harcok és külső intervenciók sújtották. Pont megfelelő

hely volt arra, hogy egy európai életművész érvényesülni tudjon. Naphegyi gazdasági és politikai sikereket ért el ekkor, ő felelt Veracruz, majd a főváros közvilágításának a kiépítéséért is. A francia intervenció végül az ország elhagyására kényszerítette, és újból az Amerikai Egyesült Államokba költözött. Itt sikeres Mexikó-szakértői karriert futott be, még Santa Anna tábornok ügyét is sikerült „patronálnia”, de az amerikai közvélemény ekkor már kezdte felismerni, hogy egy szélhámmal van dolga. Kisebb csalásokba, komolyabb rendőrségi ügyekbe, pénzhamisítási botrányokba keveredett. Végül egy venezuelai intermezzo után Európába költözött, és 1884-ben hunyt el Párizsban. Szente-Varga Mónika előadása összegzésében felhívta a figyelmet, hogy Naphegyi Gábor kilétét a mai napig homály

fedti, annak ellenére, hogy számos újságcikk, feljegyzés, tudományos folyóirat hivatkozik a személyére. Felvetődik a kérdés, hogy magyar volt-e egyáltalán, valamint az, hogy a Naphegyi is egy felvett név-e. „Szeretném hangsúlyozni, hogy Naphegyi olyan karaktereket talált ki (Kossuth személyi titkára; Miksa császár orvosa), amelyek hihetők voltak, és tényleg hasonlítottak valós személyekhez. Ő egész amerikai életében magyarnak mutatta magát, ezt a kortársak elhitték. Éppen ezért a történelmi emlékezetben is magyarként szerepelt Mexikóban, Venezuelában, Kanadában, vagy az Amerikai Egyesült Államokban. Teljesen függetlenül attól, hogy neki mi volt az anyanyelve vagy milyen származású volt, a magyarságkutatásnál vele foglalkozni kell, mivel a külföldiek őt magyarként tartják számon” – zárta előadását Szente-Varga Mónika. ●

Szente-Varga Mónika tanulmányait az ELTE történelem, angol nyelv és irodalom szakán végezte, majd a SZTE Történettudományi Doktori Iskolájának modernkori programjában tanult. PhD-fokozatát summa cum laude minősítéssel 2005-ben szerezte meg. Doktori disszertációját „Magyar kivándorlás Mexikóba 1901–1950” címmel spanyol nyelven készítette el, amely könyv formában 2007-ben Mexikóban a pueblai állami egyetem (BUAP) és a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) közös kiadásában jelent meg. Több mint hatvan tanulmányt publikált, tudományos előadásainak száma meghaladja az ötvenet. Tagja a Magyar Történelmi Társulatnak, az Amerikanisták Magyarországi Társaságának, az Amerikanisták Európai Társaságának és az Európai Latinamerikanista Történészek Társaságának. Az NKE NETK-n működő Amerikai Tanulmányok Kutató Központ megbízott igazgatója.

Főbb kutatási területei a Latin-Amerika és Közép-Európa közötti diplomáciai, konzuli, gazdasági és kulturális kapcsolatok, különös tekintettel a magyar–latin-amerikai relációra; Mexikó modernkori története; diplomácia- és kapcsolattörténet; nemzetközi migráció; kisebbségek és magyarságkép.

○ **Miért érdemes magyarságképet kutatni? Mi ezeknek a kutatásoknak a célja?**

Szente-Varga Mónika: Mexikói-magyar, latin-amerikai-magyar kapcsolatokat kutatok. Például, hogy kint mit vélnek rólunk, illetve hogy hazai környezetben mit gondolunk róluk és miért. Fontos kiderítenünk azt, hogy mi van a háttérben a berögzült képeknek. Szerintem nemcsak izgalmas, hanem felettébb lényeges is, hogy tisztában legyünk azzal, milyen sztereotípiákkal kell dolgozni vagy, hogy kint mit gondolnak/tudnak rólunk. Egy általános magyar imázsfilm Mexikóban leadni nem érdemes, mert nem értik. Viszont, ha benne van a golyóstoll (Latin-Amerikában bírónak nevezik Bíró László feltaláló után), Puskás vagy a Chinoin, akkor tudják hova kötni. Olyan dolgokat kell belerakni, amiket legalább részben ismernek. Ezeket akkor tudjuk, ha vizsgáljuk a mexikói elképzeléseket. Ráadásul, ha többet tudunk egymásról, az növeli a bizalmat, s elősegítheti a kétoldalú kapcsolatok, s ezen belül a gazdasági és kereskedelmi szálak erősödését is.

○ **Hogy kezdődött el a Naphegyi Gábor utáni nyomozás? Mi volt a kutatás menete?**

Sz.-V. M. Ez egy nemzetközi projekt, amely az Európai Latin-amerikanista Történészek Társaságához kötődik. Ennek a társaságnak tagja és magyar koordinátora vagyok. A társaság kiírt egy nemzetközi könyvpályázatot, amelyre egy brazil és egy osztrák kutatóval pályáztunk 19. századi utazók, kalandorok, katonák Latin-Amerikában témával. A projekt keretében kutattam Naphegyi Gábor tevékenységét. A nevével

először több mint tíz éve találkoztam egy másik mexikói téma során. Aztán más, 19. századhoz kötődő kutatások során is „belebotlottam”, s akkor határoztam el, hogy utánanézek, ki is lehetett.

○ **Hogyan jellemezné Magyarország és Mexikó kapcsolatait az 1800-as években?**

Sz.-V. M. A 19. században Magyarország és Mexikó között csak szórványos kapcsolatok voltak, de bizonyos időszakokban, csomópontokban intenzívebbé váltak ezek a szálak. Ilyen csomópont a 1848–49-es szabadságharc utáni időszak vagy Habsburg Miksa mexikói császársága (1864–67). A '48-as emigránsok közül, akiknek nem volt szakmája, nem tudtak az USA-ban megélni, hiszen többségében ekkor csak a fegyverforgatáshoz értettek. Így délebbre mentek, Mexikó és Közép-Amerika irányába. Ilyenek voltak például a nemesek. Van, aki zsoldos, van, aki kalóz lett, és akadt olyan is (Czetz János), aki megalapította az argentin katonai akadémiát. A '48-asokról nincs teljes lista, míg azokról, akik Miksa császár önkénteseiként szolgáltak, találhatók feljegyzések a Bécsi Levéltárban. Számos cikk jelent meg a korabeli sajtóban: egyrészt cikkek, amiket az Amerikában tartózkodó és a kontinenst megjárt magyarok írtak, illetve olyan írások, amelyeket róluk készítettek. Ezek a cikkek gyakran kis helyi lapokban jelentek meg, összegyűjtésük hatalmas türelmet kíván. A digitalizálás azonban segített. A digitalizált amerikai források vezettek Naphegyi nyomára is.

○ **Ön szerint Naphegyi Gábor megítélése pozitív vagy negatív az utókor számára?**

Sz.-V. M. Különböző országokban különböző a megítélése. Kanadában a torontói egyetemmel kapcsolatos botránya maradt fent, az mindenképp negatív. Itt csalóként tartják számon, aki végül lebukott. Ezzel ellentétben Mexikóban pozitív a megítélése, a legfontosabb mexikói lexikonban jegyzik a nevét.

○ **Mi a személyes véleménye? Mi volt végül Naphegyi Gábor? Egy szélhámos, egy kalandor vagy egy 19. századi életművész?**

Sz.-V. M. Nem egyszerű őt kategorizálni. Életművésznek mindenképp tarthatjuk, hiszen az adott helyzethez mindig alkalmazkodott, változtatta az identitását. Kicsit kaméleonszerűen élt. Véleményem szerint tehetséges és művelt ember lehetett. Ha megnézzük az életét, kétségtelenül rendelkezett háttértudással, akár kémiai, botanikai vagy orvosi témában is. Azonban túlfutott nagy ambíciói voltak, ezért mindig mellékágányra tévedt. Én nem szeretném morális síkon értékelni. Szerintem általában nem érdemes a történelmi szereplőket morális szempontból megítélni, ezt rá kell bízni az olvasókönzségre. A történész közli azokat az adatokat, amiket talál. Nyilván semmilyen írás sem lehet teljesen objektív, de én inkább az olvasókra bízom, hogy eldöntsék, Naphegyi pozitív vagy negatív személyiség. ●

Történelmünk mozaikképei

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Ludovika belső udvarán Magyarország egykori vármegyéinek tardosi mészkőbe faragott címerei állítanak méltó emléket a vármegyék áldozatvállalásának: a magyar tisztképzés első otthonának építéséhez ugyanis jelentős anyagi támogatással járultak hozzá. Hazánk egyetlen főtiszt címertörténésze, Dr. Csáky Imre szerint vármegyecímereink történelmünk mozaikképei, és így nemzettudatunk szerves részét képezik.

A régi szépségét visszanyerő, ismét teljes pompájában tündöklő Ludovika Akadémia összekapcsolja a múltat a jelennel; emléket állít a múlt azon eseményeinek, amelyek mondanivalója a jelen embere számára is elévülhetetlen jelentőségű. Belső udvarában alfabetikus sorrendben tekinthető meg a Magyar Királyság 1886. évi XXI. törvénycikkben meghatározott 71 vármegyéje közül 63 magyarországi vármegye címere, amely méltó emléket állít a vármegyék áldozatkészségének és közadakozásának köszönhetően is megvalósuló Ludovika Akadémia megalapításának. Dr. Csáky Imre címertörténész a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja beszámolója alapján pontosabb képet kapunk a Ludovika vármegyecímereiről. Arról, hogyan lesz valakiből címertörténész, ő maga számolt be lapunknak:

„A kérdés kissé összetett, annál is inkább, mert családom, illetve az elődeim között katonák, illetve tanárok voltak/vannak. Ha ezt klasszikus értelmezés szerint fogalmazom meg, akkor azt mondhatnám, hogy a vérvonalamban a katonai és a pedagógiai jelleg együttesen van jelen. Elképzelhetetlennek tartottam és tartom az életem anélkül, hogy a Magyar Honvédség főtisztjeként tudományos igénnyel ne foglalkozzam a történettudomány egyik speciális rész tudományával, a heraldikával. A történelem szak elvégzését, a diploma megszerzését követően a Magyar Honvédség állományába kerültem, és életpályám első nyolc évét a Savaria Gépesített Lövészdandárnál töltöttem mint csapattiszt. Erre az időszakra rendkívül büszke vagyok, mert közvetlen tapasztalatot szerezhettem a Magyar Honvédség csapattiszt tevékenységének

rendszeréről abban az időszakban, amikor sorkatonák (rajparancsnokok) kiképzését vezethettem azzal az óriási felelősségtudattal, amelyet akkori előjáróim joggal vártak el a személyi állomány és a haditechnikai eszközök vonatkozásában az »emberségből példát, vitézségről formát mindenneknek ők adnak« Ballasi-idézet szellemében. Mindig is szerettem ezt a tevékenységet, ugyanakkor a történettudomány művelésére már ekkor elhivatottságot éreztem.

Életutam második szakasza egyszerűen kihagyhatatlan: a Nemzeti Közzolgálati Egyetem jogelődje, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem falai között a katonai hivatás másik oldala került előtérbe: a tudományos és kutatói tevékenység. Tudományos titkár voltam több területen, később tudományos főmunkatárs – így ha manapság az egyetemen járok, úgy érzem, otthon vagyok. Életutam első és második szakasza – e kettősség – ötvöződött tevékenységemben, munkámban és személyiségemben egyaránt. Már akkor is a heraldikát, a címertant műveltem, ami a történettudomány nagyon érdekes részstudománya. Az egyetemen én voltam az első nappali tagozatos PhD-hallgató, aki fokozatot szerzett és kivételes pillanat volt, amikor – többedmagammal – gróf Zrínyi Miklós szabályjának másolata felett tettünk doktori fogadalmat. Dr. Ács Tibor ezredes úr véleménye szerint a heraldika ugyan a történettudomány részstudománya, de legalább ugyanannyira a hadtudomány része is, hiszen latinul a címer – »arma« – fegyvert jelent.

Az egyetemen töltött évek után életutam a budai várba, egy idézettel élve: »a hadi mesterség örökös dicsőítésére szolgáló kincsházba« vezetett, ahol az akkori főigazgató, Dr. Holló József altábornagy úr heraldikai kutatásaimat ismerve (amelyeknek katonai vonatkozásai is voltak – pl. egyes katona népcsoportok: jáász-kunok, hajdúk címereslevelei) azokat lényegesnek, a hadtudományi kutatások egy különleges elemének ítélte, s további folytatására buzdított. E három mérföldkő alakította ki bennem a katonai, történettudományi szemléletet és tevékenységrendszert, amely elhivatottsággá kristályosodott bennem, s talán leginkább gróf Zrínyi Miklós egy idézetével szemléltethetném leginkább: »Nem másra szolgál a mi eleink tündöklése nekünk, mint hogy szövetségként világító fáklyával fussuk be a mi életünk pályáját.« Így válhattam a Magyar Honvédség egyetlen címertörténész főtisztjévé.

Nem véletlen tehát, hogy Csáky Imre foglalkozik a Ludovika Akadémia címereivel. Jelenleg is az akadémia kőbe véssett vármegyecímereit bemutató könyvön dolgozik. Szerinte az akadémia felújítása egy építészeti bravúr volt, hiszen a „Ludovikán járva csak csodálkozni és gyönyörködni tudunk az épületegyüttesben és a kivitelező munkájában”. A szemlélődő a belső udvaron 63 magyar vármegye tardosi mészkőbe faragott címerét

láthatja. Hogy miért faragták ezeket a címereket és miért helyezték el oda, annak egyetlen oka van: ez a 63 vármegye 350 ezer forintot adományozott arra a célra, hogy a Ludovika Akadémia felépülhessen. Ezért úgy gondolták, hogy a vármegyék jelképeit, amelyek kifejezik 1100 éves történelmünket, időt állóan, kőbe vésve megőrkítik.

Csáky Imre bemutatta az 1876-os vármegyerendezést megelőző Magyar Királyság vármegyecímereit ábrázoló címertablóját is. A címertörténésztől megtudtuk, hogy elgondolása szerint az akkori kutatásai eredményei ne könyvben vagy tanulmányokban lássanak napvilágot, hanem falra függeszthető, nagyméretű címertablók formájában, hogy azonnali, közvetlen, magyar nemzettudatot hangsúlyozó vizuális-tudati megerősítést nyeljen a szemlélődő. A címereket nemes szedlicsnai Lipszky János császári-királyi huszár ezredes 1810-ben készített kítő térképének hasonmása teszi teljessé. A térképtabló trilógia második része a szabad királyi városok, míg harmadik egysége az Erdély Nagyfejedelemség és a kiváltságos kerületek címereit mutatja be.

A címeres tablók mellett Dr. Csáky Imre más érdekességgel is készült; bemutatott négy francia velűrbársonyba kötött, arannyal dúsan felűnyomott, fakszimile címereslevelet, amelyeket az uralkodó aláírása és magyar királyi nagy titkos függőpecsét hitelesített. További érdekesség, hogy a bemutatott címereslevelekben adományozott címerek közül három megtalálható a Ludovika Akadémia belső udvarában lévő vármegyecímerek között is.

A címertörténész kiemelte Sopron vármegye címereslevelét, amely nem egy ív hártya (általában 60×80 cm nagyságú pergamen – amely juh vagy kecskebőr – arannyal, színes vagy fekete tintával írtak rá), hanem könyv alakú dokumentum. Bécsben a Magyar Királyi Udvari Kancelláriában kötötték francia bársonyba. Értékes forrás, hiszen egyetlenegy töredékes példány létezik belőle, amelyet páncélszekrényben őriznek. Az eredeti címeres levélen ugyanaz a címer látható, ami a térképtablón vagy a Ludovika belső udvarában elhelyezett vármegyecímeren is: középen páncélos vitéz, bal karjával a herceg Esterházy család címerpajzsát tartja. Ezt a címeres pecsétet annak idején V. (Habsburg–Lotaringiai) Ferdinánd magyar királlyal látta el. Jól látható, hogy az idő nem kímélte: a mintegy 200 éves anyag gyűrött, néhol nehezen olvasható, de ez érthető, hiszen a 20. században sok viszontagságon mentek keresztül a féltve őrzött dokumentumok is. Esztergom vármegye fakszimiléje Sopronéhoz hasonlóan paradicsompiros francia bársony címereslevél, amelyen ugyanaz a címer található meg, ami a Ludovikán is: Szent Adalbert vértanúnak a teljes alakú, trónuson ülő képe, hiszen ő a vármegye védőszentje.

Esztergomról azt érdemes tudni, hogy a vármegyében a minenkori hercegprímás volt az örökös főispán, ezért is szerepel egy szent és vértanú a vármegye címerében. A harmadik fakszimile nem vármegye, hanem egy kiváltságos kerület, a Hajdú Kerület címeresleveleit mutatja be 1605–1606–1838-ból, amely megjelenését tekintve hasonló a vármegyékéhez. Itt Bocskai István, kedvelt fejedelmünk és V. Ferdinánd által kiadott dokumentumok láthatók, amelynek lényege, hogy az első kettő egy ív hártya, míg a harmadik könyv alakú. Címere tovább él Hajdú vármegye kőbe faragott címerében. A negyedik fakszimile Dr. Csáky Imre legújabb kötete, amelyben három város: Jászberény, Karcag és Kiskunfélegyháza királyi kiváltságlevelei találhatók egy ív hártján, függő pecsétell ellátva, latin nyelven, az uralkodó saját kezű aláírásával ellátva.

„Íme, a szóban forgó címertabló, amely a trilógia első darabja. Az általános magyar történelmi fejlődés eredményeként kialakult 18–19. századi történelmi-közigazgatási rendszer egy elemét, a vármegyék címereit (címeres pecsétjeit) foglalja össze 1876-ig, a XXXIII. törvénycikk törvénybe iktatásáig. E tablón láthatók a Ludovika kőbe faragott címereinek eredeti, a magyar király által jóváhagyott vármegyecímereinek fakszimiléi a teljesség igényével, címeres pecsét formájában, az adományozás évszámát is feltüntetve. Az 1876. évi XXXIII. törvénycikk törvénybe iktatásával megszűnt az addig hatályos magyar történelmi-közigazgatási rendszer (amely a Magyar Királyságot vármegyékre, kiváltságos kerületekre, székely, szász és lándzsás székekre osztotta) és létrejött az egységes 71 vármegye, amelyet az 1886. évi XXI. törvénycikk véglegesített. Címereik azonban tovább éltek a vármegyék jelképeiben. A vármegyecímerek tehát történelmünk mozaikképei, amelyek nemzettudatunk szerves részét képezik s emellett dekoratív szimbólumok is – sokat elárulva az adott vármegyéről.”

Dr. Csáky Imrétől az is megtudhattuk, miért tekinthető az országban egyedinek a Ludovika Akadémia főhomlokzatán található államcímert. A timpanon középpontjában elhelyezett Magyar Szent Koronával ékesített államcímert a két térdeplő angyal tartja, ugyanakkor – a katonai jelleg erőteljes hangsúlyozására – egyidejűleg olaj- és cserfaág is övezi, amely egyedivé varázsolja a domborművet. Báró Bánffy Dénes miniszterelnök 1896-ban a millennium tiszteletére kibocsátott miniszteri rendeletében háromféle államcímert engedélyezett hivatalos használatra. Ezek közül egyik a Magyar Királyság nagycímere (lett volna – állami nagycímert), amelyet végül nem alkottak meg, hiszen a magyar királyok az évszázadok alatt számos tartományra és országra kiterjesztették hatalmukat – így akkor diplomáciai bonyodalmakat okozott volna, ha a területek címereit egy nagypajzsban helyezik el (pl. a Jeruzsálemi Királyság). Helyette bevezették a magyar állami közép címet, amelynek nagyon érdekes változata található a Ludovika főhomlokzatán kőbe faragva:

„Ha megnézzük a Ludovika főhomlokzatán kőbe faragott államcímert, a heraldikai jobb oldalon (a heraldikában a jobb és bal oldal felcserélődik, ugyanis mindig a címerpajzs mögé képzeljük a lovagot, aki a középkorban a pajzsot tartotta), a Horvát Királyság címere látható, amely egyébként vörössel és ezüsttel ötször sakkozott mező, mégis a domborművön csak négyszer sakkozott pajzsmezőt látunk. Alatta Szlavónia Királyság címere található, középen heraldikai jobbra futó nyesttel. A magyar királyok engedélyezték e tartománynak, hogy a királyi adót ne aranyban vagy ezüstben fizessék meg, hanem az akkoriban nagyon értékesnek számító nyestbőrben. II. (Jagelló) Ulászló címereslevelében a Dráva-Száva közötti hullámos pólya közé helyezte el a nyestet. Az eredeti címereslevelében ez hullámos pólya (ahogyan egy folyót láttatni szeretnénk) – mégis a timpanonban elhelyezett államcímert egyenes pályákat jelez. Dalmácia Királyságot a három leopárdfej jelképezi. Alatta található Erdély Nagyfejedelemség címere, ahol a történelmi három nemzet jelképei játszanak: a magyar nemzetet a fekete, kiterjesztett szárnyú sas, a székely nemzetet a nap és a hold, a szász nemzetet pedig a hét kulcsos, szabad királyi város jelképezi. Különlegessége a Ludovikán megtalálható államcímert, hogy hiányzik belőle (ívelt oldalú alul betölték alakban) az 1896-os államcímert Fiume Kormányzóságot jelképező, sziklán álló, korszát tartó két-szárnyú, fekete, hercegi koronával díszített sasa, amelyet I. (Habsburg) Lipót magyar király adományozott, és ma is megtalálható a Fiumei Levéltárban (Rijeka). Ezek a különbségek azt erősítik, hogy a Ludovikán található államcímert speciális alkotás. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy a Ludovika főhomlokzatán található magyar államcímert közép címert olyan egyedi és különleges, hogy sehol máshol nincs hozzá fogható.”

Csáky Imre kihangsúlyozta, hogy folyamatosan kapcsolatban van a Ludovikával, amiért hálás az intézmény vezetőségének. *„Külön köszönettel tartozom Prof. Dr. Patyi András rektor úrnak, Prof. Dr. Padányi József dandártábornok úrnak és Dr. Horváth József főtitkár úrnak, hiszen ők voltak azok, akik felismerték, hogy a Ludovika Akadémia és speciális díszítőelemei – a vármegyecímerek és az államcímert tudományos igényű feldolgozása hiánypótló, egyben méltó az Akadémiához, mindazonáltal erősíti a nemzettudatot, amelyet igyekszem minden művem középpontjába állítani”* – mondta. Kiemelte, hogy örömmel vállalta és vállalja a rábízott feladatokat, hiszen a Magyar Honvédség egyetlen címertörténész főtitkárként szeretné a maga eszközeivel erősíteni a Honvédelmi Minisztérium, a Magyar Honvédség és a Nemzeti Közszerületi Egyetem hazai és nemzetközi ismertségét, elismertségét, azonkívül középpontba állítani – a múltban, jelenben és jövőben egyaránt – a katonatudósok magyar haza iránti töretlen elkötelezettségét is. ●

A kiegyezési törvény megszületésének évfordulójára

SZÖVEG: PROF. DR. CSIKÁNY TAMÁS EZREDES

„Ne vidd azon pontra a nemzetet, melyről többé a jövőnek nem lehet mestere!” – írta torinói magányából Kossuth Lajos 150 évvel ezelőtt, 1867. május 22-én Deák Ferencnek a híressé vált Cassandra-levelében. Ferenc József osztrák császárt azonban június 8-án mégis magyar királlyá koronázták, amivel életbe lépett a kiegyezési törvény. Kossuth nem akadályozhatta meg, hogy Deák nagy műve valóra váljon, és megszülessen az Osztrák–Magyar Monarchia. A szabadságharc kormányzóelnökének baljós előérzete pedig valóra vált, hisz e birodalom az első világháború végére szétesett, és vele eltűnt a „rég Magyarországnak” is. Deákot, a „haza bölcsét” az utókor mégsem kárhoztatja, hisz reálpolitikusként cselekedett, korának szorító körülményeiből kiindulva fogalmazta meg javaslatait a szintén nevezetessé vált írásban, az 1865-ös húsvéti cikkében, majd lett a kiegyezési tárgyalások atyja.

Magyarország 1526-tól kezdve sorsát a Habsburg-családhoz kötötte. A török kiűzésének éveiben a magyar rendek „hála-ból” elfogadták az örökös uralkodásukat, és ugyanezt tették 1691-ben az erdélyiek is. Az öröklődés azonban nem volt zökkenőmentes, hisz 1700-ban a család spanyol, majd 1740-ben az osztrák ága fiúágon kihalt. Ez utóbbit megelőzően már 1713-ban megszületett azon „házi” törvény, mely kimondta a Habsburgok összes országának és tartományának az együttes, elválaszthatatlan, egy kézben való birtoklását, és ezzel együtt a leányági öröklés lehetőségét is. E Pragmatica Sanctiónak nevezett törvényt a magyar országgyűlés 1723-ban fogadta el.

Az együttélés azonban sok nehézséggel járt együtt. Felkelések és szabadságharcok éppúgy végigkísérték ezen évszázadokat, mint a közös háborúk és szoros együttműködés időszakai.

A 18. századi Habsburg központosító hatalomgyakorlás és beolvasztási kísérletek is komoly ellenállást eredményeztek, mely hol több, hol kevesebb eredményt mutatott fel. Az 1790. évi X. törvénycikk Magyarország saját állami létét és alkotmányát

emlegeti, és hogy „tulajdon törvényei és szokásai szerint [...] kormányzandó ország”. Az uralkodói abszolutizmus gyakorlata azonban annyira mást mutatott, hogy szinte elkerülhetetlenné vált a forradalom. A magyar reformmozgalom, de még a 48-as forradalom vezetői sem kívánták a birodalom felosztását, csupán valós perszónáluniót és annak alkotmányos biztosítását. A biztatónak induló folyamatot azonban megakasztotta az önvédelmi, majd a függetlenségi háború, melyet szabadságharcnak nevezünk. Ennek leverése után a győztesek immáron a történelmi jogok „eljárásait” hangoztatták, amelyre hivatkozva ismét bevezethették az abszolutista önkényt.

A birodalom külpolitikai kudarcai, az európai környezet azonban fenntarthatatlanná tették e hatalomgyakorlási módot, és az uralkodó 1860 októberében diplomát bocsájtott ki, amely egy föderatív jellegű alkotmányt biztosított a népeinek. Az ország azonban mindenféle megegyezés alapjául 1848-at tekintette, a Határozati Párt még tárgyalni sem akart másról, de a Felirati Párt sem akart engedni ebből. Az uralkodó azonban a választásokon győztes párt „feliratát” elutasította, és az országgyűlést feloszlatta. Az ezt követő provizórium időszaka azonban nem tarthatott sokáig. A birodalom a német egység ügyében szeretett volna előrelépni, a magyar ellenállás pedig egyre gyengült, különösen a kisebb birtokú nemesség körében, akik a jobbágyszabadság következtében egyre nehezebb helyzetbe kerültek. Mindkét fél hajlott tehát az alkura, ezért született meg az említett húsvéti cikk.

Deák a Pragmatica Sanctióból kiindulva a birodalom fennállását tartotta elsődleges szempontnak. Ehhez szükség volt a külügy és a hadügy, valamint az ezek működését biztosító pénzügyi közösség elismerésére. Ezen túlmenően azonban nem egy államok közötti szerződésre, esetleg államszövetségre gondolt, hanem olyan törvény megalkotására, amely biztosítja a birodalom osztrák és magyar felének modern, alkotmányos

FORRÁS: WIKIPÉDIA

berendezkedését. E törekvés sikerét jelzi, hogy a kiegyezés egy kétpólusú, dualista birodalmat eredményezett.

A kiegyezés nyomán megindulhatott a birodalom és benne Magyarország modernizálása, amely kiterjedt a politikai élet, a társadalom, a gazdaság szinte minden területére, melyek közül csupán az egyetemünk egyik elődintézményére is kiható hadügyi változásokat kívánjuk említeni.

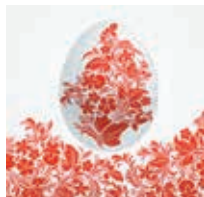
A magyar nemzeti tisztképzés tényleges megindulását a kiegyezés tette lehetővé, ugyanakkor elkerülhetetlenül szükségessé. A létrejövő régi-új államban Ausztria és Magyarország már egyenrangú fél volt, amit a birodalmi haderő szervezetének is tükröznie kellett. A véderőről 1868-ban elfogadott XL. törvénycikk ennek megfelelően határozta meg a haderő részeit: a birodalmi közös hadsereg és haditengerészet mellett megjelent az osztrák Landwehr és a magyar honvédség is. A törvény egyúttal bevezette az általános véd- és hadkötelezettséget.

A Magyar Királyi Honvédség tisztikarát először ideiglenes megoldásokkal állították fel, de hosszabb távon elengedhetetlen volt saját tisztképző intézményének beindítása. Erről az 1872. évi XVI. törvénycikk a következőképpen rendelkezett: „Az 1808. évi VII. és 1827. évi XVII. törvénycikk értelmében Pesten felállítani rendelt magyar katonai tanintézet, mint magyar királyi honvédségi

akadémia állítatik fel és Ludovika Akadémia nevet fog viselni. Ezen akadémia rendeltetése, hogy abban egyfelől önként jelentkező hadapródok a honvédség keretei részére alkalmas tisztekké képeztesse, másfelől szolgálatban levő kitűnő honvédtiszteknek alkalmat nyújtassék a hadtudományoknak magasabb fokozatú szolgálattételnél igényelt ágaiban maguk továbbképezetni.”

A Ludovika 1897-re már egyenértékű tisztképző intézménnyé vált a bécsi helyi Mária Terézia Akadémiával. A következő évtizedek, sőt évszázad az akadémia számára olyan történelmet írt, amely dicső, elismert működést éppúgy magába foglalt, mint megszüntetést, pusztulást és funkcióváltásokat. Napjainkban a Ludovika épületeiben működő egyetem talán ahhoz a szellemiséghez közelít, amelyet az 1808. évi VII. törvénycikk a következőképpen fogalmaz meg a fő cél, a hadsereg számára hasznos ifjak képzése mellett: „Szabad lesz azonban a benne nevelt ifjaknak állami szolgálatba is lépniök, hol érdemeik szerint kellő tekintet lesz rájuk.”

A kiegyezést történelmi szükségszerűségnek tartjuk, a realitások felismerésének, mely lehetőséget teremtett Magyarország modern, polgári átalakításához. Ez azonban csak álom maradt, melyből az első világháború ágyúdörgése ébresztette fel eleinket. ●

Húsvéti ünnepek

A húsvét a tavasz hírnökeként az év egyik legszebb ünnepe. A keresztények számára egyben a legfontosabb és legnagyobb ünnep is, hiszen a bibliai tanítások alapján a Jézus keresztre feszítését követő harmadik napon, vasárnap támadt fel győzedelmeskedve a halál felett, és váltotta meg az egész emberiséget a bűneitől. A zsidó vallásban a húsvétnak a pászah ünnepe felel meg, amikor az emberek az egyiptomi fogságból való megszabadulást ünneplik. Országszerte számos program közül lehet választani ebben az időszakban.

Nyúlfutam Siófokon

2017. április 16.

Siófok, Fő tér

A tavalyi évhez hasonlóan idén is húsvétvasárnap rendezik meg Siófokon a Nyúlfutam elnevezésű hatalmas, jó hangulatú, sportos és családi programot. A Balatuning Egyesület főszervezőként rengeteg ajándékkal és meglepetéssel készül a résztvevőknek. Ezen a rendezvényen a sport kapja a főszerepet: a résztvevők három kilométert futhatnak, kerékpározhatnak, görkorcsolyázhatnak egy jó hangulatú, tartalmas délelőtti keretében.

teljesítménytúrára hívják a természetbe vágyókat. A túra a Magyar Vándorok Teljesítménytúrázó Egyesülete „érem” elnevezésű teljesítménytúra mozgalmának és a Budapest Kupának is a részét képezi. A járműveket és kerékpárokat otthon hagyva, a túra teljesítése kizárólag gyalogosan lehetséges, hogy az emberek, ha csak kis időre is, de újra átélhessék a természet nyújtotta szabadság élményét, és több időt tölthessenek jó társaságban a friss levegőn.

A nosztalgiavonat visszaviszi utasait a „boldog békeidők” korába, a Monarchia királyi városába. Az utazás végállomása a Gödöllői Királyi Kastély és a Lázár Lovaspark.

Hol a tojás, piros tojás? húsvéti programok az egri várban

2017. április 17.

Eger, Vár 1.

Húsvéthétfőn Hol a tojás, piros tojás? elnevezésű, izgalmas programsorozat várja az érdeklődőket az egri várban immáron 2005 óta. A rendezvény alkalmával a családokat az ünnephez kötődő kézműves foglalkozások, tojásfestés, őshonos állatok bemutatója és állatsimogató várja.

Tojás teljesítménytúrák

2017. április 17.

Budapest

A főváros szívében, a Budai-hegyek lágy ölén húsvéti gyalogos

Nosztalgiavonatos kirándulás húsvéthétfőn Gödöllőre

2017. április 17.

Budapest, VI. kerület, Teréz krt. 55.

Húsvéthétfőn egy különleges vonatútra hívják az érdeklődőket: Budapestről, a Nyugati pályaudvarról gőzmozdony vontatja a muzeális kocsikból álló szelvényt a festői szépségű Gödöllőre.

GOOD STATE AND GOVERNANCE

2017

NATIONAL UNIVERSITY OF PUBLIC SERVICE

MEASURING GOVERNANCE: THEORY AND PRACTICE

Key Partnership-Building Conference

Budapest, Hungary

April 5-6, 2017

Ludovika Campus Main Building,

2 Ludovika sqr. 1083

Programme:

Thursday 6th April

09.30 – 12.30 Plenary, high-level introductions

Keynote speeches:

Measuring Governance in Hungary

Measuring Governance in Europe

Measuring Governance in the OECD

Measuring Governance in Russia

14.00 – 17.00 Sections (2 presentations & discussions)

Security and Democracy

Competitiveness & Economy

Well-being & Sustainability

Effective Public Administration

The participation on the conference is subjected to a registration.

For further information please contact the International Office at gov.report@uni-nke.hu email address.

AMBASSADORS' FORUM AT LUDOVIKA

Április 19-én folytatódik a Ludovika Nagyköveti Fórum, a diplomácia és az egyetemi világ képviselőinek találkozóhelye és vitafóruma.

Vendégünk:

Gordan Grlić Radman

Horvátország nagykövete

Előadás címe:

Croatia and New Political Challenges

A rendezvénnel kapcsolatban érdeklődni a
NUPS.international@uni-nke.hu e-mail címen lehet.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE